

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Jaarrapport 2024

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

E-mail: spd@achmea.nl

Telefoon: (013) 462 35 18

Internetsite: www.pensioenfondsdierenartsen.nl

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Voorwoord	4
B	Bestuursverslag	6
	1. Kerncijfers	7
	2. Karakteristieken van het pensioenfonds	9
	3. Hoofdpijnen	18
	4. Pensioenbeleid	35
	5. Beleggingen	45
	6. Financiële paragraaf	57
	7. Risicoparagraaf	60
	8. Toekomstparagraaf 2025	68
C	Verslag van Verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie	69
	Verantwoordingsorgaan	70
	Verslag van de visitatiecommissie	73

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	78
2	Staat van baten en lasten	79
3	Kasstroomoverzicht	80
4	Algemene toelichting	81
5	Toelichting op de balans	89
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	107

OVERIGE GEGEVENS

1	Statutaire resultaatbestemming	115
2	Actuariële verklaring	116
3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	118

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	129
2	Pensioenregeling	130
3	SFDR	138

A VOORWOORD

VOORWOORD

De financiële positie van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (SPD) is in 2024 verbeterd, onder andere door gunstige beleggingsresultaten. De dekkingsgraad steeg van 110% naar 114%. Dit maakte het mogelijk om per 1 januari 2025 de pensioenen te verhogen met 0,3%.

Heel 2024 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen richting de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). De werkgroep, bestaande uit het Verantwoordingsorgaan (VO) en de besturen van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen (DPD) en SPD, heeft hier intensief aan gewerkt.

Om vlak voor de transitiedatum een grote daling van de dekkingsgraad te voorkomen, heeft SPD in de zomerperiode van 2024 de renteafdekking verhoogd ten koste van de omvang van de aandelenportefeuille. Ook worden de beleggingen sinds die tijd in modules geadmistreerd, voorbereidend op de situatie na de transitie.

Halverwege 2024 bleek dat er nog onvoldoende zekerheid was dat de transitie naar WTP op 1 januari 2025 integer en robuust uitgevoerd zou kunnen worden. Dit heeft geleid tot het kiezen van een nieuwe transitiedatum: 1 juli 2025. De voorbereidingen zijn op volle kracht doorgegaan, zowel bij de twee belangrijkste uitvoerende partijen (Achmea Investment Management en Achmea Pensioen Services) als bij SPD zelf. De voorbereiding voor een juiste en duidelijke communicatie richting de deelnemers heeft ook veel aandacht gehad, met nadruk omdat keuzebegeleiding na de transitie een grotere rol gaat krijgen. Ook is er meer dan voorgaande jaren gesproken met externe toezichthoudende instellingen. Het traject om tot een positieve invaarbeschikking te komen vanuit De Nederlandsche Bank (DNB) heeft derhalve geleid tot een geïntensiveerde relatie met meer overleggen, en daarnaast is er ook op verschillende momenten contact geweest met de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Het SPD bestuur is tevreden met het verloop van de gesprekken met beide toezichthouders.

Deze voorbereidingen hebben veel gevraagd van de betrokken organisaties en daarmee is een hoger kostenniveau dan in andere jaren gerealiseerd. In het bestuursverslag over 2024 is de stijging in kosten per deelnemer duidelijk zichtbaar gemaakt.

Op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) werkte SPD onder andere aan het uitvoeren van de ESG-risicoanalyse en het inrichten van de beleggingsportefeuille zodat er waar mogelijk rekening gehouden kan worden met de voorkeuren van de deelnemers die uit het deelnemersonderzoek zijn gebleken.

Naast alle WTP en MVB ontwikkelingen heeft SPD ook voorbereidingen getroffen om te kunnen voldoen aan de Digital Operational Resilience Act (DORA) wetgeving die vanaf januari 2025 geldt. Hiermee neemt de weerbaarheid van ons fonds op gebied van cybersecurity toe.

Tot slot wil het bestuur iedereen die heeft bijgedragen aan het functioneren van ons fonds hartelijk bedanken en spreekt het bestuur hierbij de wens uit dat dit ook in 2025 weer even enthousiast en constructief zal gaan.

Danse Sonneveld
Voorzitter Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

B BESTUURSVERSLAG

1. KERNCIJFERS

	2024	2023	2022	2021	2020
Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden					
Deelnemers	4.725	4.651	4.561	4.484	4.357
Gewezen deelnemers	1.512	1.430	1.320	1.249	1.254
Gewezen deelnemers met uitstel ingang pensioen	110	96	75	56	60
Pensioengerechtigden	2.080	1.987	1.924	1.871	1.806
	<u>8.427</u>	<u>8.164</u>	<u>7.880</u>	<u>7.660</u>	<u>7.477</u>

Premiebijdragen, saldo overdrachten van rechten, pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

Bijdragen van deelnemers inclusief opslag termijnbetaling	47.593	46.323	40.709	38.342	26.361
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfondsen	-985	291	118	-86	160
Pensioenuitkeringen	45.422	42.896	37.307	35.391	33.609
Pensioenuitvoeringskosten	4.725	3.439	2.859	2.504	2.494

Technische voorzieningen, stichtingskapitaal en reserves, vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)

Technische voorzieningen					
- voor risico fonds	1.521.266	1.450.772	1.357.728	1.724.734	1.846.390
Algemene reserve	216.935	147.501	126.814	214.524	26.451
Beleggingen					
- voor risico fonds	1.736.739	1.596.757	1.482.416	1.939.879	1.868.923
Overige activa	2.328	2.030	1.849	2.547	1.745
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2.558	2.881	3.224	4.420	4.362
Saldo overige vorderingen en schulden	-3.424	-3.395	-2.947	-7.588	-2.189
Totaal vermogen	<u>1.738.201</u>	<u>1.598.273</u>	<u>1.484.542</u>	<u>1.939.258</u>	<u>1.872.841</u>
Actuele dekkingsgraad	114,3	110,2	109,3	112,4	101,4
Beleidsdekkingsgraad	113,8	112,2	115,3	107,8	98,2
Reële dekkingsgraad	85,4	83,3	86,6	87,5	80,7
Vereiste dekkingsgraad	116,7	116,6	116,3	116,0	116,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2	104,2	104,2	104,2	104,2

- De financiële positie wordt bepaald op basis van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid.

	2024	2023	2022	2021	2020
Verdeling beleggingsportefeuille voor risico fonds (x € 1.000)					
Vastgoedbeleggingen	203.745	202.410	299.995	296.428	258.792
Aandelen	318.400	388.204	325.214	533.309	498.389
Vastrentende waarden	839.712	688.403	631.130	853.324	825.496
Derivaten	354.536	289.257	198.438	226.867	245.403
Overige beleggingen	20.346	27.825	27.228	25.099	40.620
Totaal beleggingen	1.736.739	1.596.099	1.482.005	1.935.027	1.868.700
Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden	-	658	411	4.852	223
Totaal beleggingen activa	1.736.739	1.596.757	1.482.416	1.939.879	1.868.923

Beleggingsopbrengsten en kosten vermogensbeheer risico fonds (x € 1.000)

Directe beleggingsopbrengsten	7.638	7.363	6.674	8.867	9.420
Indirecte beleggingsopbrengsten	138.144	107.913	-459.498	58.617	156.663
Kosten van vermogensbeheer	-2.369	-1.942	-1.874	-2.077	-2.034
	143.413	113.334	-454.698	65.407	164.049

Beleggingsrendement voor risico fonds (%)

Werkelijk (inclusief resultaat valuta- en rentehedge)	9,0	8,0	-23,4	3,3	10,0
Werkelijk (exclusief resultaat valuta- en rentehedge)*	-	7,2	-9,8	10,8	3,7
Benchmark rendement	9,4	7,8	-9,4	9,8	3,7

* Wegens het unitiseren van de portefeuille is het niet mogelijk om een overkoepelend rendement exclusief valuta- en rentehedge te tonen voor 2024.

Uitvoeringskosten in % van gemiddeld belegd vermogen (%)

Pensioenuitvoeringskosten	0,29	0,23	0,17	0,13	0,14
Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	0,44	0,43	0,43	0,39	0,42
Transactiekosten vermogensbeheer	0,05	0,08	0,15	0,07	0,07
	0,78	0,74	0,75	0,59	0,63

Uitvoeringskosten per deelnemer (x € 1)

Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	694	518	441	394	401
--	-----	-----	-----	-----	-----

Zie voor nadere toelichting over de uitvoeringskosten per deelnemer hoofdstuk 4 Pensioenbeleid, paragraaf Kostentransparantie.

2. KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (SPD), statutair gevestigd te Utrecht, is opgericht op 1 januari 1975. De laatste statutenwijziging was op 17 februari 2020. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178388. SPD is een beroepspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

De stichting voert de pensioenregeling uit die op verzoek van de beroepspensioenvereniging "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen" (DPD) door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verplicht is gesteld voor iedere dierenarts die praktijk uitoefent in een in Nederland gevestigde praktijk. SPD heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de praktiserende dierenartsen (en gepensioneerde en gewezen praktiserende dierenartsen). SPD beperkt haar activiteiten tot het uitvoeren van (een) pensioenregeling(en) en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden en die het pensioenfonds in staat stellen zijn maatschappelijke functie - het behoeden van (gewezen) deelnemers voor de financiële gevolgen van pensionering, overlijden of (naar keuze) arbeidsongeschiktheid op basis van solidariteit en collectiviteit - zo goed mogelijk uit te voeren. Het pensioenfonds ontwikkelt géén activiteiten die niet behoren tot de kerntaken van een pensioenfonds en oefent geen nevenactiviteiten uit.

SPD heeft haar doelstellingen vertaald in een concrete missie, visie en strategie, zoals bedoeld in de Code Pensioenfonds.

Missie

Het pensioenfonds voor dierenartsen draagt op een prudente wijze zorg voor een verplicht levenslang basispensioen (aanvullend op de AOW) voor praktiserende dierenartsen en hun eventuele nabestaanden. Het pensioenfonds streeft ernaar dat dit basispensioen waardevast blijft. Collectiviteit en solidariteit zijn de basiswaarden van het fonds en worden onderschreven door de deelnemers. De kosten voor de uitvoering van de regeling zijn marktconform.

Visie

Het fonds voert zelfstandig in de tweede pijler de verplichte pensioenregeling uit voor praktiserende dierenartsen. Het is een aan de wensen van de deelnemers getoetste regeling. Het fondsbestuur bestaat uit dierenartsen die bewezen voldoende geschikt zijn. Het bestuur houdt rekening met de ontwikkelingen binnen de veterinaire sector, de pensioensector en de politiek die van invloed zijn op het fonds. Er is voldoende draagvlak voor de pensioenregeling en de deelnemers/DPD-leden onderschrijven daarmee de collectiviteits- en solidariteitskenmerken van het fonds. Maatschappelijk verantwoord beleggen is een belangrijke waarde in het beleggingsproces van het pensioenfonds voor dierenartsen.

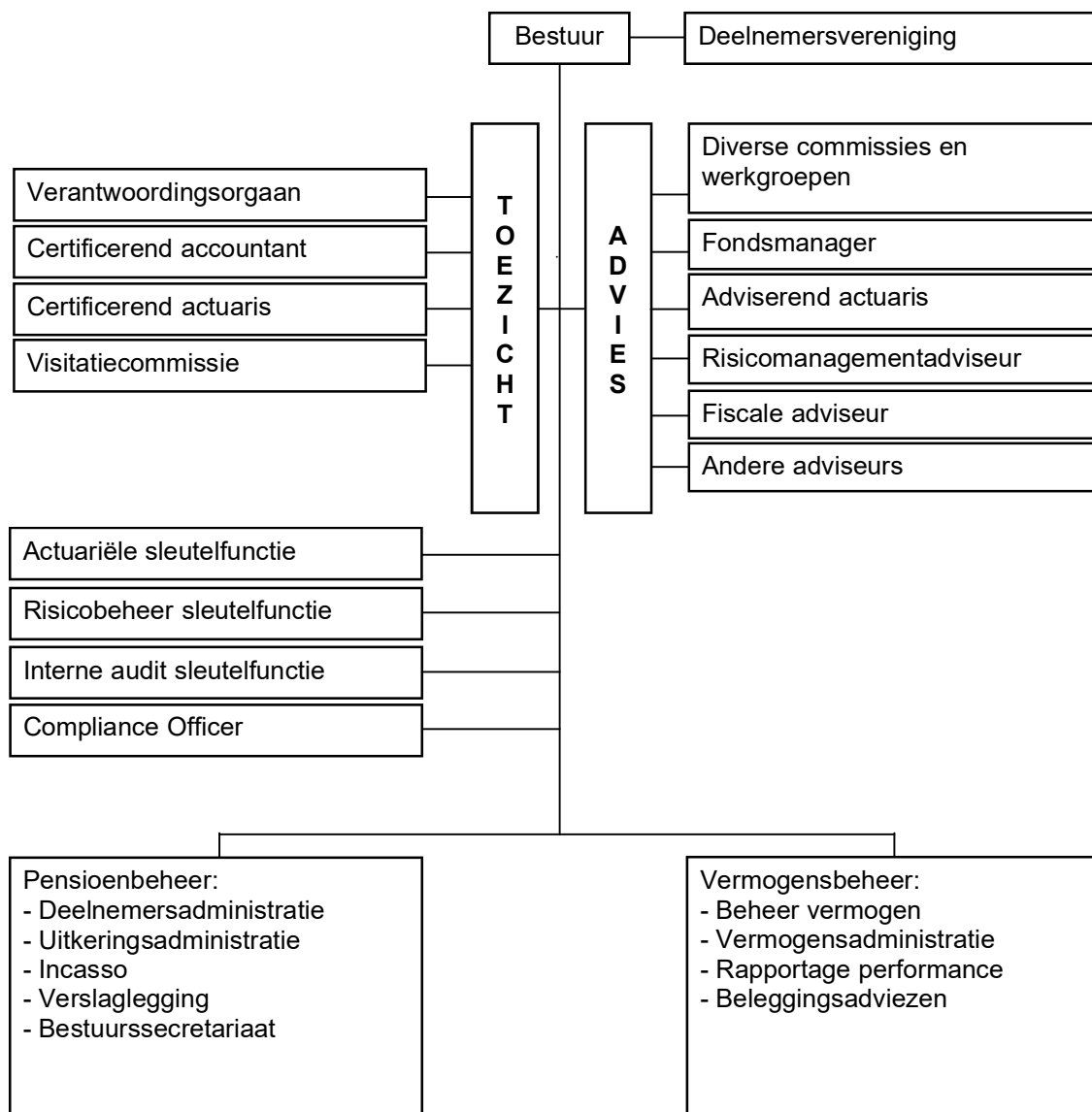
Strategie

De deelnemer en diens pensioen staan bij het pensioenfonds voor dierenartsen centraal. SPD streeft naar een hoge deelnemerstevredenheid. Pensioen- en vermogensbeheer moeten zijn afgestemd op de wensen van de deelnemers, waarbij kosten en opbrengsten in de juiste balans worden gebracht door het pensioenfondsbestuur. Het bestuur zal dit, rekening houdend met het veranderende politieke landschap, blijven doen. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan de grootte van het fonds en de kosten per deelnemer, het nieuwe pensioenstelsel, de verplichtstellingscontrole, het gebrek aan pensioeninteresse bij de deelnemers, de complexiteit van de regeling in samenhang met de robuustheid van de administratie en de kansen op het gebied van keuzemogelijkheden en maatschappelijk verantwoord beleggen. Tot slot wordt stilgestaan bij de redenen waarvan het bestuur vindt dat die het bestaan van een eigen zelfstandig pensioenfonds voor dierenartsen rechtvaardigen.

Organisatie van het pensioenfonds

Verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van ons fonds aan de hand van onderstaand schema.

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van het pensioenfonds en het uitvoeren van de pensioenregeling, waaronder het doen van pensioenuitkeringen aan pensioengerechtigden. Onderdeel van deze verantwoordelijkheid is het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het bestuur heeft, krachtens de statuten en reglementen, bevoegdheden tot het verrichten van betalingen en het aangaan van contractuele verplichtingen met derden.

Rooster van aftreden

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit ten minste vijf en maximaal zeven leden. Maximaal vijf bestuursleden worden gekozen uit de deelnemers en gewezen deelnemers die lid zijn van DPD en wel door de algemene vergadering van deze deelnemersvereniging. Eén bestuurslid wordt gekozen door de pensioengerechtigden uit de gepensioneerden die lid zijn van DPD. Een bestuurslid van het pensioenfonds kan niet tevens bestuurslid zijn van DPD. Eén bestuurslid wordt voorgedragen door het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD). Dit bestuurslid is aan het pensioenfonds verbonden als (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, maar hoeft geen lid te zijn van DPD.

Aan het eind van het verslagjaar is de samenstelling van het bestuur als volgt:

	<i>In functie vanaf</i>	<i>Aftredend per</i>
De heer J.A.M. van Gils	1 januari 2015	31 december 2026 (3 ^e termijn)
Mevrouw D.C. Sonneveld (voorzitter)	1 januari 2020	31 december 2027 (2 ^e termijn)
De heer M.H.J.J. Westerhof (secretaris)	1 januari 2021	31 december 2024 (1 ^{ste} termijn)
De heer B.A. Sloots	1 januari 2023	31 december 2026 (1 ^{ste} termijn)
De heer F.P. Zwanenburg	1 januari 2023	31 december 2026 (1 ^{ste} termijn)
Mevrouw C.G. Rijkema-Hoekert	19 februari 2024	31 december 2027 (1 ^{ste} termijn)

Aspirant bestuurslid

Er zijn momenteel geen aspirant bestuursleden.

Mevrouw C.G. Rijkema-Hoekert is per 19 februari 2024 benoemd als bestuurslid.

Mevrouw Sonneveld is, na goedkeuring door de toezichthouder DNB, per 1 januari 2024 herbenoemd als bestuurslid en voorzitter voor een termijn van vier jaar.

De heer Zwanenburg is het bestuurslid dat, per 1 januari 2024, op voordracht van KNMvD is benoemd.

Relevante nevenfuncties (aspirant) bestuursleden

Er zijn momenteel geen relevante nevenfuncties te vermelden van (aspirant) bestuursleden.

Het bestuur van SPD heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb), verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Dagelijks beleid

De voorzitter en de secretaris zijn samen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur van SPD. Zij vertegenwoordigen gezamenlijk SPD in en buiten rechte. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van SPD, in overeenstemming met de vastlegging in de ABTN.

Deelnemersvereniging

Om het draagvlak van de verplichtgestelde pensioenregeling te kunnen toetsen is in 2006 de beroepspensioenvereniging DPD opgericht. DPD bepaalt de opzet van de regeling en benoemt de bestuursleden van SPD. Het bestuur van SPD overlegt minimaal een maal per jaar (in de meeste jaren vaker) met het bestuur van DPD.

Het bestuur van DPD bestaat ultimo 2024 uit:

- mevrouw R.J. Brouwer - Cummins (voorzitter)
- de heer M.W.J. Baltussen (secretaris)
- mevrouw C.C.M.A. Duijn
- de heer G.P.M.M. Tacken

Mevrouw R.J. Brouwer-Cummins is per 1 januari 2024 benoemd tot voorzitter van DPD.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks aan het verantwoordingsorgaan verantwoording af over het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan is een orgaan van het pensioenfonds en is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

- de heer B. van Haaften (voorzitter)
- mevrouw M.J. Wisse
- mevrouw B. Witlox

Jaarlijks beoordeelt het verantwoordingsorgaan de werkwijze, het beleid en de keuzes van het bestuur van SPD. Het verantwoordingsorgaan geeft een schriftelijk en beargumenteerd oordeel. Vervolgens geeft het bestuur van SPD een schriftelijke en beargumenteerde reactie hierop. Zowel het oordeel van het verantwoordingsorgaan als de reactie van het bestuur is opgenomen in hoofdstuk 9 van dit bestuursverslag.

Intern toezicht

Voor de inrichting van het intern toezicht heeft het bestuur gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie. De visitatiecommissie bestaat uit drie leden die op bindend advies van het verantwoordingsorgaan door het bestuur zijn benoemd. In 2024 bestaat de visitatiecommissie uit de volgende leden:

- de heer H.J.W.M. Peters (voorzitter)
- de heer J.P.B. Brand
- de heer J.B.L.M. van Besouw

Een samenvatting van het oordeel en de bevindingen van de visitatiecommissie is opgenomen in hoofdstuk 10 van dit bestuursverslag.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur heeft met inachtneming van de Beleidsregel uitbesteding pensioenfonds en ervoor gekozen om de uitvoering van het pensioenbeheer, de beleidsvoorbereiding en de ondersteuning van het bestuur uit te besteden. Het pensioenbeheer en de bestuursondersteuning zijn uitbesteed aan Achmea Pensioenservices te Tilburg (APS). De overeenkomst met APS loopt tot en met 31 december 2025 of Wtp transitiedatum (als dit eerder is). Per Wtp transitiedatum zal een nieuwe administratieovereenkomst met Achmea Pensioenservices N.V. ingaan voor de duur van minimaal 5 jaar, ingaande op de Wtp transitie datum. APS is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402-verklaring en een ISAE 3000 type 2-rapport (SOC2).

Het vermogensbeheer en de vermogensadministratie zijn uitbesteed aan Achmea Investment Management te Zeist (Achmea IM). De overeenkomst met Achmea IM heeft een looptijd voor onbepaalde tijd (opzegtermijn drie maanden). Achmea IM is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402- en ISAE 3000- verklaring. De verklaringen zijn rapportages van de onafhankelijke accountant van de uitvoeringsorganisatie, dat de betreffende organisatie de procedures volgt die deze moet volgen. Het bestuur neemt kennis van deze rapportage en bespreekt deze met de betreffende organisaties.

SPD heeft met alle uitvoeringsorganisaties overeenkomsten en Service Level Agreements (SLA's) vastgelegd. De afzonderlijke SLA's zijn zodanig ingericht dat het bestuur inzicht heeft in de wijze van inrichting en uitvoering van de uitbestede bedrijfsprocessen en de daarin door de uitvoeringsorganisatie verankerde maatregelen van interne controle en risicobeheersing inclusief maatregelen gericht op fraudepreventie. Handhaving van de getroffen maatregelen, gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering, vindt plaats via interne en/of externe audits bij de uitvoeringsorganisaties. Over de uitkomsten van deze audits wordt het bestuur geïnformeerd. De relevante bestuurscommissies beoordelen de ISAE 3402-verklaringen en eventuele andere auditverklaringen.

Commissies en werkgroepen

Om de werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies en werkgroepen ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten, die het bestuur moet nemen, voor te bereiden en genomen besluiten op verzoek van het bestuur uit te voeren. Zij kunnen ook toezien op de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten. Het bestuur kan besluiten dat externe deskundigen en niet-bestuursleden deel uitmaken van een commissie of werkgroep.

Op basis van actualiteit wordt gewerkt met werkgroepen (tijdelijke aard) en voor langdurige aandachtsgebieden met commissies (permanent).

Op dit moment kent het bestuur de volgende vaste commissies, te weten:

- beleggingsadviescommissie;
- communicatiecommissie;
- pension fund governance commissie;
- risicoadviescommissie en
- monitoringscommissie pensioenbeheer.

De commissies werken op basis van een reglement met daarin een vastgestelde taakopdracht. Deze commissies bestaan uit bestuursleden van het pensioenfonds en worden ondersteund door adviseurs vanuit APS, Achmea IM en/of andere adviseurs. De beleggingsadviescommissie kent twee externe leden. Verder heeft SPD nog één permanente commissie: de commissie van geschillen.

Beleggingsadviescommissie

Het pensioenfonds kent een beleggingsadviescommissie met als mandaat het:

- nader invullen van het strategische beleggingsbeleid;
- formuleren van beleidsvoorstellen ter besluitvorming voor het bestuur, in samenspraak met de vermogensbeheerder en
- monitoren van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder.

De commissie adviseert het bestuur over alle zaken die de beleggingen van SPD betreffen. Verder heeft het bestuur de beleggingsadviescommissie gemandateerd tot de uitvoering van het beleggingsplan van SPD. De commissie is ultimo 2024 samengesteld uit leden van het bestuur, te weten de heren Van Gils (voorzitter), Westerhof, Sloots en Zwanenburg (toehoorder) en twee externe leden, de heren K. Bakker en A. Blezer. De commissie wordt ondersteund door adviseurs van Achmea IM.

De heer Sloots is, na goedkeuring door de toezichthouder DNB, per 29 januari 2024 benoemd als lid van de beleggingsadviescommissie.

Relevante nevenfuncties externe leden commissie:

De heer A. Blezer	Chief Investment Officer Uninvest Company
	Member Investment Committee beleggingsfonds Uninvest FCP
	Board member beleggingsfonds Uninvest III
	Board member beleggingsfonds Uninvest IV
De heer K. Bakker	Lid managementteam PFZW aandachtsgebied risk & expertise

Communicatiecommissie

Het pensioenfonds kent een communicatiecommissie die aandacht besteedt aan alle vormen en middelen van communicatie rondom de pensioenregeling en het pensioenfonds. Mede in het kader van de uitvoerige eisen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is het bestuur van mening dat het thema 'communicatie' extra aandacht verdient en in de toekomst blijft verdienen (zie ook hoofdstuk 3 'Hoofdpijnen, alinea 'Communicatie' over de communicatie met betrekking tot Wtp). Het bestuur heeft een communicatiebeleid vastgesteld ten behoeve van (de verbetering van) de informatieverstrekking en vergroting van kennis en acceptatie van de pensioenregeling bij de deelnemers. De uitvoering van dit beleid is door het bestuur gedelegeerd aan de communicatiecommissie.

In de commissie hebben ultimo 2024, vanuit het bestuur van het pensioenfonds, mevrouw Rijpkema-Hoekert (voorzitter) en mevrouw Sonneveld zitting. Zij werden bijgestaan door de communicatieadviseur van APS.

Pension fund governance commissie

De pension fund governance commissie adviseert het bestuur over alle zaken die te maken hebben met goed pensioenfondsbestuur, intern toezicht, verantwoording en compliance. Ultimo 2024 hebben de bestuursleden de heer Westerhof (voorzitter), mevrouw Rijpkema-Hoekert en de heer Sloots zitting in deze commissie. Zij werden bijgestaan door de bestuursadviseur van APS en de compliance officer.

Risicoadviescommissie

De sleutelfunctiehouder risicobeheer en de risicoadviescommissie hebben als taak het bestuur te adviseren ten aanzien van het integraal risicomanagement en het formuleren van voorstellen om dit aan te passen. Daarnaast zijn ze verantwoordelijk voor de implementatie en werking van het integraal risicomanagement en het monitoren van beheersmaatregelen. De risicoadviescommissie bestaat ultimo 2024 uit de bestuursleden de heer Zwanenburg (voorzitter), mevrouw Sonneveld en de heer Sloots (toehoorder) en mevrouw Stark, sleutelfunctiehouder risicobeheer. Zij werden ondersteund door adviseurs van APS.

Monitoringscommissie pensioenbeheer

De monitoringscommissie pensioenbeheer controleert de werkzaamheden die aan APS zijn uitbesteed en heeft hierover periodiek overleg. Verder heeft het bestuur de monitoringscommissie pensioenbeheer gemandateerd tot het beoordelen en het nemen van besluiten inzake individuele deelnemersdossiers waarin sprake is van een betalingsachterstand en inzake verzoeken van belanghebbenden om in een specifiek geval in het voordeel van de belanghebbende af te wijken van het pensioenreglement of invulling te geven aan een situatie die niet wordt geregeld in het pensioenreglement. De monitoringscommissie pensioenbeheer bestaat ultimo 2024 uit de bestuursleden de heer Van Gils (voorzitter) en de heer Zwanenburg. Zij werden ondersteund door adviseurs van APS.

Commissie van Geschillen

Het bestuur van SPD heeft een klachtenprocedure en een reglement commissie van geschillen opgesteld. Deze documenten zijn ook op de website geplaatst zodat het voor alle belanghebbenden eenvoudig te vinden is hoe en waar men een klacht of geschil kan indienen.

Een belanghebbende kan bij een geschil met het pensioenfonds in beroep gaan bij de commissie van geschillen, conform de bepalingen in het pensioenreglement en het reglement commissie van geschillen. De commissie van geschillen bestaat uit een jurist, een actuaris en een dierenarts. Zo nodig kan de commissie, per individueel geschil, een deskundige benoemen. De commissie heeft een permanent karakter; de leden zijn voor onbepaalde tijd benoemd door het bestuur van SPD.

De commissie van geschillen is in 2024 als volgt samengesteld:

- Mevrouw A.J. van Wulfften Palthe (voorzitter)
- Mevrouw M.C.M. Slabbers
- De heer T. de Graaf

Aan de commissie is een griffier verbonden, die geen deel uitmaakt van de commissie. De leden van de commissie worden benoemd en ontslagen door het bestuur van het pensioenfonds. Met inachtneming van de bepalingen in de statuten, de reglementen en de betreffende geschillenregeling is de commissie bevoegd tot het doen van een uitspraak in geschillen tussen het pensioenfonds en een bezwaarmaker. De commissie van geschillen oordeelt in volstrekte onafhankelijkheid.

Werkgroepen

De werkgroepen hebben, in tegenstelling tot de hiervoor genoemde commissies, een tijdelijk karakter en voeren een door het bestuur geformuleerde opdracht uit. Naast bestuursleden kunnen (externe) adviseurs deel uitmaken van de werkgroepen. In het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een aantal tijdelijke (ad hoc) werkgroepen in het leven geroepen. Deze hadden betrekking op de risicopreferentie, asset liability management (ALM) en uiteraard de Wtp zelf.

De navolgende werkgroepen waren in het verslagjaar actief.

<i>Werkgroep</i>	<i>Leden</i>	<i>Opdracht</i>
Werkgroep Contracten	Mevrouw Sonneveld De heer Westerhof Aangevuld met een ander bestuurslid uit een relevante bestuurscommissie	Het voeren van contractsonderhandelingen; resultaten worden ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.
Werkgroep Transitie APS	Mevrouw Sonneveld De heer Westerhof De heer Zwanenburg De heer Van Gils	De afstemming met de pensioenuitvoeringsorganisatie APS over de transitie naar een nieuw administratieplatform en naar het nieuwe pensioenstelsel.
Stuurgroep Wtp	Mevrouw Brouwer-Cummins Mevrouw Sonneveld	Het coördineren van de acties gerelateerd aan de transitie naar een nieuwe pensioenregeling in samenspraak met de deelnemersvereniging.

Compliance officer

De heer Schuiling (Projective Group, voorheen: Charco & Dique) is als externe compliance officer voor het pensioenfonds aangesteld. Als onderdeel van compliance wordt de naleving van de gedragscode van het fonds gecontroleerd. De compliance officer toetst jaarlijks of de gedragscode wordt nageleefd en ziet in elke bestuursvergadering toe op de uitvraag naar meldingen omtrent de gedragscode. De compliance officer is op basis van de ontvangen informatie van oordeel dat er geen signalen zijn dat zich in 2024 situaties (met een schijn) van belangenverstrengeling hebben voorgedaan, zoals bedoeld in de gedragscode. De compliance officer heeft een compliancerapportage opgeleverd over het verslagjaar 2024. Het bestuur heeft deze rapportage in de bestuursvergadering op 4 februari 2025 besproken.

Daarnaast zijn onder meer de volgende zaken door de compliance officer opgepakt: (gedeeltelijk) bijwonen van commissie- en bestuursvergaderingen, het geven van compliance-advies bijvoorbeeld met betrekking tot nevenfuncties en de Sanctiewetvereisten, het actualiseren van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) in overleg met de PFG-commissie en het bestuur, monitoring wet- en regelgeving, beoordelen meldingen in het kader van belangenverstrengeling en integriteit, monitoring incidenten en integriteitsgerelateerde overtredingen, beoordelen van beleidsstukken die compliance raken (bijvoorbeeld het integriteitsbeleid), periodiek overleg met de compliance officers van de uitbestedingspartners van het pensioenfonds, het opstellen van de compliancerapportages en het evalueren van de dienstverlening van Projective Group.

Externe deskundigen

Het bestuur laat zich bijstaan door externe adviseurs op actuair, juridisch en fiscaal terrein. Het bestuur blijft evenwel te allen tijde eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het pensioenfonds. SPD heeft een overeenkomst met enkele externe deskundigen.

Actuaris

Adviserend actuaris: de heer J.K. van Putten van Willis Towers Watson te Apeldoorn

Certificerend actuaris: de heer D. Kleinloog van Sprenkels te Amsterdam

Sleutelfunctiehouder actuariële functie: de heer D. Kleinloog van Sprenkels te Amsterdam

De certificerend actuaris rapporteert jaarlijks over de financiële positie van SPD en geeft een actuariële verklaring af. Ook controleert de certificerend actuaris de verslagstaten ten behoeve van DNB. Sprenkels vervult naast de rol van certificerend actuaris ook de actuariële sleutelfunctiehouder.

De adviserend actuaris, verder in dit verslag aangeduid als actuaris, geeft het bestuur advies rondom uiteenlopende onderwerpen, gerelateerd aan zijn werkgebied.

Interne audit

De heer D.N. Brouwer is als externe deskundige benoemd tot de interne audit sleutelfunctiehouder. 4PP Audit te Maurik is vervuller op het gebied van interne audit.

Onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountant van SPD is BDO Audit & Assurance B.V. te Amstelveen, vertegenwoordigd door de heer W.J.P. Hoeve. APS stelt het jaarrapport op en de onafhankelijke accountant controleert dit rapport. De onafhankelijke accountant controleert ook de verslagstaten ten behoeve van DNB en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Hierin zijn opmerkingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne controle van SPD opgenomen.

Herverzekering

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico waren tot eind 2024 via een stop-loss-verzekering ondergebracht bij Zwitserleven.

3. HOOFDLIJNEN

Financiële positie

Vanaf 1 januari 2015 is het gewijzigde Financieel Toetsingskader (FTK) van toepassing. Met deze regelgeving beoogt de wetgever het Nederlands pensioenstelsel minder gevoelig voor dagkoersen en daarmee stabiel te maken. De regels voor indexeren zijn sinds 2015 strenger geworden. Indexaties moeten vanaf 2015 toekomstbestendig zijn. Toekomstbestendig betekent dat niet alleen het komende jaar, maar ook naar verwachting de daaropvolgende jaren de verwachte indexatie kan worden toegekend.

Het FTK is per 1 juli 2022 gewijzigd door de wetgever in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Hierin is onder voorwaarden een tijdelijke extra mogelijkheid tot indexatie opgenomen. Tot deze extra mogelijkheid voor indexatie mocht opnieuw besloten worden in 2024. Verder in dit bestuursverslag geven we een toelichting op de besluitvorming door ons pensioenfonds.

Beleidsdekkingsgraad

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van de dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Daar staat tegenover dat fluctuaties op de financiële markten 12 maanden zullen doorwerken. Op 31 december 2024 was de actuele dekkingsgraad 114,3% en de beleidsdekkingsgraad 113,8%. Het is belangrijk dat de beleidsdekkingsgraad waarop het bestuur stuurt, wordt berekend op basis van de juiste, tussentijdse, financiële informatie. Juiste en tijdige informatie is tevens van wezenlijk belang voor de maand- en kwartaalrapportages aan DNB. Daarom zijn afspraken gemaakt tussen SPD en APS over de manier van vaststelling van de beleidsdekkingsgraad en de verantwoording hierover in de ISAE 3402 type II-rapportage.

Financiële positie van SPD

Sinds het ontstaan van de financiële crisis in 2008 verkeert SPD in een tekort.

Per 31 december 2024 was de beleidsdekkingsgraad van SPD 113,8% en lag daarmee onder het vereist eigen vermogen van 116,7%. SPD heeft daarom in maart 2025 opnieuw een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. Op 14 mei 2025 heeft DNB ingestemd met het herstelplan. Uit het verloop van het herstelplan blijkt dat SPD binnen de gestelde termijnen uit herstel zal zijn.

Indien de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds op zes achtereenvolgende meetmomenten lager is dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen én voorts de actuele dekkingsgraad op dat moment eveneens lager is dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist vermogen dan dient het fonds op grond van artikel 135 van de Wvb een korting door te voeren. Per 31 december 2024 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan het minimaal vereist vermogen.

In november 2022 publiceerde de Commissie Parameters 2022 een nieuw advies over de maximale parameters, de UFR-methode en de economische en risiconeutrale scenario's. De nieuwe UFR-methode is per 1 januari 2023 ingegaan. De overige parameters gelden per 1 juli 2023 met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp).

Evenwichtigheid van de bijdrage van de pensioenpremie

Sinds 1 januari 2015 hoeft de pensioenpremie niet meer bij te dragen aan het financiële herstel van het pensioenfonds. Voor 2015 werd deze eis gesteld door de toezichthouder DNB. In de wetgeving die sinds 1 januari 2015 geldt, werd dit niet opgenomen. De verhouding tussen de ontvangen premie en actuariële koopsom van de in te kopen aanspraken noemen we de premiedekkingsgraad. Op basis van de geldende wetgeving kan de premiedekkingsgraad lager zijn dan 100%. De premiedekkingsgraad van SPD lag tussen 2015 en 2022 steeds tussen 60% en 90%. De premie en de inkoopfactoren die voor 2023 zijn vastgesteld, hebben geresulteerd in een premiedekkingsgraad van 124%.

Echter, door landelijke afspraken ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel (pensioenakkoord) is het duidelijk geworden dat een interne collectieve waardeoverdracht naar de nieuwe regeling (invaren) voor de meeste pensioenfondsen de standaard zal zijn. Dit is het voorgenomen besluit van DPD. Het moment van invaren is een abrupt eindpunt van het huidige stelsel en van de huidige financieringsafspraken. Ondanks het feit dat de wetgeving ten aanzien van de (reken-)regels nog niet bekend was, heeft de actuaris het bestuur erop gewezen dat de premiedekkingsgraad van 124% betekent dat de premie in combinatie met de huidige inkoopfactoren tot positieve bijdragen leiden voor de dekkingsgraad (jaarlijks 0,4%-punt). Het bestuur heeft in 2023 in meerdere vergaderingen besproken en onderzocht of dit evenwichtig is en wat de eventuele maatregelen kunnen zijn vanuit het oogpunt van evenwichtige belangenbehartiging.

Het bestuur is van mening dat de premiesystematiek ten aanzien van de lange horizon van het fonds evenwichtig is. De invoering van het nieuwe pensioenstelsel beperkt de horizon van het pensioenfonds in het huidige stelsel. Hierdoor kan het negatieve effect van de jaarlijkse inkoop van de pensioenaanspraken door de actieve deelnemers op de dekkingsgraad van het fonds leiden tot een enigszins negatief effect op de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Het bestuur is zich ervan bewust dat SPD een collectieve pensioenregeling heeft waarin verschillende generaties en deelnemersgroepen op verschillende manieren solidair zijn (geweest) met elkaar. De dekkingsgraad ligt al enige tijd op een laag niveau en de pensioengerechtigden gaan er door de inflatie en het ontbreken van indexatie op achteruit. Daarnaast bouwen de pensioengerechtigden geen pensioen meer op. De pensioengerechtigden hebben echter wel kunnen profiteren van de periode dat de premiedekkingsgraad boven de 100% lag. Toen heeft er geen correctie in het voordeel van de actieve deelnemers plaatsgevonden.

De premie en de inkoopfactoren die voor 2024 zijn vastgesteld, hebben geresulteerd in een premiedekkingsgraad van 147%. Dit kan gezien de langetermijnhorizon van pensioenfondsen onderdeel zijn van een solide en evenwichtig stelsel van financieringsafspraken.

Indexatie heeft, tot 2022, enige tijd niet plaats kunnen vinden. In het verleden is echter door het pensioenfonds, inclusief de gepensioneerden, gekozen voor nominaal pensioen met een resultaatdeling. Bij aanpassing van de Wvb is deze omgezet in een voorwaardelijke indexatie. Er wordt alleen geïndexeerd als hiervoor ruimte is. In zowel 2022, 2023 en 2024 zijn de pensioenen geïndexeerd.

Premiedekkingsgraad 2025

Op basis van de rente per 30 september 2024 is de verwachte premiedekkingsgraad voor 2025 ex-ante gelijk aan 116% (2024: 147% voor correctie). De actuele dekkingsgraad per 30 september 2024 is 114,5%. Op basis van de dekkingsgraad per 30 september 2024 van 115,3% en de premiedekkingsgraad heeft de premie in 2025 geen effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Indexatie

Het toeslagbeleid heeft de ambitie de prijsinflatie op basis van de consumentenprijsindex (afgeleid) over de direct voorafgaande periode 1 juli - 1 juli te compenseren.

Voor de hoogte van de mogelijke indexatie per 1 januari 2024 heeft SPD zowel de mogelijkheden onder het reguliere FTK als de mogelijkheden onder de tijdelijke extra wettelijke ruimte overwogen. Voor de verhoging van het pensioen worden ook de regels van het pensioenreglement gevolgd. De verhoging is afhankelijk van de prijsinflatie (Afgeleide Consumentenprijsindex CPI periode 1 juli 2022 - 1 juli 2023), de beleidsdekkingsgraad en rekenregels. De prijsinflatie over de referentieperiode bedroeg 5,4%. Volgens rekenregels in het reguliere toeslagenbeleid is vervolgens bepaald dat een verhoging van 0,7% mogelijk is. Het afgelopen jaar verhoogden we de pensioenen met 9,9%. Dat was gelijk aan de hoge prijsinflatie (Consumentenprijsindex CPI periode 1 juli 2021- 1 juli 2022) op dat moment.

Dankzij een tijdelijke verruiming van de wettelijke regels, waar SPD onder voorwaarden gebruik van kon maken, kon SPD de verhoging doorvoeren. De wettelijke verruiming geldt nog steeds, maar het bestuur heeft besloten om er geen gebruik van te maken. De reden hiervoor heeft te maken met 2025. Dan gaan we volgens planning over naar onze nieuwe pensioenregeling. In aanloop daarnaartoe willen we voldoende vet op de botten hebben. Vandaar dat we nu voorzichtig zijn met uitdelen. Uiteindelijk wordt de financiële buffer, die we hebben bij overgang naar de nieuwe regeling, eerlijk verdeeld onder alle deelnemers. Het streven is dat niemand er bij die overgang op achteruit gaat.

De ruimte voor indexatie per 1 januari 2025 was op basis van de prijsinflatie van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024 2,1%. Het toeslagbeleid op grond van het reguliere FTK gaf de ruimte om per 1 januari 2025 0,3% te indexeren. SPD heeft besloten om op basis hiervan 0,3% indexatie toe te kennen. De gemiste indexatie per 1 januari 2025 kwam uit op 1,8%.

De financiële situatie eind september 2024 was goed (dekkingsgraad 114,5%, beleidsdekkingsgraad 113,6%). Het bestuur realiseert zich dat de dekkingsgraad in de huidige situatie volatiel is. Toch leidt deze dekkingsgraad in het meest waarschijnlijk veronderstelde economische scenario maar met een kleine kans tot het dalen van de dekkingsgraad onder de 104,5% tot op het moment van invaren. Het is voor SPD niet nodig om een compensatiedepot aan te houden omdat er geen sprake is van doorsneepremiesystematiek. Een dekkingsgraad van minimaal 104,5% op het moment van invaren geeft het fonds naar de mening van het bestuur op dat moment voldoende buffercapaciteit.

Governance

Zorgvuldig bestuur

Het pensioenfondsbestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden. Daarnaast weet het bestuur hoe het deze verantwoordelijkheden moet dragen en aan wie het verantwoording aflegt. Onder de verantwoordelijkheden van het bestuur valt het naleven van de statuten, de reglementen, de relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's. Daarbij stelt het bestuur zich onafhankelijk op en werkt volgens de principes van evenwichtige belangenbehartiging. De eindverantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en de externe uitvoerders ligt bij het bestuur.

Wet Toekomst Pensioenen

Het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) is in werking getreden op 1 juli 2023.

Hieraan voorafgaand is een lang onderhandelingstraject geweest die uitmondde in de zogenaamde Hoofdlijnennotitie. Na publicatie van deze Hoofdlijnennotitie hebben de besturen van SPD en DPD besloten om samen op te trekken in de kennisvorming ten aanzien van het wetsvoorstel Wtp. De twee besturen en het VO van SPD hebben samen de 'werkgroep Wtp' gevormd. De werkgroep Wtp heeft vanaf januari 2021 een reeks kennissessies georganiseerd voor alle leden van het DPD-bestuur, SPD-bestuur en het VO. Vanaf januari 2022 werd de projectorganisatie uitgebreid, door een stuurgroep in te stellen en een projectmanager en projectsecretaris te benoemen.

Er is daarbij gewerkt met een uitgebreide detailplanning met honderden processtappen. Ten aanzien van de detailplanning werden de onderlinge afhankelijkheden zo goed mogelijk vooraf in kaart gebracht en waar nodig tussentijds bijgesteld. De integrale rapportage over de detailplanning bevat naast de deadlines, verwachte doorlooptijden, de actiehouders, de vergadering waarin de processtap wordt behandeld, de geüpdatete status van de processtap ook in een geïntegreerde verantwoordelijkheidsmatrix-matrix, waarbij er rekening wordt gehouden met de wettelijke en reglementaire taken en bevoegdheden van de diverse gremia van SPD en DPD. De detailplanningsrapportage werd vanaf december 2022 minimaal eens per maand geactualiseerd en gedeeld met de gehele werkgroep. In de praktijk gebeurde dit vaker, vooral na het bereiken van (grotere) mijlpalen.

De werkgroep Wtp heeft 1 juli 2025 gekozen als beoogde transitiedatum. Begin 2023 is de besluitvormingsfase van het project gestart. Dit betekende dat de focus van de voorbereiding van de besluitvorming is verplaatst naar de diverse gremia binnen de werkgroep Wtp: het SPD-bestuur, het DPD-bestuur en het VO van SPD. In het kader van de transitie is er in 2023 een onderzoek gedaan naar datakwaliteit. Op 19 december 2023 heeft SPD een inwaarmelding ingediend bij DNB. In de loop van 2024 heeft SPD diverse bevindingen en vragen van de toezichthouder DNB beantwoord.

Als gevolg van de wettelijke verplichte stelselwijziging zijn alle nieuwe Wtp-pensioenregelingen beschikbare premieregelingen. De nieuwe regeling van DPD en SPD is een flexibele premieregeling (FPR). Het uitgangspunt van DPD en SPD was dat ze de gewijzigde regeling zoveel mogelijk laten aansluiten bij de huidige regeling, want de deelnemers zijn tevreden over de huidige regeling.

Onder andere blijven de standaard pensioenleeftijd (65 jaar), de definitie van deelnemerschap, de hoogte van het pensioengevend inkomen, de franchise en het maximum beroepsinkomen ongewijzigd bij de wijziging van de pensioenregeling. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste kenmerken (met focus op de belangrijkste wijzigingen) van de nieuwe regeling opgenomen:

Eigenschappen nieuwe pensioenregeling	
Karakter pensioenregeling	Flexibele premieregeling op basis van beschikbare premie
Lifecycle beleggen in de opbouwfase	Meerdere lifecycles (defensief, neutraal en offensief), afbouwend naar variabele- en vaste pensioenuitkeringen
Premiepercentage (als percentage van de pensioengrondslag)	Het premiepercentage wordt 26,2%. (dit is inclusief de actuariële kosten vóór de risicodekking van het partner- en wezenpensioen en exclusief de kosten voor de vrijwillige verzekering van premievrijstelling bij beroepsarbeidsongeschiktheid)
Bijspaarmogelijkheid	Bijsparen tot de fiscale grenzen ten aanzien van de premiepercentage.
Variabele pensioenuitkering	Variabele pensioenuitkering bij SPD. Vaste uitkering is mogelijk bij verzekeraar op basis van individueel shoprecht.
AOW-overbruggingspensioen	Mogelijkheid van AOW-overbruggingspensioen opnemen in de regeling
Uiterste mogelijkheid om het pensioen in te laten gaan	Geheel of gedeeltelijk doch uiterlijk tot de AOW-leeftijd + 5 jaar.
Risicodelingsreserve	Het inzetten van een risicodelingsreserve voor de uitkeringsfase, met als doel verlagingen van de pensioenuitkeringen zoveel mogelijk te voorkomen en om zo stabiliteit in de uitkeringsfase te bevorderen.
Spreiding van risico's (positieve en negatieve rendementen) in de uitkeringsfase	De positieve en negatieve rendementen worden gespreid in de uitkeringsfase. De spreidingsperiode bedraagt 3 jaar.
Partnerpensioen bij overlijden vóór pensionering (risicoverzekering)	Verplichte collectieve deelname. Het partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum bedraagt 40% van het (maximum) beroepsinkomen. Het uitkerende partnerpensioen valt binnen de collectieve toedelingskring.
Voorzetting risicodekking voor partnerpensioen bij overlijden vóór pensionering:	Gedurende 3 maanden na einde deelname. Gedurende de periode dat de deelnemer recht heeft op een WW uitkering en gedurende de periode dat de deelnemer recht heeft op een ziektewetuitkering.
Wezenpensioen	Bedraagt 20% van het (maximum) beroepsinkomen tot 25 jaar. Het uitkerende wezenpensioen valt binnen de collectieve toedelingskring.
Wezenpensioen volle wees	Bedraagt het dubbele bedrag (40%) van het wezenpensioen tot 25 jaar.

De details van de pensioenregeling worden uitgewerkt in het pensioenreglement.

Klachtenprocedure en geschillenregeling

Het pensioenfonds beschikt over een klachtenprocedure en over een reglement voor de commissie van geschillen. Zowel de klachtenprocedure als het reglement voor de commissie van geschillen is op de website gepubliceerd. Op de website staat een uitgebreide toelichting, inclusief stroomschema, om het voor deelnemers zo eenvoudig mogelijk te maken om hun eventuele ontevredenheid te uiten.

Als klager het niet eens is met de beslissing van de administrateur, heeft klager het recht in beroep te gaan bij het bestuur. Vanaf 1 januari 2024 kan de klager zich wenden tot de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP). Daarbij kan klager kiezen tussen bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen of beslechting door een geschillencommissie. Het GIP behandelt ook zaken met terugwerkende kracht tot 1 juli 2023.

Het bestuur zal het advies van de Ombudsman Pensioenen in overweging nemen, maar kan daar gemotiveerd van afwijken. Bij een bindend advies van een geschillencommissie leggen het bestuur en de klager zich neer bij dit advies. Bij een niet-bindend advies van een geschillencommissie neemt het bestuur het advies in overweging, maar kan het daar gemotiveerd van afwijken.

Klager heeft op elk moment het recht een beroep te doen bij de bevoegde rechter, behalve als de geschilleninstantie een bindend advies heeft gegeven.

Na een beslissing van het bestuur of ingeval van een niet-bindend advies van een geschillencommissie van de GIP, of indien een beslissing van het bestuur zich niet leent voor voorlegging aan de GIP, heeft klager het recht in beroep te gaan bij de Commissie van Geschillen van het pensioenfonds. Als klager in beroep gaat bij de rechter, sluit dit een beroep bij de Commissie van Geschillen uit.

Het aantal klachten in 2024, onderverdeeld naar onderwerp staat hieronder weergegeven:

Onderwerp		Aantal behandelde		
		Klachten	Geëscaleerde klachten	Geschillen
	Soort verwerking	Regulier	Herbeoordeling klacht	Ombudsman Pensioenen Geschillencommissie pensioenfonds
Behandelingsduur	Duurt te lang, (nog) niet ontvangen, te traag	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	Hoogte uitkering, berekening, vordering, nabetaling	3	0	0
Service en klantgerichtheid	Tone of voice, diensten, ondersteuning, inleving	10	0	0
Informatieverstrekking	Brieven, serviceberichten, communicatie, uitleg	10	0	0
Toepassing wet- en regelgeving; algemeen	Wetgeving, pensioenregeling	4	0	0
Toepassing wet- en regelgeving; invaren, transitie	Wet toekomst pensioenen	2	0	0
Deelnemersportaal	Mijn-omgevingen	3	0	0
Financiële situatie	Verlagen, niet-indexeren, beleggingsbeleid, rente	0	0	0
Registratie werknemersgegevens	Persoonsgegevens, dienstverbandgegevens	4	0	0
Keuzebegeleiding		0	0	0
Duurzaamheid		0	0	0
Overig		0	0	0
		36	0	0

Naar aanleiding van de klachten en geschillen die spelen binnen het pensioenfonds wordt gekeken of het nodig is verbeteringen door te voeren. Vanaf 2023 is APS gestart met het afhandelen van klachten in het klant contact centrum (KCC), gemiddeld genomen wordt 95% van de klachten hier afgehandeld. Medewerkers die zijn overgegaan naar het KCC en nieuwe medewerkers zijn of worden geselecteerd op houding en gedrag. Ook zijn er binnen APS verbeteringen doorgevoerd om de klachtenrapportage die aan pensioenfonds, zo ook SPD, worden verstrekt, te verbeteren.

Intern toezicht

Op 11 februari 2025 heeft de visitatie over het jaar 2024 plaatsgevonden. Van het visitatierapport is een samenvatting in dit jaarrapport opgenomen.

Beoordeling van functioneren van bestuurders

Het bestuur bespreekt jaarlijks het eigen functioneren en het functioneren van de door het bestuur ingestelde commissies. Elk jaar vindt, onder begeleiding van een externe deskundige, een aparte bestuursevaluatie plaats binnen het bestuur als geheel. Tevens worden functioneringsgesprekken met de individuele bestuursleden gevoerd.

Op 2 juli 2024 heeft het bestuur de bestuursevaluatie gehouden waarbij het functioneren van het bestuur als geheel is besproken.

Gedragscode

Ter voorkoming van belangenconflicten, misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij SPD aanwezige informatie heeft SPD een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode geldt voor de bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan, externe leden van de beleggingsadviescommissie en overige door het bestuur aangewezen verbonden personen. De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode. De compliance officer heeft in de bestuursvergadering van 4 februari 2025 zijn compliance jaarrapportage over 2024 gepresenteerd. In 2024 hebben zich geen compliance-incidenten voorgedaan.

Naleving wet- en regelgeving

In 2024 zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boetes opgelegd. De toezichthouder heeft geen verplichting gegeven aan SPD door middel van een aanwijzing om binnen een door de toezichthouder gestelde redelijke termijn ten aanzien van in de aanwijzingsbeschikking aangegeven punten een bepaalde gedragslijn te volgen.

Voor zover bekend is bij het bestuur en de compliance officer, zijn er geen overtredingen van wet- en regelgeving, die het pensioenfonds betreffen, voorgekomen.

De overheid wil witwassen en financieren van terrorisme tegengaan. Daarom kwam er een centraal register waarin mensen met zeggenschap bij verschillende organisaties worden ingeschreven. SPD heeft de informatie over de bestuurders opgenomen in het UBO-register.

Privacy versterkt met Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

De wet- en regelgeving aangaande privacy voor pensioenfondsen is geregeld via de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet AVG en de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen.

Met ingang van 2020 dient SPD over de naleving van de Gedragslijn te rapporteren. Het fonds heeft ervoor gekozen om dat te doen via dit jaarrapport. Ter waarborging van de naleving van deze Gedragslijn heeft het pensioenfonds verschillende maatregelen getroffen: verwerkingsovereenkomsten met de verwerkers van het pensioenfonds, waarbij de verwerkers een verwerkingsregister bijhouden. Het pensioenfonds heeft naar aanleiding van de AVG een privacybeleid opgesteld, dat laatstelijk gewijzigd is op 5 september 2023. Tevens beschikt het fonds over een privacyverklaring of privacystatement, te raadplegen via de homepage van de website van het pensioenfonds. De privacy officer adviseert het pensioenfonds en monitort de naleving van de Gedragslijn. Op 27 september 2024 heeft de privacy officer haar rapportage aangeboden aan het bestuur.

Door het gebruikmaken van bestaande interne controlemethodes bij het fonds zoals ISAE 3402-rapportages van APS en Achmea IM, de ISAE 3000-rapportage van APS en Achmea IM, de privacyrapportage van APS en de niet-financiële risicorapportages van beide dienstverleners wordt door het bestuur getoetst of de Gedragslijn wordt nageleefd. Naar het oordeel van de privacy officer geven de geleverde auditrapporten op dit gebied voldoende zekerheid om de verklaring van SPD, over het naleven van de gedragslijn, te ondersteunen. Het bestuur verklaart ten aanzien van 2024 dat SPD de Gedragslijn naleeft. Hiervoor heeft het bestuur voldoende assurance gekregen.

In 2024 heeft zich geen incident voorgedaan dat gemeld is bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (hierna de Code) heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. Hiertoe zijn door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid 49 normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' geformuleerd. De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit'-beginsel. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan, niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dit betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de Code, mits dit weloverwogen gebeurt. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

In slechts twee gevallen wijkt SPD in 2024 (nog) af van de normen uit de Code Pensioenfondsen; namelijk:

- norm 35: "Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit."

Het bestuur is van mening dat geschiktheid boven diversiteit gaat. SPD stelt de leeftijdsgrens op 45 jaar in plaats van 40 jaar. Hierdoor wijkt SPD af van norm 35 van de Code Pensioenfondsen. Per 1 januari 2020 heeft het bestuur een bestuurslid onder 45 jaar benoemd. Hierdoor voldoet het bestuur aan deze aangepaste norm. In 2022 werd in het VO een vrouwelijke kandidaat van onder de 45 jaar benoemd namens de actieve deelnemers. Hierdoor voldoet het VO aan deze aangepaste norm. Bij de selectie van nieuwe kandidaat-bestuursleden wordt extra aandacht besteed aan de diversiteit ten aanzien van leeftijd en gender. Dit is ook vastgelegd in het diversiteits- en inclusiebeleid en het stappenplan diversiteit.

- norm 37: "De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht, het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds."

SPD past deze norm niet volledig toe en handhaaft het beleid waarbij bestuursleden, zonder (individuele) aanleiding, voor een derde termijn kunnen worden herbenoemd. Dit besluit is zorgvuldig afgewogen en gebaseerd op de specifieke kenmerken van SPD als beroepspensioenfonds, waarbij het bestuur uitsluitend bestaat uit dierenartsen. De groep potentiële kandidaten voor het bestuur is relatief klein: in Nederland zijn er ongeveer 8.000 dierenartsen, waarbij de meesten pas na hun 25e afstuderen. Dit beperkt de instroom van nieuwe bestuursleden en maakt werving uitdagend. Daarnaast is het behoud van continuïteit en expertise binnen het bestuur essentieel. SPD heeft een relatief klein bestuur, waardoor het strikt hanteren van een limiet van twee termijnen kan leiden tot verlies van waardevolle ervaring en deskundigheid. De complexiteit van pensioenfondsbestuur vereist bovendien een zorgvuldig inwerktraject. Door een derde termijn mogelijk te maken, kan SPD ervoor zorgen dat nieuwe bestuursleden voldoende tijd krijgen om kennis en ervaring op te doen, terwijl de opgebouwde expertise binnen het bestuur behouden blijft. Ook speelt de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel een belangrijke rol in deze afweging. De komende jaren worden pensioenfondsen geconfronteerd met ingrijpende veranderingen, en het is van groot belang dat SPD gedurende deze periode optimaal gebruik kan maken van de aanwezige expertise en bestuurlijke continuïteit kan waarborgen.

In de onderstaande tabel ziet u de vindplaatsen van de rapportagenormen:

Rapportagenorm	Voltoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting bestuursverslag of website
Norm 1 Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Deze missie, visie en strategie zijn ook opgenomen op de website.
Norm 4 Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over het verdiepen in voorkeuren van belanghebbenden en het vertalen hiervan naar strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten.
Norm 15 Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur rapporteert jaarlijks in zijn bestuursverslag in ieder geval over: de missie, visie en strategie; de naleving van deze code en de interne gedragscode; de evaluatie van het functioneren van het bestuur; de afhandeling van klachten en geschillen en de wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. In dit hoofdstuk 'Hoofddijnen' wordt gerapporteerd over de naleving van de Code Pensioenfonds en de interne gedragscode. Ook wordt in dit hoofdstuk gerapporteerd over het aantal klachten en geschillen dat het pensioenfonds heeft afgehandeld. De evaluatie van het functioneren van het bestuur wordt gerapporteerd in het hoofdstuk 'Hoofddijnen'.
Norm 26 Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	Ja	Een samenvatting van het oordeel en de bevindingen van de visitatiecommissie is opgenomen in hoofdstuk 10 van dit bestuursverslag.
Norm 34 Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Karakteristieken' en 'Hoofddijnen' van het bestuursverslag over de samenstelling van fondsorganen en de diversiteit van leden. De samenstelling van fondsorganen is ook opgenomen op de website, dit geldt ook voor het diversiteits- en inclusiebeleid.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting bestuursverslag of website
Norm 35 Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	Er wordt afgeweken van deze norm	Het bestuur wijkt af van de norm zoals deze is opgenomen in de Code Pensioenfondsen vanaf 2024. De toelichting hierover is opgenomen in het hoofdstuk 'Hoofdpijnen' onder de kop 'Code pensioenfondsen'.

De normen die betrekking hebben op het Belanghebbendenorgaan en de Raad van Toezicht zijn voor SPD niet van toepassing.

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben de Code Pensioenfondsen in 2023 herzien, deze is ingegaan op 1 januari 2024. Veel normen van de Code uit 2018 blijven onverminderd en ongewijzigd van kracht. Er zijn ook normen geschrapt omdat deze al uit de wet volgen. De Code kent ook een aantal nieuwe normen, zoals het rekening houden met de voorkeuren van belanghebbenden bij de visie, missie en strategie, duidelijke en kenbare keuzes maken over duurzaamheid en beleggingsbeleid, het hebben van een keuzebegeleidingsbeleid en het hebben van een toezichtvisie voor het intern toezicht. Daarnaast moeten pensioenfondsen een schriftelijk beleid over diversiteit en inclusie hebben en moet de derde benoemingstermijn van bestuursleden, leden van verantwoordingsorganen en belanghebbendenorganen met redenen worden onderbouwd.

Er is gekozen voor een indeling waarin wordt aangesloten bij de driehoek bestuur, intern toezicht en verantwoording, die de kern aangeeft van wat 'goed pensioenfondsbestuur' is. De herziene Code ordent de normen aan de hand van de volgende vijf thema's:

- Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden;
- Goed besturen;
- Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren;
- Verantwoording en inspraak organiseren en
- Effectief functioneren van fondsorganen.

Daarnaast is een aantal nieuwe normen opgenomen in de Code Pensioenfondsen 2024. Norm 37 bevat de belangrijkste wijziging. Het betreft een aanscherping van de derde benoemingstermijn van bestuurders, leden van een verantwoordingsorgaan (hierna: VO), leden van belanghebbendenorganen (hierna: BO) en leden van een Raad van Toezicht (hierna: RvT). Een derde benoeming van maximaal vier jaar is in beginsel alleen mogelijk als daarvoor een bijzondere aanleiding bestaat. Deze bijzondere aanleiding moet worden onderbouwd en worden gedeeld met de overige organen van het pensioenfonds. Het eerste moment dat in het bestuursverslag aandacht moet worden besteed aan het al dan niet voldoen aan de herziene Code, is in het voorjaar van 2025 over het boekjaar 2024.

Strategie

De deelnemer en diens pensioen staan bij het pensioenfonds voor dierenartsen centraal. Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (SPD) streeft naar een hoge deelnemerstevredenheid. Pensioen- en vermogensbeheer moeten zijn afgestemd op de wensen van de deelnemers, waarbij kosten en opbrengsten in de juiste balans worden gebracht door het pensioenfondsbestuur. Het bestuur blijft dit, rekening houdend met het veranderende politieke landschap, doen.

Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan de grootte van het fonds en de kosten per deelnemer, het nieuwe pensioenstelsel, de verplichtstellingscontrole, het gebrek aan pensioeninteresse bij de deelnemers, de complexiteit van de regeling in samenhang met de robuustheid van de administratie en de kansen op het gebied van keuzemogelijkheden en maatschappelijk verantwoord beleggen. Tot slot wordt stilgestaan bij de redenen waarvan het bestuur vindt dat die het bestaan van een eigen zelfstandig pensioenfonds voor dierenartsen rechtvaardigen.

Relatief klein

Als gekeken wordt naar deelnemersaantallen is het pensioenfonds voor dierenartsen een relatief klein fonds. Ook met de omvang van het belegd vermogen behoort SPD tot de kleinere fondsen, maar is toch nog een van de 100 grootste pensioenfondsen van Nederland. Prudent beleggen en duidelijk communiceren zijn van essentieel belang voor de financiële toekomst van de deelnemers. De rendementen zijn goed geweest in de afgelopen jaren en het is van belang om de rendementen ook zo hoog mogelijk te houden. Rendement en risico zijn communicerende vaten. De mate van risico die het fonds mag lopen om tot het gewenste rendement te komen, is onder meer afhankelijk van de gemiddelde risicohouding van de deelnemers die voor de laatste keer in 2023 is bepaald.

Kosten

Een van de beleggingsbeginselen heeft te maken met het kostenaspect van beleggingen. Kosten zijn zeker en rendementen niet. Het is van groot belang om de uitvoeringskosten per deelnemer en de beheerkosten als deel van het belegd vermogen zo laag mogelijk te houden. SPD tracht dit te bereiken met behoud van kwaliteit en door ten minste onder het landelijk gemiddelde te blijven, vergeleken met vergelijkbare fondsen. Wel zorgen toenemende wetgeving en regeldruk ervoor dat de kosten blijven stijgen. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel vanwege de Wtp zorgt bij alle pensioenfondsen in ieder geval voor een eenmalige toename van de kosten, dus ook bij SPD.

Door het wegvallen van de btw-koepelvrijstelling voor pensioenfondsen enkele jaren geleden, als gevolg van een uitspraak van de Hoge Raad, zijn de kosten ook gestegen. SPD trekt samen met de Kring van Beroepspensioenfondsen binnen de Pensioenfederatie op om het wegvallen van de btw-vrijstelling ongedaan te maken en heeft ook op eigen initiatief hiervoor juridische stappen ondernomen. In 2024 heeft het Europese Hof een uitspraak gedaan met als strekking dat indien het rendement van de deelnemers hoofdzakelijk afhankelijk is van het beleggingsresultaat van het fonds er mogelijk toch recht op vrijstelling bestaat. De procedure bij de rechtbank Gelderland krijgt nu een vervolg op het eerder ingestelde beroepsschrift van SPD.

Ook de kosten voor de uitvoering van de pensioenadministratie en de bestuursondersteuning, die zijn uitbesteed, worden scherp in de gaten gehouden. Kwaliteit en kosten zijn daarbij beide belangrijk. De kwaliteit van de uitvoering moet hoog zijn en moet voldoen aan de verwachtingen van de deelnemer. SPD monitort uiteraard voortdurend, aan de hand van diverse rapportages, de kwaliteit van de uitvoering. Het bestuur van SPD is tot nu toe tevreden over de pensioenuitvoerder. SPD evalueert in jaarlijkse gesprekken, aan de hand van een standaard evaluatieformulier, de samenwerking met de uitbestedingspartners.

Het nieuwe pensioenstelsel

De dierenartsen hebben in 2023 gekozen voor een flexibele premieregeling (FPR). De premie van SPD wordt in het nieuwe stelsel, in tegenstelling tot de huidige leeftijdsafhankelijke premie en als gevolg van de wetgeving, een vaste premie. Dit betekent een stijging van de premie van jongere deelnemers en een daling voor de ouderen. Het SPD-bestuur bewaakt in de aanloop naar de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goed in hoeverre de gemaakte keuzes effect hebben op de pensioenresultaten van alle deelnemers en op de evenwichtigheid van de regeling.

Door het netwerk in de pensioensector goed te onderhouden en de communicatie vanuit het ministerie en de Pensioenfederatie op de voet te volgen, blijft het pensioenfondsbestuur op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en kan het, als er aanpassingen nodig zijn, tijdig schakelen. De detailuitwerking van het pensioenakkoord heeft heel 2024 nog in beslag genomen. Het streven was op verzoek van de DPD om 1 januari 2025 over te gaan naar het nieuwe stelsel. Het bestuur van SPD heeft in samenwerking met DPD naar beschikbare opties gekeken. Vervolgens heeft DPD de keuzes voorgelegd aan haar leden in een bijzondere algemene ledenvergadering in het najaar van 2023. Op basis van die keuzes wordt de nieuwe pensioenregeling vormgegeven. Helaas heeft het bestuur medio 2024 moeten besluiten het moment van invaren te verschuiven naar 1 juli 2025 omdat er onvoldoende zekerheid was dat het pensioenfonds op 1 januari 2025 verantwoord naar het nieuwe stelsel Wtp over zou kunnen gaan.

Verplichtstellingscontrole

SPD probeert door het uitvoeren van verplichtstellingscontroles de beroepsgenoten zoveel mogelijk te wijzen op de verplichtstelling. Sinds enige jaren levert deze controle problemen op. In het verleden werd voor de verplichtstellingscontrole gebruikgemaakt van een bestand van de beroepsvereniging voor dierenartsen, de KNMvD. Sinds de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft de beroepsvereniging aangegeven dat geen gebruik meer kan worden gemaakt van het bestand. Daarnaast is dit bestand verre van volledig nu de organisatiegraad van de praktiserende dierenartsen aan het afnemen is en dierenartsen niet meer vanzelfsprekend lid van de beroepsvereniging zijn.

In tegenstelling tot de humane (para-)medische beroepen is er bij praktiserende dierenartsen geen actueel register van praktici. De openbare gegevens van het CIBG (veterinaire variant van het BIG-register) zijn onvoldoende specifiek. Sinds 2019 wordt de verplichtstellingscontrole uitgevoerd aan de hand van de openbare CIBG-gegevens. De controle is grotendeels onmogelijk gebleken en onnodig complex. SPD heeft, in samenwerking met de Pensioenfederatie (via de Kring van Beroepspensioenfondsen) aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) duidelijk gemaakt dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang om, in het kader van de wettelijke verplichtstellingscontrole, toegang tot relevante registers te kunnen krijgen. Waar andere beroepspensioenfondsen door een verplichte registratie van een bepaald systeem gebruik kunnen en mogen maken, geldt dit helaas niet voor SPD. SPD blijft, naast het zoeken naar een langjarige oplossing, in samenwerking met de Pensioenfederatie ervoor pleiten dat er sprake is van een gerechtvaardigd belang om op korte termijn een oplossing te krijgen voor deze problematiek. Daartoe is er in 2024 weer een gesprek geweest met SZW om de situatie van SPD aan te kaarten.

Pensioeninteresse

Al jaren is een van de grotere communicatie-uitdagingen voor de hele pensioensector het gebrek aan pensioeninteresse bij de deelnemers. Doordat de gemiddelde deelnemer meer interesse heeft in het heden en minder geïnteresseerd is in de toekomst, is het moeilijk om de informatie die we als pensioenfonds verstrekken, tussen de oren van de deelnemers te krijgen. Het blijft een gezamenlijk speerpunt van het fondsbestuur en de deelnemersvereniging om de toegevoegde waarde van de collectiviteit en solidariteit onder de aandacht van de deelnemers te brengen. Daartoe wordt jaarlijks het communicatiebeleid geëvalueerd en zo nodig aangepast. De nieuwe pensioenregeling is door DPD en SPD aangegrepen om het momentum te gebruiken om het pensioen extra onder de aandacht te brengen van de deelnemers. Tijdige, passende en gerichte communicatie blijft essentieel, zeker met het oog op de aanstaande overgang naar de nieuwe pensioenregeling die veel veranderingen voor de deelnemers met zich meebrengt.

Complexiteit, regeling en robuuste administratie

Het pensioenfonds voor dierenartsen bestaat sinds 1975. De regeling is destijds gemaakt voor een deelnemersbestand dat totaal anders was dan het huidige. Het vak van dierenarts is onderhevig aan demografische veranderingen. Er zijn meer vrouwelijke collega's en zowel mannen als vrouwen willen meer parttime werken dan in het verleden het geval was. Daarnaast zijn er steeds minder dierenarts-ondernemers en steeds meer dierenartsen die in loondienst werken. Ook zijn er steeds meer dierenartsen werkzaam als ZZP-er. In de afgelopen jaren hebben private investeerders een groot deel van de Nederlandse praktijken overgenomen, waardoor enkele zeer grote werkgevers zijn ontstaan. SPD doet, door in gesprek te blijven met de grote werkgevers, er alles aan om ook de deelnemers bij die werkgevers zo goed mogelijk, op pensioengebied, te ondersteunen.

In de diergeneeskunde wordt van oudsher 2/3 deel van de pensioenpremie door de werkgever betaald. Voor een deelnemer, die in een jaar bij verschillende werkgevers in loondienst is of bij verschillende werkgevers tegelijk, blijft de persoonlijke pensioenadministratie complex, ondanks de doorgevoerde wijzigingen en verbeteringen bij de pensioenadministratie. In de cao van 2021 werd, voor de deelnemende praktijken aan de cao, de bijdrage van de werkgever stapsgewijs verlaagd naar 60%.

De pensioenadministratie wordt al sinds het eerste jaar na oprichting door dezelfde uitbestedingspartner, Achmea Pensioenservices (APS), uitgevoerd, waardoor er op professioneel en persoonlijk niveau bij de deelnemersadministratie ervaring is met het deelnemersbestand en de beroepsgroep. Ondersteuning van de deelnemer vanuit de deelnemersadministratie gebeurt zowel schriftelijk, digitaal (inclusief mail) als telefonisch. Binnen het kader van "digitaal tenzij" wil het pensioenfonds voor dierenartsen de deelnemer zoveel mogelijk ondersteunen. Een deelnemer kan zich online inschrijven en lid worden van de deelnemersvereniging.

APS is bezig met een overstap naar een nieuw administratieplatform. Het doel van APS is daarbij om goed voorbereid te zijn op de toekomst en het nieuwe pensioenstelsel goed en kostenefficiënt uit te kunnen voeren. Met die uitgangspunten kan SPD het natuurlijk niet oneens zijn, er zijn echter wel risico's aan verbonden. De pensioenaanspraken moeten bijvoorbeeld exact van het ene systeem in het volgende worden overgenomen. Datakwaliteit is en blijft van groot belang voor een goede uitvoering van de pensioenregeling van SPD. In 2023 heeft SPD met goed gevolg een uitgebreid datakwaliteitsonderzoek uitgevoerd.

De overgang naar het nieuwe systeem heeft vertraging opgelopen. Voor SPD heeft dit niet direct gevolgen. Hoewel APS via de klantenraad en een klankbordgroep haar klanten zo goed mogelijk informeert en consulteert, is een deel van een dergelijk proces altijd buiten beeld. Het is zaak om de risico's die de overgang naar het nieuwe administratieplatform met zich meebrengt zo goed mogelijk te beheersen en waar nodig samen met andere klanten op te trekken en/of bijvoorbeeld op onderdelen extra zekerheid te verkrijgen.

Keuzemogelijkheden en maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Door pensioenspecialisten worden keuzemogelijkheden genoemd als methode om de betrokkenheid van deelnemers bij een pensioenfonds te verhogen. Bij SPD is al een aantal keuzemogelijkheden in de regeling opgenomen (uitruil partnerpensioen, vervroegen/uitstellen, hoog-laagregeling, keuze voor deeltijdpensioen, keuze voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid). Op basis van het nieuwe pensioenakkoord worden deze mogelijkheden (mogelijk) uitgebreid met het in één keer opnemen van een deel van het bereikte pensioenbedrag op het moment van pensioneren; de invoerdatum van deze laatste optie is ondertussen al wel enige keren uitgesteld door de wetgever. In het nieuwe pensioenstelsel krijgt de deelnemer door middel van verschillende lifecycles ook meer keuze en daardoor zelf invloed op het pensioen. De communicatieve uitdaging wordt ook hierin door SPD onderkend. Tot nu toe lijken de meeste deelnemers zich pas aan het einde van hun carrière echt met pensioenkeuzes bezig te houden. Op het gebied van risicohouding in het beleggingsbeleid is in de huidige regeling van SPD geen ruimte voor keuzemogelijkheden. In het verleden waren de deelnemers van SPD minder risicomijdend dan gemiddeld in Nederland werd gemeten.

In 2023 zijn in een deelnemersenquête de voorkeuren van de deelnemers op het gebied van verantwoord beleggen opgenomen. Deelnemers gaven daarin aan dat verantwoord beleggen gewenst was. Voor een groot deel was een voorwaarde daarbij dat het niet ten koste zou gaan van het rendement. Het bestuur van het fonds was en is van mening dat maatschappelijk verantwoord beleggen onderdeel is van een duurzaam pensioenbeleid met een goede lange-termijnvisie. Ook de trend in de pensioensector om meer maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen wordt door SPD ondersteund. SPD is echter een kleine speler en zoekt, vooral in samenwerking met de sector, naar invulling van die verantwoordelijkheid passend bij de omvang en de mogelijkheden van het fonds.

Met de komst van Europese regels op het gebied van het maatschappelijk verantwoord beleggen in de vorm van de Sustainable Finance Disclosure Regulation-verordening (SFDR) zijn meer wettelijke rapportagevereisten ontstaan waar SPD aan moet voldoen. Ook duidelijke en tijdige communicatie over maatschappelijk verantwoord beleggen is belangrijk zodat de deelnemers weten hoe SPD op dit vlak acteert. Hoewel er dus in de afgelopen jaren stappen zijn gezet met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen, zijn er (altijd) nog verbeteringen mogelijk. SPD gaat verder met het uitwerken van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Met de Environmental Social en Governance-meter (ESG-meter), een monitoringstool, kan een groot deel van de portefeuille op ESG-factoren worden beoordeeld. De illiquide beleggingscategorieën zoals vastgoed die niet in de ESG-meter zijn meegenomen krijgen daarbij ook aandacht. SPD is in 2023 begonnen nog meer focus aan te brengen in het MVB-beleid. In 2024 zijn hier belangrijke stappen in gezet.

Een eigen, zelfstandig fonds

SPD is zich bewust van het veranderende pensioenlandschap waarin steeds minder fondsen actief zijn. Jaarlijks kijkt het bestuur van het pensioenfonds daarom tijdens de bestuursevaluatie onder andere naar de rechtvaardiging van het onderhouden van een eigen beroepspensioenfonds. Het bestuur ziet vooralsnog meer voordelen dan nadelen. De directe communicatie met de deelnemer, de homogene groep, de mogelijkheid het beleggingsbeleid daarop aan te passen en de directe betrokkenheid van dierenartsen in het bestuur van het fonds worden als voordelen gezien. De solidariteit onder de beroepsgenoten is naar de mening van de bestuurders meer dan voldoende om een zelfstandig fonds te rechtvaardigen. De omvang van het fonds (zowel qua deelnemersaantallen als qua belegd vermogen) en de kosten per deelnemer geven geen directe aanleiding voor het zoeken naar alternatieven. Daarnaast heeft het fonds uiteraard geen winstdoelstelling.

De eisen aan de bestuurlijke deskundigheid zijn door nieuwe (Europese) wetgeving, de Institutions for Occupational Retirement Provision Directive 2-richtlijn (IORP2), sinds 2019 verzaamd. Met name de invulling van de sleutelfunctieposities, die in IORP2 worden beschreven, wordt als een uitdaging gezien voor een fonds met een governancestructuur en omvang zoals SPD. SPD heeft de sleutelfunctiehouders risicobeheer, interne audit en actuairueel extern ingevuld.

Om de governance passend te houden bij het fonds en tegelijkertijd te voldoen aan de deskundigheidseisen, is in het geschiktheidsbeleidsplan rekening gehouden met een langere inwerktijd voor nieuwe (aspirant) bestuurders. In die inwerktijd wordt door de aspirant bestuurders ook een opleiding op deskundigheidsniveau A gevolgd. Alternatieven voor zelfstandigheid moeten wel altijd in beeld blijven. De huidige alternatieven van het fonds zoals samengaan met een vergelijkbaar fonds tot een groter fonds of het deelnemen aan een algemeen pensioenfonds zijn voor SPD op dit moment wettelijk en/of kostentechnisch gezien geen reële opties. Een beroepspensioenfonds is nu eenmaal in een aantal opzichten (bijvoorbeeld incasso) niet vergelijkbaar met een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds.

Binnen de Kring van Beroepspensioenfondsen, waarin fondsen met enigszins vergelijkbare kenmerken vertegenwoordigd zijn, worden ervaringen en kennis op het gebied van de ontwikkelingen in de pensioensector uitgewisseld. Ook andere beroepspensioenfondsen in de Kring beraden zich op de toekomst. Het is het meest waarschijnlijk dat een eventuele samenwerking in de toekomst uit die groep komt.

Het bestuur heeft in 2022 besloten om in ieder geval tot en met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zelfstandig te blijven en eventuele ingrijpende alternatieven voor de governance pas na de overgang naar het nieuwe stelsel verder te onderzoeken.

Communicatie

2024 was het jaar waarin de communicatie over de nieuwe pensioenregeling binnen de Wtp centraal stond. Daarnaast bleef het pensioenfonds scherp op de ontwikkeling van het draagvlak.

Verhoging van pensioenen

Eind 2024 informeerden we deelnemers over een verhoging van 0,3% per 1 januari 2025. Deelnemers zijn hierover via de nieuwsbrief, e-mail en in sommige gevallen per brief geïnformeerd.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

In 2024 stond enerzijds het communicatieplan en de feedback met aanbevelingen van de AFM centraal. Anderzijds ging er veel aandacht uit naar de ontwikkeling van alle middelen die nodig zijn om deelnemers evenwichtig, tijdig en goed te informeren over de nieuwe pensioenregeling in de Wtp. Zoals een brochure, e-learnings, infographics en een speciale brief over de huidige en toekomstige pensioneringssituatie voor deelnemers van 55 jaar of ouder. Om de begrijpelijkheid kracht bij te zetten, schakelden we het deelnemerspanel een aantal keer in om met ons mee te lezen. Ook raadpleegden we het VO voor advies en hun inzichten op het onderwerp. Het uitstel van de transitie naar 1 juli 2025 zorgde ervoor dat we deelnemers hierover extra informeerden. En dat we nog meer aandacht konden besteden aan de voorbereidingen voor meer doelgroepspecifieke communicatie in 2025.

Vergroten draagvlak

Het draagvlak bij de dierenartsen zit boven de minimumgrens. Het pensioenfonds heeft de afgelopen jaren de ontwikkeling van het draagvlak samen met DPD strak gemonitord en geanalyseerd. Ook is in presentaties bij studenten bijvoorbeeld nadrukkelijk aandacht gegeven aan het DPD-lidmaatschap. In 2024 zagen we dat elk kwartaal zeker tweederde van de nieuwe SPD-deelnemers ook lid werd van DPD. De verwachting is dat dit een positieve invloed heeft op het officiële draagvlakcijfer.

Het pensioenfonds en DPD blijven scherp op de ontwikkeling van het draagvlak. Daarom is veel aandacht gegaan naar het beter inrichten van het aanmeldproces op de nieuwe website, na overgang op de Wtp. Hierin wordt vooral een extra focus gelegd op deelnemers die twijfelen of ze lid willen worden. De resultaten van deze nieuwe invulling kunnen we hopelijk vanaf eind 2025 analyseren.

Onderzoek

In 2024 vroegen we deelnemers naar hun ervaring met de Inkomensopgave, de website en het inloggen op het portaal. De feedback is, waar mogelijk, meegenomen in verbetering van de processen.

De website

De website blijft een belangrijk middel in de communicatie-uitingen van SPD. De website bevat naast alle relevante informatie over de pensioenregeling ook Pensioen 1-2-3. Elke maand waren er één of meer nieuwsberichten over relevante pensioenonderwerpen, zoals over de financiële situatie van SPD. Op de website is een aparte landingspagina over het Pensioenakkoord, welke in 2024 opnieuw is ingedeeld om meer doelgroepspecifieke informatievoorziening te kunnen bieden. Ook werd in het kader van Wtp een online kennisbank ontwikkeld waarin we alle relevante documentatie, filmpjes en animaties verzamelen voor deelnemers.

Ons Pensioen

Met Ons Pensioen probeert SPD het pensioen dichterbij de deelnemer te brengen. Ons Pensioen is de pensioenkrant met een naam die recht doet aan de collectieve en solidaire principes van het pensioenfonds. De inhoud van dit medium komt tot stand door gezamenlijk overleg tussen SPD en DPD en door naast aandacht voor nieuws rondom pensioen en de pensioenregeling, ook ruimte te creëren voor verhalen, vragen en opvattingen van deelnemers en interviews met bestuursleden over belangrijke onderwerpen. Met dit jaar extra aandacht voor beleggingen en de financiële situatie.

Digitaal communiceren

Het uitgangspunt voor alle pensioencommunicatie van SPD is digitaal. Ook in 2024 hebben we de niet-digitale deelnemers opgeroepen om alsnog het mailadres te registreren. In de kwartaalrapportage monitoren we de 'email-dichtheid' van SPD, en die is ruim 92%.

Veel communicatie krijgen deelnemers digitaal; naast het UPO en de digitale nieuwsbrief e-SPD, kregen deelnemers ook een uitnodiging voor de inkomensopgave en werd de aankondiging voor de (bijzondere) algemene vergadering van DPD per e-mail verzonden. Alle onderwerpen die we per mail aan deelnemers stuurden, werden in uitgebreidere vorm behandeld op de website, waar deelnemers naar toe konden klikken.

Overige communicatie

Het verkort jaarverslag is uitgevoerd in een infographic, met daarin de belangrijkste gegevens van het jaar overzichtelijk uitgebeeld. Deze deelden we met de deelnemers via een e-SPD. In het Tijdschrift voor Diergeneeskunde publiceerden we in 2024 vier columns en een uitgebreid artikel over Financiële planning en startende dierenartsen.

4. PENSIOENBELEID

Pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per januari 2025. De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb.

Deelnemerschap

De deelnemer is iedere dierenarts die als zodanig - hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband - praktijk uitoefent in een in Nederland gevestigde praktijk, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was en de vijfenzestigjarige leeftijd nog niet heeft bereikt. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Premieregeling

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer. De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Arbeidsongeschiktheid

Per 1 januari 2015 is de verzekering voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (PVI) niet meer verplicht, maar een vrijwillig element in de pensioenregeling van SPD. Dit is een direct gevolg van de gewijzigde fiscale wetgeving voor beroepspensioenfonds. De Belastingdienst stelt zich op het standpunt dat premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid alleen mag worden verleend als er sprake is van een loonvervangende uitkering. Er is geen arbeidsongeschiktheidspensioen in de pensioenregeling, dus het hangt van de persoonlijke omstandigheden af of deelnemers aan deze fiscale eis voldoen.

In 2015 hebben alle nieuwe en bestaande deelnemers de mogelijkheid gekregen om hun keuze kenbaar te maken. Per 31 december 2024 is ongeveer 40% van alle deelnemers (vrijwillig) verzekerd voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Hierbij is geen significant verschil te zien tussen zelfstandigen en dierenartsen in loondienst. Ook verschillen de percentages nauwelijks per leeftijdscategorie.

Hieronder is een overzicht van de stand per 31 december 2024 weergegeven:

LOONDIENT	premiëvrijstelling verzekerd?				
	nee	%	ja	%	totaal
Jonger dan 30	391	52%	365	48%	756
30 tot 40	860	62%	538	38%	1.398
40 tot 50	357	58%	255	42%	612
50 tot 60	217	60%	146	40%	363
60 en ouder	68	63%	40	37%	108
	1.893	58%	1.344	42%	3.237

ZELFSTANDIG	premiëvrijstelling verzekerd?				
	nee	%	ja	%	totaal
Jonger dan 30	3	43%	4	57%	7
30 tot 40	127	56%	98	44%	225
40 tot 50	263	63%	153	37%	416
50 tot 60	300	60%	203	40%	503
60 en ouder	151	63%	87	37%	238
	844	61%	545	39%	1.389

Premiebeleid

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het pensioenfonds nieuwe pensioeninkoopfactoren vastgesteld op grond van een advies van en berekend door de adviserend actuaire van het pensioenfonds. Deze pensioeninkoopfactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het pensioenfonds.

Bedragen x € 1.000	2024	2023
Kostendeekkende premie	46.787	42.568
Conform ABTN vastgestelde minimale vereiste premie	40.128	45.927
Feitelijke premie	47.122	45.864

Met de kostendeekkende premie wordt de zuiver kostendeekkende premie bedoeld. De kostendeekkende premie 2024 is bepaald op basis van de DNB-curve ultimo 2023.

De feitelijke premie wordt bepaald op basis van de premiestaffel. De feitelijke premie in het boekjaar is hoger dan de conform ABTN vastgestelde minimaal vereiste premie.

Bedragen x € 1.000	<u>2024</u>	<u>2023</u>
De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:		
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	38.962	35.435
Opslag voor uitvoeringskosten	1.357	1.357
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	6.468	5.776
	46.787	42.568
De samenstelling van de conform ABTN vastgestelde minimale vereiste premie is als volgt:		
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	20.715	25.373
Opslag voor uitvoeringskosten	1.357	1.357
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	3.439	4.136
Voorwaardelijke onderdelen	14.617	15.061
	40.128	45.927
De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:		
Premie volgens beschikbare premiestaffel	45.438	44.246
Premie voor vrijwillige verzekering PVI	1.684	1.618
	47.122	45.864

Toeslagbeleid

SPD heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid, gebaseerd op het streven om de pensioenen waardevast te houden. Indien het bestuur een toeslag toekent, wordt deze per 1 januari van het jaar toegekend. De daarbij gehanteerde maatstaf is de prijsinflatie op basis van de consumentenprijsindex (afgeleid) over de direct voorafgaande periode juli - juli. De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Voor de toeslag per 1 januari van het jaar wordt gekeken naar de financiële positie ultimo september van het daaraan voorafgaande jaar. Er bestaat geen recht op toeslagen en er wordt hiervoor geen reserve aangehouden. Er kan alleen toeslagverlening plaatsvinden, voor zover dit toekomstbestendig is. Dat wil zeggen dat de financiële positie van het pensioenfonds zodanig is dat het te verlenen toeslagpercentage ook naar verwachting in de toekomst uitgekeerd kan worden.

Het bestuur hanteert voor een besluit over de feitelijke toekenning de onderstaande beleidsstaffel als leidraad:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
Lager dan 110%	Nihil
Tussen 110% en bovengrens	Naar rato
Boven de bovengrens	Volledige toeslagverlening + eventueel inhaaltoeslagen en herstel van kortingen

De bovengrens wordt jaarlijks vastgesteld zodanig dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid. De vaststelling van de bovengrens is als volgt.

- Contante waarde toeslagen (CWT) = de contante waarde van de kasstromen behorende bij de toeslagen indien de volledige maatstaf in elk jaar in de toekomst over de op de berekeningsdatum opgebouwde aanspraken wordt verleend. De contante waarde wordt bepaald op basis van het verwachte netto meetkundige rendement op zakelijke waarden;
- De technische voorziening (TV) wordt bepaald op basis van de per de berekeningsdatum door het fonds gehanteerde actuariële grondslagen, inclusief de door DNB per die datum gepubliceerde rentetermijnstructuur;
- Bovengrens toeslagbeleid = 110% + CWT / TV.

Bovenstaande beleidsstaffel is een leidraad, wat betekent dat het bestuur jaarlijks vaststelt of een toeslag zal worden verleend en wat de hoogte is van de toeslag. Het bestuur houdt zich het recht voor om het toeslagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

SPD heeft besloten tot een indexatie van 0,3% per 1 januari 2025 en de gemiste toeslag per 1 januari 2025 vast te stellen op 1,8%. SPD heeft besloten om geen gebruik te maken van de tijdelijke extra mogelijkheid tot indexatie waarbij meer dan de reguliere indexatie verleend kan worden.

SPD heeft de intentie tot invaren van de pensioenaanspraken en -rechten van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling in het kader van de stelselwijziging. De beleidsdekkingsgraad is ten tijde van het toeslagbesluit 105% of hoger en de actuele beleidsdekkingsgraad is ook 105% of hoger. Door de indexatie wordt de actuele dekkingsgraad niet lager dan 105%. In uitzondering op de vaste mogelijkheid tot indexatie, die is opgenomen in het FTK, geldt de eis tot toekomstbestendige toeslagverlening niet bij de tijdelijke extra mogelijkheid tot indexatie. SPD heeft de deelnemers geïnformeerd over het besluit tot toeslagverlening en de onderbouwing daarvan.

De historische indexatie achterstand ziet er als volgt uit (sinds de aanpassing van het indexatiebeleid in 2015):

- Gemiste indexatie 1 januari 2016: 0,8%
- Gemiste indexatie 1 januari 2017: 0,0%
- Gemiste indexatie 1 januari 2018: 1,1%
- Gemiste indexatie 1 januari 2019: 1,3%
- Gemiste indexatie 1 januari 2020: 1,6%
- Gemiste indexatie 1 januari 2021: 1,4%
- Gemiste indexatie 1 januari 2022: 0,0%
- Gemiste indexatie 1 januari 2023: 0,0%
- Gemiste indexatie 1 januari 2024: 4,7%
- Gemiste indexatie 1 januari 2025: 1,8%

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt het pensioenfonds of de afgesproken ambities worden gerealiseerd, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Bij grote veranderingen zoals de invoering van het nieuwe FTK, een nieuwe pensioenregeling of een andere significante wijziging voert het pensioenfonds een aanvangshaalbaarheidstoets uit. Vervolgens doet het pensioenfonds ieder jaar de jaarlijkse haalbaarheidstoets en rapporteert uiterlijk 30 juni van het lopende boekjaar hierover aan DNB.

De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd als monitor van gestelde normen en beoordeelt of het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario in lijn zijn met de door het pensioenfonds zelfgekozen ondergrenzen. Deze zelfgekozen ondergrenzen moeten passen binnen de risicohouding van het pensioenfonds. In 2015 voerde het fonds de aanvangshaalbaarheidstoets uit op basis van de scenarioset van DNB. Het pensioenfonds stelde drie grenzen vast:

- 1 Een ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie waarbij precies aan de vereisten van het vereist eigen vermogen wordt voldaan. Deze is door het pensioenfonds vastgesteld op 77%. Dit is gelijk aan een jaarlijkse aanpassing van de pensioenen met 50% van de prijsinflatie;
- 2 Een ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie. Deze is ook vastgesteld op 77%;
- 3 Een maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario. Het bestuur heeft deze vastgesteld op 35%.

Haalbaarheidstoets 2025

Vanwege de beoogde Wtp transitiedatum van 1 juli 2025 hoeft SPD voorlopig geen haalbaarheidstoets 2025 in te dienen bij DNB.

Kostentransparantie

Pensioenuitvoeringskosten

Bedragen x € 1.000	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Administratiekosten	3.402	2.202
Adviseurs- en controlekosten m.u.v. controlekosten accountant	394	268
Controlekosten accountant	68	68
Bestuurskosten	370	489
Porti- en drukwerkkosten	37	31
Bijdragen toezichthouders	81	81
Overige kosten	373	300
Totale pensioenuitvoeringskosten	4.725	3.439

De Wtp-kosten bedragen in 2024: € 1.781 (2023: € 585). Het betreft € 1.646 administratiekosten, € 131 adviseurskosten en € 4 overige kosten.

Aangezien SPD een beroepspensioenfonds is worden alle kosten gedragen door deelnemers.

Aantallen	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Deelnemers	4.725	4.651
Gewezen deelnemers	1.512	1.430
Gewezen deelnemers met uitstel ingang pensioen	110	96
Pensioengerechtigden	2.080	1.987
	8.427	8.164

Bedragen x € 1	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer, incl. Wtp-kosten:		
- exclusief gewezen deelnemers	€ 694	€ 518
- inclusief gewezen deelnemers*	€ 561	€ 421
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer, excl. Wtp-kosten:		
- exclusief gewezen deelnemers	€ 433	€ 430
- inclusief gewezen deelnemers*	€ 349	€ 334

* Inclusief gewezen deelnemers met uitstel ingang pensioen

Uit bovenstaande tabel blijkt dat kosten per deelnemer in 2024 voornamelijk zijn gestegen als gevolg van Wtp-kosten.

Beheerkosten vermogensbeheer

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Gemiddeld belegd vermogen	€ 1.654 miljoen	€ 1.501 miljoen
Totale kosten (excl. transactiekosten)	€ 7,3 miljoen	€ 6,5 miljoen
Transactiekosten*	€ 0,9 miljoen	€ 1,1 miljoen
Totale kosten (incl. transactiekosten)	€ 8,2 miljoen	€ 7,6 miljoen
Kosten % (excl. transactiekosten)	0,44%	0,43%
Transactiekosten %	0,05%	0,08%
Kosten % (incl. transactiekosten)	0,49%	0,51%

* In 2024 afgerond naar € 0,9 miljoen

De totale kosten vermogensbeheer in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op de kosten die worden gerapporteerd aan de Toezichthouder (jaarstaat J402). Bij het transparant maken van de kosten vermogensbeheer 2024 zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie.

De kosten vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de kostencomponenten: beheerkosten, performance gerelateerde kosten, transactiekosten en overige vermogensbeheerkosten.

Beheerkosten zijn de kosten die gemaakt worden voor het uitvoeren van vermogensbeheer door een uitvoeringsorganisatie waarbij de vergoeding, afhankelijk van de beleggingscategorie, is gebaseerd op de omvang van het beheerd vermogen.

Performance gerelateerde kosten zijn de kosten die gemaakt worden bij sommige actieve beleggingsstrategieën, of specifieke beleggingscategorieën, als prestatievergoeding. Kenmerk van prestatievergoeding is dat vanwege een bijzondere prestatie de vermogensbeheerder een extra vergoeding ontvangt. Prestatievergoedingen kunnen daarom grote schommelingen vertonen. De performance gerelateerde kosten van SPD beperken zich tot de performance fee voor direct vastgoed en alternatieve beleggingen vermogensbeheer.

Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om effectentransacties tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er, bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden, geen separate kosten in rekening worden gebracht, maar deze zich uiten in het verschil tussen de bied- en laatprijs.

De overige vermogensbeheerkosten zijn opgenomen in het kostenoverzicht op basis van werkelijke in rekening gebrachte beheerfee. Hieronder behoren onder andere beheerkosten fiduciair beheer en beheerkosten vermogensbeheer pensioenfondsen (beheerkosten directe beleggingen in vastrentende waarden).

De kosten omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de staat van baten en lasten, ook een uitsplitsing van de 'onzichtbare' kosten voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen, waarvan de kosten zijn verwerkt in het beleggingsrendement, en de schatting van de kosten van de individuele transacties. In de staat van baten en lasten worden alleen (directe) kosten getoond die SPD op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten bij de totale kosten vermogensbeheer in deze toelichting. Het doel van deze paragraaf is om extra inzicht in de kosten vermogensbeheer te verschaffen.

De volgende paragrafen gaan dieper in op de kosten over het afgelopen jaar 2024, waarbij een vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van kosten over 2023 en eventuele verschillen ten opzichte van het jaar daarvoor worden toegelicht. Hierbij wordt ook meer inzicht gegeven in factoren die de hoogte van de kosten in belangrijke mate beïnvloeden.

Vergelijking kosten uitvoering vermogensbeheer 2024 met 2023

Onderstaande tabellen geven een overzicht per beleggingscategorie van de totale kosten voor het vermogensbeheer over 2024 en 2023 uitgesplitst naar beheerkosten, performance gerelateerde kosten en transactiekosten.

Tabel 1. Kosten vermogensbeheer (in € x 1.000) in 2024

	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten (waarvan aan- en verkoopkosten)	Totaal
Vastrentende waarden	2.127	-	480 (66)	2.607
Aandelen	189	-	166 (43)	355
Vastgoed	2.382	-	32 (3)	2.414
Alternatieve beleggingen	71	-	1(1)	72
Overige beleggingen	90	-	-	90
Derivaten	685	-	162 (40)	847
Overige vermogensbeheerkosten	1.786	-	-	1.786
Totaal	7.330	-	841 (153)	8.171

Tabel 2. Kosten vermogensbeheer (in € x 1.000) in 2023

	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten (waarvan aan- en verkoopkosten)	Totaal
Vastrentende waarden	1.776	-	555 (66)	2.331
Aandelen	221	-	204 (36)	425
Vastgoed	2.212	365	-	2.577
Alternatieve beleggingen	41	-53	-	-12
Overige beleggingen	77	-	-	77
Derivaten	811	-	378 (219)	1.189
Overige vermogensbeheerkosten	1.043	-	-	1.043
Totaal	6.181	312	1.137 (321)	7.630

Inzicht in beheerkosten

Er zijn meerdere factoren die van invloed zijn op de hoogte van kosten. Onderstaand wordt een algemene beschouwing gegeven op factoren die in belangrijke mate impact hebben op de kosten. SPD streeft naar een juiste balans tussen enerzijds kosten en anderzijds het risico en rendement.

Beleggingsmix

Het type belegging is in belangrijke mate bepalend voor de omvang van de beheerkosten. De belangrijkste drivers tussen verschillende type beleggingen zijn afwegingen tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden, liquide versus illiquide beleggingen, traditionele versus alternatieve beleggingen en beleggingen in ontwikkelde markten versus opkomende markten. Bepaalde categorieën zijn weliswaar duurder, maar opgenomen in de beleggingsportefeuille omdat ze naar verwachting bijdragen aan een betere rendement-risicoverhouding van de totale portefeuille.

Schaalgrootte

Wanneer er door SPD of door de fiduciaire beheerder schaalvoordelen behaald kunnen worden, vallen de kosten doorgaans lager uit.

Actief / passief beleggen

Bij actief beheer krijgt de manager de doelstelling mee om de relevante benchmark te verslaan, wat een hoger verwacht rendement betekent. Hiertegenover staan hogere kosten omdat er veel tijd en energie gestoken wordt in onder andere het beleggingsproces, research en analisten.

Overige factoren

Het beheren middels een enkele manager of juist meerdere managers heeft impact op de kosten. Daarnaast kan de keuze tussen een discretionaire oplossing en/of een beleggingsfonds invloed hebben op de hoogte van de kosten.

Beheerkosten

Onderstaand wordt per categorie inzicht gegeven in de hoogte van de kosten aan de hand van bovenstaande factoren, hierbij wordt ook gekeken naar de kosten ten opzichte van het voorgaande jaar. De totale beheerkosten in 2024 bedroegen € 7,3 miljoen, een stijging van 19% ten opzichte van deze kosten in 2023. Het totaal gemiddeld vermogen steeg in 2024 met 10%.

Vastrentende waarden

De beheerkosten van vastrentende waarden bedroegen in 2024 € 2,1 miljoen, een stijging van 20% ten opzichte van 2023. Het gemiddeld belegd vermogen van vastrentende waarden steeg in 2024. De stijging van de kosten en het gemiddeld belegd vermogen is de uitkomst van de invoering van de beschermingsconstructie van de invaardeckingsgraad.

Aandelen

De beheerkosten van de categorie aandelen bedroegen in 2024 € 0,2 miljoen, een daling van 14% ten opzichte van 2023. Het gemiddeld belegd vermogen van aandelen daalde in 2024. De daling van de kosten en het gemiddeld belegd vermogen van aandelen is de uitkomst van de invoering van de beschermingsconstructie van de invaardeckingsgraad.

Vastgoed

De beheerkosten van de categorie vastgoed bedroegen in 2024 € 2,4 miljoen, een stijging van 8% ten opzichte van 2023. Het totaal gemiddeld belegd vermogen bleef gelijk aan het vermogen in 2024.

Alternatieve beleggingen

De beheerkosten van de categorie alternatieve beleggingen bedroegen in 2024 € 0,07 miljoen, een stijging van €0,03 miljoen vergeleken met 2023. Het totaal gemiddeld vermogen daalde in 2024, mede door de zeer sterke daling van vermogen in het laatste kwartaal van 2024.

Overige beleggingen

De beheerkosten van de categorie overige beleggingen (liquide middelen) bedroegen in 2024 € 0,09 miljoen en zijn daarmee licht gestegen ten opzichte van 2023.

Derivaten

De beheerkosten van de categorie derivaten (Overlay) bedroegen in 2024 € 0,7 miljoen, een daling van de kosten ten opzichte van 2023.

Overige vermogensbeheerkosten

De beheerkosten van de categorie overige vermogensbeheerkosten bedroegen in 2024 € 1,8 miljoen. De kosten zijn €0,8 miljoen hoger dan in 2023. De stijging in kosten is onder andere de uitkomst van de volgende additionele dienstverlening: monitoring van beursgenoteerd vastgoed (€ 0,1 miljoen) en deel van de (eenmalige) Wtp-transitiekosten (circa € 0,5 miljoen).

Performance gerelateerde kosten

In 2024 zijn er geen performance gerelateerde kosten in rekening gebracht. In 2023 bedroegen de performance gerelateerde kosten € 0,3 miljoen.

Transactiekosten

De (deels) geschatte transactiekosten in 2024 bedroegen afgerond € 0,9 miljoen, dit is een daling van € 0,2 miljoen van de transactiekosten in 2023. Uitgedrukt als percentage van het totaal gemiddeld vermogen komt dit neer op 0,05% (2023: 0,08%; 2022: 0,15%).

Vastrentende waarden

De transactiekosten van vastrentende waarden bedroegen € 0,5 miljoen, een daling van € 0,1 miljoen ten opzichte van deze kosten in 2023.

Aandelen

De transactiekosten van aandelen bedroegen in 2024 € 0,2 miljoen, vergelijkbaar met de kosten van 2023.

SPD moet voldoen aan de vereisten van de Shareholders' rights directive (Duurzaamheidswetgeving). Deze wet vraagt van pensioenfondsen dat zij betrokken zijn bij de bedrijven waarin zij via aandelen genoteerd aan een reguliere beurs in de Europese Unie beleggen. De beleggingen in deze aandelen moeten aansluiten bij de lange termijn doelstelling van het pensioenfonds. Om die reden wordt de prestatie van deze aandelenportefeuille jaarlijks beoordeeld waarbij specifiek wordt gemonitord op de omloopsnelheid van de portefeuille en de daaraan verbonden beheer- en transactiekosten.

SPD belegt passief in aandelen. De doelstelling van een passieve strategie is het zo nauwkeurig mogelijk volgen van het rendement van de geselecteerde benchmark. Bij passief beleggen zou de omloopsnelheid vergelijkbaar moeten zijn met die van de benchmark. Afwijkingen ten opzichte van omloopsnelheid van de benchmark zou verklaard moeten kunnen worden door aan- of verkopen en aanvullende beleggingsrestricties zoals bijvoorbeeld uitsluitingen. In 2024 liggen de omloopsnelheid en de daarbij behorende transactiekosten van deze aandelenportefeuille in lijn met de lange termijn doelstelling van SPD.

Derivaten

De transactiekosten van derivaten zijn in 2024 gedaald tot circa € 0,2 miljoen.

Aansluiting met de jaarrekening

De aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij SPD (€ 2,4 miljoen) in rekening zijn gebracht opgenomen. De deels geschatte direct toe te rekenen beleggingskosten binnen de beleggingsfondsen en transactiekosten van € 5,8 miljoen maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeveranderingen van de beleggingen. In voorgaande opstelling van de vermogensbeheerskosten zijn daarnaast de kosten opgenomen van advisering inzake vermogensbeheer.

5. BELEGGINGEN

Algemene terugblik economie en financiële markten

Amerikaanse economie winnaar van 2024

De Amerikaanse economie wist in 2024 positief te verrassen. Ondanks de opgelopen kapitaalmarktrentes zorgden de aanhoudende groei in de techsector, de hoge overheidsuitgaven en de Amerikaanse consument ervoor dat de economische groei op peil bleef. Dit stond in scherp contrast met de eurozone en China. In de eurozone stond de economische groei onder druk. Vooral de maakindustrie had het moeilijk. Door toenemende concurrentie uit China had onder andere de belangrijke Duitse auto-industrie het lastig. Ook China bleef economisch kwakkelen. De Chinese autoriteiten hebben wel stimulerende maatregelen aangekondigd om de economie uit het slop te trekken.

Centrale banken zetten eerste stappen om beleid te verruimen

De inflatie lijkt grotendeels onder controle. De jaar-op-jaar-inflatie in de Verenigde Staten en de eurozone ligt in de buurt van de doelstelling van de centrale banken. De kerninflatie is wel nog te hoog. Toch was de inflatiedaling reden voor centrale banken om het monetaire beleid te versoepelen. Zowel de Fed als de ECB verlaagden de beleidsrentes. De Amerikaanse beleidsrente werd met 100 basispunten verlaagd naar de bandbreedte van 4,25% tot 4,5%. In de eurozone verlaagde de ECB de depositorente in vier stappen van 4% naar 3%.

Politieke tumult en voortdurende conflicten in Oekraïne en Midden-Oosten

2024 was politiek gezien een veel bewogen jaar. In de Verenigde Staten wist Trump na een tumultueuze verkiezingscampagne, hij overleefde een aanslag en zijn tegenstander werd enkele maanden voor de verkiezingen vervangen, opnieuw het presidentschap te bemachtigen. Naast het presidentschap behaalden de Republikeinen ook de meerderheid in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. In Frankrijk en Duitsland viel de regering. De oorlog in Oekraïne ging zijn derde jaar in en zag het land verder in het defensief worden gedrukt. In het Midden-Oosten viel Israël Libanon binnen om Hezbollah uit te schakelen. Nadat enkele kopstukken waren gedood en essentiële militaire doelen waren uitgeschakeld, werd een staakt-het-vuren getekend. Ondertussen duurt de strijd tegen Hamas in de Gazastrook voort.

2024 gaat de boeken in als een goed beleggingsjaar

De robuuste Amerikaanse economie, de monetaire versoepeling en de AI-ontwikkelingen creëerden een positieve omgeving voor risicovolle beleggingen. Ook de verkiezingswinst van Trump pakte positief uit voor de aandelenmarkten. Het beeld op de obligatiemarkten was gemengd. Maar de meeste beleggingscategorieën noteerden een positief totaalrendement.

Wereldwijde aandelenmarkten worden gestuwd door de Magnificent Seven

De wereldwijde aandelenmarkten sloten het jaar af met een winst van 20% (€ hedged). De stijging werd wederom gedreven door de Magnificent Seven (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta en Tesla). Het merendeel van deze bedrijven zag de winstgevendheid sterk stijgen. Daarnaast hebben ze een dominante positie in de AI-revolutie. De concentratie binnen de aandelenmarkten nam in 2024 verder toe. Onder andere door deze sterke performance steeg het gewicht van de Verenigde Staten binnen de MSCI World tot boven de 70%. Dat is een historisch hoog niveau. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw schommelde dit nog tussen de 40% en 50%. Sinds de financiële crisis van 2008 doet de Amerikaanse aandelenmarkt het echter structureel beter dan de andere regio's. En ook afgelopen jaar was dat het geval. Amerikaanse aandelen noteerden een rendement in euro van 30%, tegen 10% voor de overige ontwikkelde landen en 15% voor de opkomende markten. Ook de concentratie naar individuele aandelen neemt toe. De top 10 grootste bedrijven in de MSCI World-index hebben momenteel een gezamenlijk gewicht van circa 27% tegen ongeveer 20% ultimo 2023. Dit zijn allemaal Amerikaanse bedrijven, waarvan er acht technologiebedrijven zijn.

AI stuwt ook aandelen opkomende markten

Ook bij opkomende markten was de ontwikkeling van AI de belangrijkste factor in het rendement. Bijna de helft van het rendement van opkomende markten kwam op het conto van één bedrijf: de Taiwanese chipmaker TSMC. De andere significante positieve bijdrage kwam van Chinese aandelen. Door de aankondiging van steunmaatregelen eind september stegen deze aandelen sterk. In lokale valuta staan Chinese aandelen echter nog ruim onder de niveaus die voor het uitbreken van de coronapandemie werden genoteerd. De laatste significante bijdrage aan het totaalrendement van aandelen opkomende markten kwam van Indiase aandelen. Het land met de meeste inwoners ter wereld timmert al enkele jaren aan de economische weg. Zuid-Koreaanse aandelen en Latijns-Amerikaanse aandelen droegen negatief bij aan het rendement van opkomende markten.

Beursgenoteerd vastgoed profiteert nauwelijks van positief sentiment in 2024

Wereldwijd beursgenoteerd vastgoed in de ontwikkelde markten noteerde een plus van bijna 9% in euro. Dit op het oog goede rendement wordt echter voor het overgrote deel verklaard door de zwakke euro. In dollars gemeten bedroeg het rendement krap 1,5%. Wanneer de bijdragen vanuit de verschillende regio's wordt bekeken, blijkt dat alleen het vastgoed uit de Verenigde Staten een kleine plus wist te noteren. Binnen de vastgoedsectoren bleven kantoren (4% in euro) achter op woningen (9% in euro) en winkels (11% in euro).

Europese staatsobligaties onder druk door economische malaise

Op de euro-obligatiemarkten stond vooral Frankrijk in de belangstelling. Helaas niet op een positieve manier. De risico-opslagen op Franse staatsobligaties zijn opgelopen naar de hoogste niveaus sinds de eurocrisis. Het gaat al langere tijd niet zo goed met Frankrijk. De economische groei valt al jaren tegen en het land kampt met hoge structurele begrotingstekorten. De tekorten zijn sinds de coronacrisis zo hoog dat de staatsschuld is gestegen tot boven de 110% van het bruto binnenlands product (bbp). Daarnaast creëerde de Franse president Macron politieke chaos door nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Deze verkiezingen werden vervolgens verloren door de traditionele middenpartijen. Het vertrouwen in de Franse kredietwaardigheid kreeg hierdoor een deuk. Het totaalrendement op Franse staatsobligaties was in 2024 negatief door de oplopende risico-opslag. Dit terwijl het totaalrendement van staatsobligaties van de andere eurolanden wel positief was. Maar ook in Duitsland gaat het niet goed. Het Duitse groeimodel is vastgelopen en de Duitse industrie zit in een diepe malaise. De Duitsers blijven echter zuinig en de schuldquote is gedaald tot onder de 65% van het bbp. De Duitse 10-jaarsrente steeg gedurende 2024 met ongeveer 30 basispunten naar 2,3%. Per saldo was het totaalrendement van Duitse staatsobligaties licht positief. Het totaalrendement van de perifere landen Spanje en Italië was hoger door de hogere effectieve rentes in die landen.

Kredietobligaties hoger door dalende risicovrije rente en risico-opslagen

Op de markt voor kredietobligaties deden vooral de risicovollere segmenten het goed. Zo daalde de risico-opslag op wereldwijde high yield obligaties van 4,2% naar 3,3%. Daarmee ligt de risico-opslag op het niveau die we voor het laatst in 2007 en 2018 zagen. Door de aanhoudende daling van de risico-opslag lieten high yield obligaties een hoog totaalrendement zien (bijna 9% euro hedged). De daling van de risico-opslag bleef niet beperkt tot de high yield markt. Ook bij obligaties uit de opkomende landen (EMD HC, totaalrendement van bijna 5% euro hedged) en bij kredietwaardige kredietobligaties (IG Credit) was sprake van dalende risico-opslagen. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Zo waren de bedrijfsresultaten per saldo goed en stevende de wereldeconomie af op een zachte landing. Het aantal wanbetalingen bleef dan ook beperkt. De risico-opslagen liggen nu wel op dermate lage niveaus dat ze nog maar weinig ruimte bieden voor het opvangen van kredietverliezen. EMD in lokale valuta noteerde eveneens hoger (circa 4% in euro). Dit kwam vooral door de obligatiecomponent.

Amerikaanse dollar was king in 2024

Op de valutamarkten kroonde de Amerikaanse dollar zich tot de onbetwiste winnaar van 2024. De Amerikaanse munt steeg ten opzichte van alle andere grote valuta's. De Amerikaanse dollar noteerde ultimo 2024 op \$1,035 ten opzichte van de euro. Dat betekent dat de euro in een jaar tijd ruim 6% in waarde is gedaald. Door de sterke Amerikaanse economie verwachten markten dat de Amerikaanse rente minder snel zal dalen dan de Europese tegenhanger. Een andere grote verliezer ten opzichte van de dollar was de Japanse yen die ruim 10% van zijn waarde verloor. Naast de Amerikaanse dollar wisten ook cryptovaluta's hoge rendementen te boeken. De bitcoin is door de aankomende Amerikaanse president Trump omarmd en klom na zijn verkiezingswinst op tot een niveau van meer dan \$100.000. Het jaarrendement van deze cryptomunt bedroeg uiteindelijk meer dan 120%.

Algemene vooruitblik 2025 - Terugkeer Trump zet geopolitiek verder op scherp

Stabiele groei in 2025 in het vooruitzicht

Economen waren aan het begin van het jaar terughoudend over de economische projecties voor 2024. De gestegen rente zou een potentiële rem op de bestedings- en investeringsbereidheid van consumenten en bedrijven zijn. Achteraf bleek met name de Amerikaanse economie in 2024 robuuster dan verwacht. Per saldo verwacht de OECD dat de groei van de wereldeconomie in 2024 op 3,2% uit zal komen. Voor 2025 is de verwachting dat de wereldeconomie met 3,3% zal groeien. Dit zal met name gedragen worden door de opkomende landen India en China met een verwachte groei van respectievelijk 6,9% en 4,7%. De ontwikkelde economieën groeien naar verwachting minder sterk. De groeiprognoses van de OECD zijn 2,4% voor de Verenigde Staten, 1,7% voor het Verenigd Koninkrijk en 1,3% voor de eurozone. De belangrijkste risico's bij deze projecties zijn de potentiële verergering van geopolitieke spanningen, een hardnekkigere dan verwachte inflatie en een mogelijke re-pricing van financiële activa.

Verdere renteverlagingen in het verschiet

De strijd van de Fed en de ECB tegen de hoge inflatie lijkt begin 2025 grotendeels gestreden. De ECB verwacht dat de inflatie in de eurozone in het tweede kwartaal van 2025 op de doelstelling van 2% uitkomt en in 2026 zelfs daaronder uit zal komen. Dit betekent dat er ruimte is om de beleidsrente verder te verlagen en de zwakke Europese economie te ondersteunen. Financiële markten verwachten begin 2025 dat de ECB de beleidsrente in 2025 vier keer zal verlagen naar een niveau van circa 2%. Een kanttekening hierbij is dat de kerninflatie in de eurozone momenteel nog bijna 3% bedraagt. Als blijkt dat dit cijfer niet verder omlaag komt, kan dit een reden zijn voor de ECB om terughoudend te zijn met het verlagen van de rente. De inflatie in de Verenigde Staten beweegt zich eveneens richting de doelstelling van om en nabij de 2%. Economen verwachten dat dit niveau gedurende 2025 zal worden bereikt. In tegenstelling tot de eurozone staat de Amerikaanse economie er echter goed voor. Tijdens de decembervergadering van het monetaire beleidscomité van de Fed signaleerde men dat een trager pad van renteverlagingen passend zou zijn. Financiële markten gaan er begin januari vanuit dat de Fed de beleidsrente in 2025 verlaagt naar een niveau van iets boven de 4%.

Nieuwe termijn Trump onzekere factor voor wereldhandel

De inauguratie van Trump als Amerikaanse president eind januari betekent dat de wereld een onzekere tijd tegemoet gaat. Trump heeft al eerder aangegeven dat hij vindt dat Europa zijn eigen boontjes moet doppen als het op defensie aankomt. In de afgelopen jaren zijn de defensiebudgetten van vrijwel alle Europese landen daarom opgeschroefd. Daarnaast betekent de America First doctrine van Trump weinig goeds voor de Europese industrie. Net als in zijn eerste ambtstermijn zal Trump niet schromen om forse handelsbarrières op te werpen als de Europese concurrentie in zijn ogen oneerlijk is. Een ander land dat hier hoogstwaarschijnlijk hinder van zal ondervinden, is China. Ook dit land zal waarschijnlijk te maken krijgen met nieuwe Amerikaanse importheffingen. En dan speelt er ook nog de kwestie van Taiwan. Trump vindt dat ook dit land voor zijn eigen bescherming moet zorgen. Het terugtrekken van de Verenigde Staten kan echter China bewegen om Taiwan weer onder controle te krijgen. Een Chinese actie richting Taiwan zou onder andere nadelige gevolgen kunnen hebben voor de productie van de meest geavanceerde computerchips. Taiwan heeft daarin een wereldwijd aandeel van circa 90%.

Klimaatverandering en de energietransitie drukken hun stempel op de wereldeconomie

Klimaatverandering was in 2024 op verschillende plaatsen merkbaar. Onder andere ontstond schade door overstromingen in Spanje en Oostenrijk. Ook kende het Atlantisch orkaanseizoen orkanen die zich in recordtempo ontwikkelden. Florida kampte hierdoor in kort tijdsbestek twee maal met een orkaan. Mislukte koffie- en cacao-oogsten door aanhoudende droogte in onder andere Brazilië. In 2024 is de wereldwijde temperatuur de grens van 1,5°C inmiddels gepasseerd. De kans lijkt aanzienlijk dat de temperatuurstijging komende jaren steeds sneller zal toenemen. Ondertussen blijven ook de investeringen in de elektrificatie van wereldeconomie toenemen. Dit geldt, ondanks klimaatscepticus Trump, ook voor de Amerikaanse economie. De stijgende vraag naar elektriciteit door onder andere AI en de energietransitie betekent dat de vraag naar essentiële netwerkkonderdelen, zoals transformatoren en energieopslag, waarschijnlijk ook in 2025 zal blijven toenemen.

Van bovenstaande alinea's met betrekking tot de terugblik en vooruitblik is de directe impact voor SPD lastig te duiden.

Gevoerd beleid in 2024

De belangrijkste thema's en de ontwikkelingen op het gebied van portefeuillebeheer in 2024 waren: uitvoeren van aanpassingen ingegeven door het MVB-beleid (ofwel, landenbeleid en klimaatbeleid), het beëindigen van de valutaoverlay en het beleggen in beursgenoteerd vastgoed.

Daarnaast is er in 2024 wederom veel aandacht besteed aan de Wtp. Halverwege 2024 is de portefeuillestructuur omgezet naar een module-inrichting (unitisering van de beleggingen) ter voorbereiding op het invaren. Dit heeft geen beleggingsgevolgen gehad naast aanpassingen van de beleggingsrichtlijnen. Sinds 1 augustus 2024 is het rente-afdekkingspercentage verhoogd naar 70% van 60% in het kader van bescherming van de invaardeckingsgraad.

SPD sluit de beleggingsportefeuille zoveel mogelijk aan bij de strategische portefeuille. In 2024 is de normportefeuille vrijwel gelijk gebleven aan die van 2023, op de invoer van de module-inrichting na. De gewichten van de categorieën vastgoed en hypotheek lagen eind 2023 onder het beoogde strategische gewicht. Het eventuele gebrek aan invulling wordt gecompenseerd via een hogere allocatie naar (een combinatie van) liquide categorieën. De combinatie van liquide categorieën benadert de risicorendementsverhouding van de betreffende illiquide categorie.

In 2024 heeft SPD een portefeuilleconstructie-update (pc-studie) laten uitvoeren. In deze pc-update heeft SPD gerekend met het hoofdscenario Flags & Frictions. Dit is een vergelijkbaar hoofdscenario als in 2023. SPD herijkt periodiek de economische scenario's. Dit gebeurt naar aanleiding van gewijzigde inzichten en veranderde waarderingen op financiële markten. Er is geen aanleiding om voor een ander hoofdscenario te kiezen.

SPD voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie, beter bekend als Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). SPD classificeert als artikel 8 fonds.

Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1.000.000	2024		2023	
	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
Vastgoed	204	12%	203	13%
Aandelen	318	18%	388	24%
Vastrentende waarden	840	48%	688	43%
Overige beleggingen	20	1%	28	2%
Derivaten en LDI	355	21%	289	18%
Totaal	1.737	100%	1.596	100%

Aansluiting met de jaarrekening

In bovenstaande opstelling zijn de derivaten gesaldeerd weergegeven; in de jaarrekening zijn de negatieve derivaten verantwoord onder overige schulden conform RJ 610 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Rendementen

Op 1 juli 2024 is SPD overgaan naar de nieuwe flexibele FPR-portefeuille inrichting door middel van unitiseren. De portefeuille bestaat uit verschillende modules. Dit zijn administratieve onderdelen die werken met participaties (units) en een koers per unit. Elke module sluit aan bij een bepaald risicoprofiel. De modules beleggen in alle onderliggende fondsen of beleggingen op basis van het risicoprofiel.

Door het unitiseren van de portefeuille is de weergave van jaarrendementen veranderd. Voorheen zaten alle beleggingen in één portefeuille, waardoor één totaalrendement kon worden getoond, zowel voor de hele portefeuille als voor elke beleggingscategorie. Na het unitiseren zijn de beleggingen verdeeld over meerdere modules. Hierdoor is het soms niet meer mogelijk om één gezamenlijk rendement te tonen voor bepaalde beleggingscategorieën. Een voorbeeld is vastrentende waarden, die nu verspreid zijn over twee modules. Daarom kan hiervoor geen totaalrendement meer worden weergegeven.

Onderstaande tabel geeft de performance weer, uitgesplitst naar de verschillende beleggingscategorieën waarin door SPD wordt belegd.

	2024		2023	
	Portefeuille	Benchmark	Portefeuille	Benchmark
Vastgoed	7,0%	9,3%	-7,8%	-6,2%
Aandelen	20,5%	20,4%	18,5%	17,2%
Vastrentende waarden*	-	-	7,4%	8,6%
Alternatieve beleggingen	-6,2%	5,4%	3,1%	5,4%
Totaal **	-	-	7,2%	7,8%
Totaal incl. derivaten en LDI	9,0%	9,4%	8,0%	

*Wegens het unitiseren van de portefeuille is het niet mogelijk om een totaal rendement te tonen voor de beleggingscategorie vastrentende waarden. Dit komt omdat de genoemde categorie in beide modules belegd is. Hierdoor is er geen totaal rendement beschikbaar.

** Wegens het unitiseren van de portefeuille is het niet mogelijk om een overkoepelend rendement exclusief valuta- en rentehedge te tonen.

Afdekking renterisico

Het renterisico is één van de grotere en belangrijkere risico's op de balans van een pensioenfonds. Het pensioenfonds beheerst dit risico door te beleggen in staatsobligaties euro, niet-staatsobligaties euro, hypotheek en overlayfondsen van Achmea Investment Management. Het pensioenfonds maakt gebruik van een strategie waarbij 60% van het renterisico van de dekkingsgraad wordt afgedekt (op basis van de rekenrente). Sinds 1 augustus 2024 is het renteafdeckingspercentage verhoogd naar 70% van 60% in het kader van bescherming van de invaardeckingsgraad.

De swaprente daalde gedurende 2024 waarbij de daling per looptijd verschilt. De 20-jaars swaprente daalde van 2,52% naar 2,36%. De daling van de swaprente had een negatieve impact op de dekkingsgraad aangezien de waarde van de technische voorziening sterker in waarde steeg dan de waarde van de beleggingen die meetellen in de renteafdekking.

Afdekking valutarisico

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bevat beleggingen die in buitenlandse valuta's genoteerd zijn. Hierdoor ontstaat valutarisico. Valutarisico is het risico dat de buitenlandse valuta's dalen en de beleggingen omgerekend in euro in waarde dalen. Belangrijke buitenlandse valuta's waarin belegd wordt, zijn de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen. Het valutarisico van deze valuta's werd tot eind februari in 2024 via een valutaoverlay afgedekt. Binnen aandelen wereld werd het valutarisico voor 75% afgedekt naar de euro, binnen direct vastgoed internationaal en obligaties opkomende markten (in harde valuta) voor 100%. Vanaf maart 2024 werd het valutarisico (gedeeltelijk) afgedekt naar de euro binnen de beleggingsinstellingen van de beleggingscategorieën aandelen wereld (ontwikkelde markten) en obligaties opkomende markten (in harde valuta). Voor de beleggingscategorie global high yield werd het valutarisico (geheel 2024) volledig afgedekt binnen de beleggingsinstelling.

Per saldo droeg de valuta-afdekking negatief bij aan het resultaat van de portefeuille over 2024.

De valuta-afdekking beschermt namelijk tegen een daling van de afgedekte valuta's maar levert een negatief resultaat op als de vreemde valuta in waarde stijgt. Dit was voor de Amerikaanse dollar (+6,6%) en de Britse pond (+4,8%) het geval in 2024. De Japanse yen daalde met 4,4% in waarde waardoor dit een positief resultaat opleverde. De bijdrage van de Japanse yen aan het totale resultaat is echter beperkt.

Vastrentende waarden

Euro staatsobligaties

In 2024 daalde de inflatie in de Eurozone richting de 2% en kwam daarmee in de buurt van de doelstelling van de ECB. De daling werd opnieuw gedreven door lagere energieprijzen ten opzichte van vorig jaar. Inflatie in de dienstensector bleef echter nog rond de 4% liggen. De economische groei in de Eurozone viel tegen in 2024, vooral in Duitsland. De afzwakkende economie in China, toenemende concurrentie en de relatief dure energie waren negatief voor de productiesector. Daarentegen deden de Zuid-Europese landen het beter, vooral gedreven door toerisme en daaraan gerelateerde diensten. Vanwege de lagere inflatie en de matige economische groei verlaagde de ECB de beleidsrente vier keer naar een niveau van 3,00%.

Een dalende inflatie en lage groei leiden normaal gesproken tot lagere rentes op de obligatiemarkten. Een groot deel van het jaar bleef de rente echter stijgen of zijwaarts bewegen, met een slot dat ruim 0,30% hoger was dan het begin van het jaar. De grote hoeveelheid nieuwe obligaties, samen met de beter dan verwachte groei in de Verenigde Staten, hielden ook de Europese rentes hoog. Ondanks de stijging van de 10-jaars rente in het laatste kwartaal lieten de obligatiemarkten in 2024 positieve rendementen zien door couponrendement en lagere korte rentes.

De portefeuille heeft over 2024 een outperformance behaald van 0,25% voor kosten ten opzichte van de benchmark. Het absolute rendement van de portefeuille was 0,64% voor kosten. De outperformance kwam voornamelijk door diverse duratieposities, een versteiling van de yieldcurve en een overweging in semi corelanden.

Voor de creditmarkten was 2024 een positief jaar. Risico-opslagen van de verschillende segmenten daalden per saldo. Spreads van bedrijfsobligaties daalden per saldo maar liefst 40 basispunten. Het dieptepunt van spreads werd halverwege december bereikt. De flinke daling van spreads werd met name gedreven doordat de ECB en de Fed meerdere malen hun beleidsrentes verlaagden. Spreads van de minder risicovolle segmenten gedekte obligaties en semistaat daalden per saldo veel minder: respectievelijk zo'n 20 en 10 basispunten. De allocatie naar vastrentende waarden in de Module Rente behaalde met een rendement van 4,3% versus de benchmark van 3,2%, een outperformance van 1,1%. De allocatie naar vastrentende waarden in de Module Rendement behaalde met een rendement van 4,0% versus de benchmark van 4,9%, een underperformance van -0,9%.

Hypotheeken

In 2024 hebben we een ander renteklimaat gezien dan de afgelopen twee jaar. Waar centrale banken in 2022 en 2023 de rente nog scherp hebben verhoogd, heeft de Europese Centrale Bank in drie stappen de beleidsrente met in totaal 100 basispunten verlaagd in 2024. Dit heeft een drukkend effect gehad op de hypotheekrentes en een positief effect op het indirecte rendement, de waardering, in 2024. Samen met de coupon is zo een gezonde performance behaald op hypotheeken van ruim 5%.

De spreads zijn in 2024 gedaald naar het gemiddelde niveau van de afgelopen jaren waarbij hypotheeken nog steeds een aantrekkelijk alternatief voor meer traditionele vastrentende beleggingen zijn. Dit was een correctie op het uitlopen van de marges aan het einde van 2023.

In 2024 zagen we een sterke toename van de huizenprijzen als gevolg van lagere hypotheekrentes, hogere lonen en een aanblijvende krapte op de woningmarkt. Lage werkloosheid en stijgende huizenprijzen zorgen voor een laag kredietrisico. De gemiddelde Loan-to-Value (LTV) is gedaald terwijl achterstanden marginaal blijven. We zien dat hypotheekverstrekkers sterk ingezet hebben op verduurzaming in 2024 en deze beweging zal ook naar de toekomst toe worden doorgezet.

High yield obligaties

In 2024 behaalden wereldwijde high yield obligaties een positief rendement in alle vier de kwartalen van het kalenderjaar en werd het jaar afgesloten met een rendement van circa 6,8%. De best presterende sectoren waren gezondheidszorg en vastgoed, die een inhaalslag maakten na voorgaande jaren waarin ze achterbleven door de gestegen inflatie en kapitaalmarktrentes.

Het derde kwartaal van 2024 was voor high yield begrippen bijzonder. De Amerikaanse high yield markt kende een uitzonderlijk sterke periode met een stijging van ruim 5,5%. Dit werd vooral gedreven door de overtuiging van de FED dat zij aanzienlijke vooruitgang had geboekt richting haar inflatiedoelstelling van 2%. Als gevolg hiervan verlaagde de FED de beleidsrente met 50 basispunten, wat de markt positief verraste. Het positieve sentiment zorgde voor een uitzonderlijk goede prestatie voor CCC-rated obligaties, met een gemiddeld rendement van ongeveer 20% in lokale valuta. Hierdoor behaalden risicovollere obligaties over het jaar gemeten aanzienlijk betere resultaten dan de meest veilige obligaties binnen het high yield spectrum.

Binnen het fonds slaagden de externe managers er niet in om de eigen regionale benchmarks te verslaan. Zij hadden last van hun meer defensieve positionering, vooral binnen CCC-rated obligaties, waarmee ze de sterk opgaande high yield markten niet konden bijbenen. De kaspositie ten behoeve van het onderpandbeheer, had om dezelfde reden ook een negatieve relatieve bijdrage. Voor aftrek van kosten bleef het fonds circa -0,15% achter bij de wereldwijde benchmark.

Schulden opkomende markten

Na een sterk 2023 verloor schuld papier uit opkomende markten in 2024 enigszins aan positief momentum. Het jaar werd gekenmerkt door sterke economische groei in de Verenigde Staten en aanhoudende inflatie. Hoewel de risico-opslagen in opkomende markten verder verkrapten, wat de veerkrachtige economische omstandigheden in deze landen weerspiegelt, zorgden hogere Amerikaanse beleidsrentes en een sterke Amerikaanse dollar voor tegenwind. Dit resulteerde in hogere obligatierentes in opkomende markten en zwakkere valuta ten opzichte van de Amerikaanse dollar. De kredietfundamenten van opkomende markten blijven over het algemeen solide. Daarnaast bood de dalende inflatietrend ruimte voor versoepeling van het monetaire beleid.

Obligaties van opkomende landen genoteerd in harde valuta presteerden beter dan obligaties in lokale valuta. Landen als Zuid-Afrika en de Dominicaanse Republiek behaalden een positief rendement door lokale renteverlagingen. Daarentegen behaalden de staatsobligaties in Filipijnen en Brazilië een negatief rendement. De euro daalde per saldo ten opzichte van de valuta van opkomende landen, wat resulteerde in een negatief rendement op valuta. Wel waren er onderling grote verschillen. Zo steeg de Maleisische ringgit met circa 10% ten opzichte van de euro, terwijl de Braziliaanse real circa 16% daalde ten opzichte van de euro. De portefeuille in harde valuta presteerde beter dan de benchmark door slim in te spelen op nieuwe uitgaven en het MVB-beleid van Achmea IM dat in de portefeuille wordt toegepast. De portefeuille in lokale valuta bleef achter bij de generieke benchmark. Deze underperformance is toe te schrijven aan het MVB-beleid van Achmea IM dat in de portefeuille wordt toegepast.

Aandelen

Het kalenderjaar 2024 heeft, net als 2023, positief uitgepakt voor de aandelenportefeuille. Vooral in het eerste en vierde kwartaal stegen de beurzen aanzienlijk, dankzij dalende rentes en sterke bedrijfsresultaten. De grote technologiebedrijven zoals Nvidia, Apple, Meta, Microsoft en Alphabet hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld en hebben bijgedragen aan de goede resultaten.

Ook de aandelen uit opkomende markten behaalden in 2024 een positief resultaat, al bleef dit achter bij de prestaties van aandelen uit ontwikkelde markten. Binnen deze regio's presteerden vooral de Zuid-Koreaanse en Taiwanese technologiebedrijven goed, dankzij de groeiende belangstelling voor AI. Ondanks de vele economische uitdagingen en mede dankzij stimuleringsmaatregelen van de overheid, herstelde de Chinese aandelenmarkt zich enigszins in 2024. Over het geheel genomen behaalde de aandelenportefeuille in 2024 een rendement van 20,5%, terwijl de benchmark een rendement van 20,4% realiseerde.

Alternatieve beleggingen

Private equity

Het private equity programma zit in een afbouwfase. De grootste nog aanwezige positie (IPPE II) is in 2022 formeel afgelopen. Na het aflopen van deze derde en laatste fondsverlenging, zijn de mogelijkheden onderzocht om de portefeuille te verkopen aan andere beleggers. Stafford heeft begin 2023 een nieuw verkoopproces gestart, wat ertoe heeft geleid dat momenteel tien van de elf posities in het fonds zijn verkocht.

De enige overgebleven positie in het IPPE II fonds is Atlas Venture Fund VIII. Deze positie bepaalt vrijwel volledig de waarde en de resultaten van IPPE II. De afwikkeling van het Atlas-fonds is afhankelijk van het verkopen van de vijf onderliggende bedrijven door de fondsbeheerder. Hierdoor is de afwikkelingsperiode van het fonds verlengd tot 5 juni 2026.

Infrastructuur

De Syntrus Achmea Infrastructure Pool zag zijn waarde in 2024 opnieuw dalen. Dit werd veroorzaakt door nieuwe afwaarderingen bij de laatste twee belangen. Het betreffen een Engels waterbedrijf in het fonds PEIF I en een Engels communicatiebedrijf Arqiva vanuit het fonds MEIF II. Beide bedrijven kennen uitdagende omstandigheden. Zo heeft de Engelse watersector te kampen met een grote investeringsopgave om de verouderde netwerken te renoveren en wordt dit in het huidige reguleringskader van de toezichthouder onvoldoende gefaciliteerd. Er loopt momenteel een herziening van het reguleringskader. Het is de verwachting dat de investeringscondities zullen verbeteren en waterbedrijven weer aantrekkelijker worden voor lange-termijnbeleggers. Bij Arqiva lopen de inkomsten uit de reguliere activiteiten terug en stijgen de kosten. De bedrijfsactiviteiten zijn uitgebreid om relevant te blijven in de toekomst. Dit moet de verkoopbaarheid verbeteren. Voor beide investeringen wordt actief naar kopers gezocht. De fondsbeheerders hebben geen verkoop kunnen realiseren in 2024 en voorspellen nu dat dit in 2025 zal plaatsvinden. Daarna kunnen deze laatste twee fondsen in liquidatie.

Fagoed

Er is besloten om Fagoed uit te faseren. Dit houdt in dat aflopende pachtcontracten niet worden verlengd en beschikbare kasgelden worden uitgekeerd aan de participanten van het fonds.

Over 2024 werd een negatief rendement behaald van -1,4%.

Vastgoed

Nadat de gestegen rente en de hogere overdrachtsbelasting in 2023 leidden tot stevige afwaarderingen op niet-beursgenoteerd vastgoed, was 2024 een jaar van stabilisatie.

De vraag naar (huur-)woningen blijft onverminderd hoog terwijl het aanbod wordt afgeremd door hoge bouwkosten, lange procedures en een beperkte beschikbaarheid van mensen en middelen. Daarnaast is in 2024 een record aantal huurwoningen individueel verkocht aan een bewoner/eigenaar waarmee deze woningen van de huurmarkt verdwenen. Deze mismatch tussen vraag en aanbod leidt voor woningfondsen tot hoge bezettingsgraden en stabiele huurinkomsten. Gedurende 2024 herstelden de waardes van beleggershuurwoningen, na de stevige afwaarderingen in 2022 en 2023. Het waardeherstel werd grotendeels veroorzaakt door sterk stijgende huizenprijzen in het koopsegment. Daarnaast daalden de risico's waar beleggers zich mee geconfronteerd zagen. Zo werd voorgenomen wetgeving aangenomen en verstrekte de Hoge Raad duidelijkheid in een belangrijke rechtszaak over de jaarlijkse huurverhogingssystematiek. Onderdeel van de nieuwe wetgeving is de introductie van een gereguleerd middensegment: huurwoningen boven de sociale huurgrens waarvoor nu ook een wettelijk maximum huurprijs geldt. Daarnaast werd de jaarlijkse huurstijging verder aan banden gelegd.

In de winkelmarkt zet de trend van consolidatie zich steeds verder voort. Steeds minder steden weten het winkelend publiek aan zich te binden en binnen deze steden worden de winkelgebieden kleiner en diverser. In goede winkelstraten en winkelcentra liggen de bezoekersaantallen alweer hoger dan voor de Coronaperiode. Daardoor stijgen ook de huren voor de beste winkelunits weer, al liggen deze vaak nog wel lager dan de oude contracthuur. Hoewel de faillissementen het nieuws domineerden, openden verschillende ketens nieuwe vestigingen. Daardoor werden winkelruimtes op de beste locaties vaak weer snel aan nieuwe partijen verhuurd.

Op de kantorenmarkt zien we dat de vraag van kantoorgebruikers zich concentreert op centraal gelegen gebouwen van hoge kwaliteit met een hoog duurzaamheidsniveau. Dit product is schaars en daarom kunnen verhuurders van deze kantoren steeds hogere huurprijzen realiseren. Kantoren die niet aan deze eisen voldoen, zijn steeds moeilijker te verhuren. Wel zien we de gemiddelde omvang van huurtransacties dalen. Dit lijkt een direct gevolg van het thuiswerken, dat na Corona onder kantoorgebruikers een hoge vlucht heeft genomen. De interesse van beleggers in kantoren is nog steeds beperkt. Mede hierdoor hebben de beleggers van het grootste Nederlandse kantorenfonds besloten om het fonds te beëindigen. Voor institutionele kantoorbeleggers wordt de spoeling daardoor erg dun.

Verantwoord beleggingsbeleid

SPD is zich bewust van haar maatschappelijke functie en verantwoordelijkheden. SPD vindt het daarom belangrijk invulling te geven aan MVB. Om de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen, wil SPD de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze beleggen (lange termijn waardecreatie). Centrale doelstelling is om het risico dat niet aan de verplichtingen kan worden voldaan (risico op onderdekking) en het risico op reservetekort te beheersen.

MVB-uitgangspunten

SPD heeft voor het verantwoord beleggen uitgangspunten opgesteld (MVB-investment beliefs). Het bestuur evalueert jaarlijks de beleggingen van SPD op basis van deze uitgangspunten.

- SPD ziet het als haar taak om het vermogen op maatschappelijk verantwoorde wijze te beleggen. Daarnaast kan maatschappelijk verantwoord beleggen een positieve invloed hebben op de rendements/risicoverhouding. SPD houdt bij het invullen van het beleggingsbeleid rekening met ESG-factoren (Environment, Social, Governance).
- SPD wil een bijdrage leveren die passend is bij de omvang van SPD en de daarvoor beschikbare middelen.
- SPD legt periodiek aan de deelnemers verantwoording af over het MVB-beleid.

Daarnaast heeft SPD specifieke overtuigingen op het onderwerp klimaat. SPD wil bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering en houdt rekening met de risico/rendementsgevolgen voor de beleggingsportefeuille. Klimaatverandering is hierbij een belangrijk risico om rekening mee te houden. Het fonds erkent de urgentie van actie tegen opwarming van de aarde en wil de energietransitie helpen financieren. De rol die SPD hierin speelt moet passend zijn bij de omvang van het pensioenfonds.

Als uitgangspunt voor het verantwoord beleggingsbeleid kiest SPD voor de principes van het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarvoor gebruikt SPD onder andere het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad.

MVB-beleid

Op basis van het deelnemersonderzoek dat het pensioenfonds in 2023 heeft uitgevoerd met PwC, heeft SPD de volgende thema's geïdentificeerd waar het pensioenfonds invulling aan wil geven:

- Milieu/klimaat;
- Mensenrechten;
- Dierenwelzijn.

Na onderzoek dat SPD in 2023 samen met Achmea IM heeft uitgevoerd, heeft SPD klimaatovertuigingen vastgesteld en klimaatdoelstellingen afgeleid. In 2024 heeft SPD het MVB-beleid inclusief het klimaatbeleid geformaliseerd. In 2024 heeft het pensioenfonds onderzocht hoe dit beleid in de portefeuille wordt geïmplementeerd.

Na een zorgvuldige analyse is gebleken dat de mogelijkheden om invulling te geven aan het thema dierenwelzijn beperkt zijn. Waar er wel mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld voor het thema 'bont' of het opnemen van het thema dierenwelzijn in het normatieve engagementproces, zijn de kosten van in te kopen data relatief hoog en is de impact laag. Via beleggingen in de beleggingsfondsen van Achmea IM worden al verschillende engagementactiviteiten op het gebied van dierenwelzijn uitgevoerd. Het thema is vastgelegd in het MVB-beleid en SPD volgt de marktontwikkelingen ten aanzien van dierenwelzijn op de voet.

Reikwijdte van het MVB-beleid

Gezien haar omvang en beperkte middelen maakt SPD een keuze voor haar ambitieniveau. Er worden MVB-instrumenten ingezet bij de verschillende beleggingsfondsen waarin SPD belegt:

- uitsluitingen;
- actief aandeelhouderschap: stemmen en engagement;
- ESG-integratie;
- de belangrijkste instrumenten die in het klimaatbeleid worden ingezet zijn green bonds en het sturen op een CO₂-reductie doelstelling.

Voor de categorieën vastgoed en hypotheek wordt het MVB-beleid van de betreffende vermogensbeheerders toegepast.

Externe vermogensbeheerders

MVB is één van de zes pijlers die gebruikt worden bij de selectie en de monitoring van externe vermogensbeheerders. SPD verlangt van vermogensbeheerders dat zij bij hun beleggingsbeslissingen criteria voor duurzaamheid in overweging nemen, zoals van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarnaast verwacht SPD dat de externe vermogensbeheerders de Principles for Responsible Investment hebben ondertekend. Bij de selectie van vastgoedfondsen wordt rekening gehouden met de duurzaamheidsbenchmark GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark).

Achmea IM niet-staatsobligatie pool, wereldwijd high yield fonds, emerging markets equity fonds, de emerging market debt HC en LC fondsen en het staatsobligatiemandaat

Uitsluitingen worden vormgegeven vanuit het MVB-beleid van Achmea IM, waarvan uitsluitingsbeleid voor normschenders en het overhedenbeleid van SPD onderdeel zijn. De uitsluitingen van de beleggingsfondsen hebben betrekking op producenten van controversiële wapens, op ondernemingen die structureel de internationale normen schenden, tabaksproducenten en ondernemingen die een substantiële omzet genereren uit het delven of gebruik van steenkolen en bij de winning van olie/gas uit teerzanden, schalieolie en -gas en olie- en gaswinning in Arctisch gebied.

Daarnaast is het Achmea IM-landenbeleid van toepassing voor staatsobligaties, door overheid gegarandeerde staatsobligaties en ondernemingen waarin een uitgesloten land een belang van 50% of meer heeft. Voor het samenstellen van deze lijst wordt de Sanctiewet 1977 als handvat gehanteerd. Naast de EU-sanctielijst en de VN-sanctielijst worden de prestaties van de landen in de Freedom in the World index, de ITUC Global Rights Index (International Trade Union Confederation) en de Corruption Perception Index als vertrekpunt gebruikt bij het opstellen van de landenuitsluitingslijst. Dit sluit aan bij het overhedenbeleid van SPD. De lijst van uitgesloten ondernemingen en landen wordt per jaar of half jaar herzien en is terug te vinden op de website van Achmea IM.

Het normatieve engagementprogramma en votingbeleid wordt toegepast op de Achmea IM-beleggingsfondsen. Meer informatie over MVB is te vinden op de webpagina van Achmea IM.

Binnen de niet-staatsobligatiepool, wordt ESG-integratie toegepast. Dat betekent dat er binnen het beleggingsproces rekening wordt gehouden met E (Environmental) S (Social) en G (Governance) informatie om zo tot een betere beleggingsbeslissing te komen. Binnen de staatsobligatieportefeuille die door Achmea IM wordt beheerd, wordt met name belegd in de kernlanden. Daardoor heeft het sturen op ESG-scores geen significant effect. Bij de beleggingsanalyse wordt overigens wel rekening gehouden met ESG-ontwikkelingen.

Binnen de niet-staatsobligatiepool en het wereldwijd high yield fonds wordt CO₂-reductie toegepast door Achmea IM. De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt hierbij vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: in 2030 moet deze ten minste 50% lager zijn dan die van de benchmark in 2020. Om dit te realiseren worden de broeikasgasemissies in één keer met 30% verlaagd en daarna tot 2030 jaarlijks met gemiddeld 7%. De lange-termijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

Binnen het staatsobligatiemandaat en binnen de niet-staatsobligatiepool zijn green bonds onderdeel van het beleggingsuniversum.

BlackRock wereldwijd aandelenfonds ESG screened

Naast uitsluitingen op het gebied van controversiële wapens sluit de manager van dit fonds ook aandelen uit van bedrijven die mensenrechten en arbeidsnormen schenden, die betrokken zijn bij corruptie en bedrijven die onvoldoende begaan zijn met het milieu. Verder maakt BlackRock gebruik van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen voor de aandelen in het beleggingsfonds.

Vanuit het klimaatbeleid van SPD wordt in 2025 een nieuw BlackRock-fonds geïmplementeerd waarbij CO₂-reductie wordt gerealiseerd op basis van de uitgangspunten van de Paris Aligned Klimaatbenchmark.

Hypotheekfondsen SAREF (Syntrus Achmea Real Estate & Finance), en Dynamic Credit

Naast het nemen van sociale maatregelen binnen het beleggingsfonds van SAREF analyseren beide beheerders de klimaatrisico's voor de hypotheekportefeuille.

CBRE Global Alpha Fonds, CBRE Dutch Residential Fonds en Rockfield Vastgoedfonds

CBRE en Rockfield monitoren de portefeuille op goede bestuurderspraktijken. Rockfield stuurt daarnaast op sociale factoren zoals veiligheid en gezondheid van bewoners.

CBRE heeft zich gecommitteerd aan een netto CO2-neutrale doelstelling en stimuleert de onderliggende vermogensbeheerders hier ook aan te voldoen onder andere via actieve monitoring en via engagement.

Rockfield focust in haar klimaatdoelstellingen op het minimaliseren van de impact op klimaat en milieu en stimuleert het gebruik van duurzame materialen. Hiervoor stuurt Rockfield op het verkrijgen van GPR (Green Building Certificaten) en gebouwen met een energielabel A. Rockfield monitort energie en gasverbruik. Het fonds heeft als doel om in 2030 volledig gasloos, in 2040 Parisproof en in 2050 CO2-neutraal te zijn.

SPD maakt gebruik van de Achmea IM ESG-meter. Deze tool geeft SPD inzicht in de liquide beleggingsportefeuilles op het gebied van ESG-beoordelingen, klimaatrisico's en controverses en stelt SPD in staat om de ontwikkeling van ESG-risico's in de portefeuille te monitoren.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

SPD voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie. Deze Verordening is beter bekend als de SFDR. De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie.

SPD classificeert haar pensioenregeling als een artikel 8 product. De pensioenregeling promoot ecologische of sociale kenmerken of een combinatie van die kenmerken. Dat doet het pensioenfonds door MVB-instrumenten in te zetten, zoals engagement, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, ESG-integratie en uitsluiting.

De EU-taxonomie is een raamwerk aan de hand waarvan wordt beoordeeld of economische activiteiten bijdragen aan milieudoelstellingen. SPD streefde in 2024 geen milieudoelstelling na, zoals gedefinieerd in de EU-taxonomie. Hoeveel de onderliggende beleggingen in de portefeuille rekening houden met EU-taxonomicriteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten en welk percentage een transitie- of faciliterende activiteit is, is opgenomen in de verplichte rapportage die als bijlage 3 aan dit jaarverslag is toegevoegd. We verwachten dat in de komende jaren meer taxonomiedata beschikbaar zal komen.

Daarom houdt 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille rekening met de EU-taxonomicriteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. Daarnaast is 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille een transitie- of faciliterende activiteit. SPD verwijst naar de website voor specifieke SFDR en EU Taxonomie verslaglegging.

6. FINANCIËLE PARAGRAAF

Bij de beoordeling van de financiële positie door de certificerend actuaris is de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds kan voldoen aan de verplichtingen aangaan tot balansdatum bepalend. Daarbij wordt in aanmerking genomen het streven inzake voorwaardelijke toeslagen, zoals aan de actieven en niet-actieven gecommuniceerd en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

De actuaris heeft verklaard dat de vermogenspositie van het pensioenfonds naar haar mening onvoldoende is, vanwege het reservetekort. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daardoor is geen sprake van een situatie van dekkingstekort.

Dekkingsgraad

	31-12-2024	31-12-2023	31-12 2022	31-12 2021	31-12 2020
	%	%	%	%	%
Actuele dekkingsgraad	114,3	110,2	109,3	112,4	101,4
Beleidsdekkingsgraad	113,8	112,2	115,3	107,8	98,2
Reële dekkingsgraad	85,4	83,3	86,6	87,5	80,7
Vereiste dekkingsgraad	116,7	116,6	116,3	116,0	116,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2	104,2	104,2	104,2	104,2

- De financiële positie wordt bepaald op basis van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- Daarnaast moet ook de reële dekkingsgraad per jaareinde worden gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank. In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat blijkt uit het volgende overzicht (x € 1.000):

	2024	2023
Rendement en wijziging rentetermijnstructuur	64.777	23.455
Premies	6.770	9.042
Waardeoverdrachten	309	-164
Kosten	-1.781	-585
Uitkeringen	-65	-111
Kanssystemen	1.023	-87
Toeslagverlening	-4.521	-10.011
Incidentele mutaties	2.922	-852
Resultaat	69.434	20.687

Rendement en wijziging rentetermijnstructuur

Het beleggingsresultaat is het saldo van de beleggingsopbrengsten en de benodigde intresttoevoeging aan de technische voorzieningen (€ 94.013) en het saldo uit hoofde van wijziging RTS (€ -29.236). Dit leidt tot een jaarresultaat beleggingsopbrengsten van € 64.777.

Premie

Het resultaat op premie bedraagt € 6.770. Dit is het verschil tussen de feitelijke premie en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag. Omdat SPD een premiesystematiek van gedempte premie op basis van verwacht rendement hanteert en het verwachte rendement (verminderd met de inflatieverwachting) lager is dan de rentetermijnstructuur per 31 december 2023, is het resultaat positief.

Waardeoverdrachten

Het resultaat op inkomende waardeoverdrachten (€ 143) bedraagt € -108; het resultaat op uitgaande waardeoverdrachten (€ 1.128) bedraagt € 417. Per saldo een positief resultaat op waardeoverdrachten van € 309.

Kosten

De totale uitvoeringskosten (exclusief kosten vermogensbeheer) van het fonds bedroegen in 2024 € 4.725. Hiertegenover staat enerzijds een vrijval van € 1.587 uit de TV risico fonds (vrijval opslag excassokosten) en anderzijds een opslag in de premie. De opslag op de premie is gelijk aan de totale uitvoeringskosten minus de vrijval van de opslag excassokosten over de uitkeringen en bedraagt € 1.252. De apart geclassificeerde kosten voor de WTP-transitie, welke direct ten laste van het eigen vermogen komen, bedragen € 1.781. Per saldo is het resultaat op kosten hierdoor € -1.781.

Uitkeringen

Het resultaat op uitkeringen bedraagt € -65 en bestaat uit het verschil in gedane uitkeringen en afkopen (€ 45.422) en de vrijval uit de voorziening ten behoeve van deze uitkeringen en afkopen (€ 45.357).

Kanssystemen

Het resultaat op kanssystemen is € 1.023. Dit is een combinatie van resultaat op sterfte (€ 588), het resultaat op arbeidsongeschiktheid (€ -126) en het resultaat op mutaties (€ 561).

Toeslagverlening

Het resultaat op toeslagverlening is € -4.521. In 2024 is besloten om per 1 januari 2025 een toeslag te verlenen van 0,3% voor alle deelnemersgroepen. Deze toeslagverlening per 1 januari 2025 is in de technische voorziening per ultimo 2024 opgenomen.

Incidentele mutaties

Het resultaat op incidentele mutaties heeft betrekking op diverse grondslagwijzigingen. Achtereenvolgens zijn de volgende wijzigingen verwerkt:

1. Aanpassing naar Prognosetafel AG2024, startjaar 2025.

Dit heeft geleid tot een positief resultaat van € 2.231.

2. Aanpassing naar fondsspecifieke correctiefactoren ervaringssterfte 2024.

De algemene sterftekansen die volgen uit de AG2024 tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. Dit heeft geleid tot een negatief resultaat van € -2.198.

3. Aanpassing naar gehuwdheidsfrequentie 2024.

Dit heeft geleid tot een positief resultaat van € 485.

4. Aanpassing opslag wezenpensioen naar 0,5.

Dit heeft geleid tot een positief resultaat van € 2.404.

De hiervoor genoemde wijzigingen hebben per saldo een positief resultaat op incidentele mutaties van € 2.922.

7. RISICOPARAGRAAF

Het bestuur heeft integraal risicomanagement (IRM) verankerd in de organisatie, processen en de planning van SPD. Door middel van vastlegging in het IRM-beleidsdocument en opzet van een Risicoadviescommissie laat het bestuur het risicomanagement integraal onderdeel uitmaken van alle processen en besluiten binnen SPD.

Het IRM-beleidsdocument beschrijft de invulling van de governancestructuur, de doelstellingen en overall risicobereidheid van SPD. Ook is er een risk assessment, control assessment, een implicatieprocedure en een incidentenprocedure. Daarnaast bevat het document een risicoregister: dit is een lijst van de geïdentificeerde risico's inclusief beheersmaatregelen.

Jaarlijks worden de risicocategorieën en de beheersmaatregelen door de verschillende bestuurscommissies geëvalueerd. De input van de verschillende bestuurscommissies wordt verzameld en getoetst door de Risicoadviescommissie en samen met de risicoanalyse verwerkt in het IRM-beleidsdocument. Vervolgens stelt het bestuur de inhoud van het risicoregister vast. Op 28 januari 2020 heeft het bestuur het IRM-beleidsdocument geactualiseerd.

Sinds 2016 hebben het bestuur en de Risicoadviescommissie tijdens een aantal bijeenkomsten jaarlijks gekeken naar de rollen, taken en verantwoordelijkheden van het bestuur, de diverse commissies, adviseurs en dienstverleners. De uitkomst wordt jaarlijks vastgelegd volgens de RACI-methodiek (Responsible, Accountable, Consulted en Informed). Verder heeft het bestuur in 2024 ten aanzien van de volgende risico's vastgesteld dat het risico (kans en/of impact) in 2024 hoog was of hoger is geworden:

- Marktrisico;
- Renterisico.

Frauderisico

Het bestuur van SPD is zich bewust van de frauderisico's die het loopt en wil deze volledig beheersen. Naast de jaarlijkse evaluatie van het IRM-beleid wordt minimaal eens in de twee jaar een systematische integriteitsrisicoanalyse (hierna: SIRA) uitgevoerd. Ook wordt de SIRA indien nodig tussentijds geactualiseerd. Bij het identificeren en inschatten van de integriteitsrisico's is aandacht voor de verschillende frauderisico's. Op 5 september 2024 is de SIRA voor het laatst door het voltallige bestuur vastgesteld. Het bestuur heeft een zevental frauderisico's geïdentificeerd die zijn onderverdeeld in interne en externe frauderisico's: uitkeringsfraude, identiteitsfraude, declaratiefraude pensioenfonds, declaratiefraude uitvoerder, inkoopfraude, beleggingsfraude en interne fraude bij de uitvoeringsorganisatie. Hierbij zijn ook risicoscenario's beschreven.

SPD mitigeert en beheerst de frauderisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten. Er gelden beheersmaatregelen voor zowel de verbonden personen (inclusief bestuursleden) als voor de uitbestedingsorganisaties. De belangrijkste beheersmaatregelen met betrekking tot de verbonden personen bestaan uit: het aanwezig zijn en checken van de naleving van een gedragscode, de klokkenluidersregeling en het beloningsbeleid inclusief de declaratie-afspraken.

SPD heeft de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer aan respectievelijk APS en Achmea IM uitbesteed. De belangrijkste beheersmaatregelen met betrekking tot de uitbestedingsorganisaties zijn de (contractueel) afgesproken diensten en processen, de inzage in de SIRA van deze organisaties en de rapportage op de naleving hiervan in o.a. de ISAE 3402-rapportage, de niet-financiële risicorapportage en de SLA-rapportage. In aanvulling op de uitvoering van de SIRA door SPD wordt door de compliance officer van het pensioenfonds het proces van de uitvoering van de SIRA door APS en Achmea IM beoordeeld. De compliance officer concludeerde dat SPD kan steunen op de SIRA van deze uitbestedingspartners.

Het bestuur van SPD is van mening dat het netto risico op fraude op het gebied van (jaarverslag-)verslaglegging en rapportering aan de toezichthouders en het netto risico op onvoldoende opbrengsten in relatie tot de verplichtingen van het pensioenfonds minimaal zijn als gevolg van de getroffen maatregelen. In het verslagjaar scoorde het risico op externe fraude in de vorm van cybercrime het hoogste binnen de integriteitsrisico's voor SPD. Echter, het netto risico bleef ook beheerst door de maatregelen die door de uitbestedingspartners zijn getroffen.

Risicomanagement proces niet-financiële risico's

Strategische niet-financiële doelstellingen

SPD heeft een lage risicobereidheid met betrekking tot de risico's die de tevredenheid van deelnemers kunnen verlagen en meet deze tevredenheid middels een tevredenheidsonderzoek dat periodiek herhaald wordt.

SPD accepteert in beperkte mate restrisico's die het draagvlak voor en de reputatie van SPD kunnen verminderen. SPD accepteert in principe alleen risico's waarbij beheersmaatregelen tegen aanvaardbare kosten uitvoerbaar zijn. SPD accepteert in principe alleen risico's die transparant zijn voor het bestuur, in voldoende mate beheerst kunnen worden en die uit te leggen zijn aan belanghebbenden. SPD accepteert minimale risico's met betrekking tot het niet kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.

De evaluatie door de verschillende bestuurscommissies kan een aanleiding vormen voor aanpassing van de beheersmaatregelen voor de niet-financiële risico's. Als onderdeel van het standaard proces hebben het bestuur en de bestuurscommissies door het jaar heen continu nieuwe maatregelen genomen ten aanzien van de verschillende risico's.

Omgevingsrisico

Het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van politieke besluitvorming, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat met als mogelijk gevolg financiële of reputatieschade.

Draagvlakrisico en sectorrisico maken hier ook onderdeel van uit.

Beheersmaatregelen:

- SPD is aangesloten bij de Pensioenfederatie en daarbinnen bij de Kring van Beroepspensioenfondsen, met als doel om (maatschappelijk/ politiek) invloed te kunnen uitoefenen.
- SPD en DPD proberen de aanmeldprocedure bij DPD zo eenvoudig mogelijk te maken.
- Twee keer per jaar vindt er reguliere afstemming plaats tussen SPD en DPD.
- Eens per jaar wordt het draagvlak berekend en bekend gemaakt door DPD.
- Eens in de vijf jaar moet DPD een draagvlaktoets uitvoeren.
- SPD heeft een strategisch beleidsplan inclusief scenarioanalyse.

Toezichtsrisico

Het risico dat SPD aan zwaardere toezichtseisen moet voldoen van de toezichthouders DNB en AFM met als gevolg meer werkzaamheden, een groter beroep op adviseurs, hogere kosten en verhoging van het risico op non compliance met als mogelijk gevolg financiële en reputatieschade.

- SPD kijkt periodiek de thema's zoals gepubliceerd door DNB. Op basis hiervan maakt SPD een plan van aanpak en welke thema's prioriteit hebben. SPD neemt deel aan de informatiebijeenkomsten van DNB over toezichtthema's en andere onderwerpen.
- De compliance officer heeft een signaleringsfunctie.
- Evaluatie tijdens de jaarlijkse bestuursevaluatie.

Financiële risico's

Renterisico

Het risico dat rentefluctuaties - als gevolg van ontoereikende afstemming tussen rentegevoelige activa en passiva op het gebied van rentelooptijden en rentevoet - leiden tot ongewenste effecten op balans en resultaat met als gevolg een mogelijk financieel nadeel voor SPD.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico voor een deel. Periodiek (eens per drie jaar) wordt met behulp van een ALM-studie het afdeckingsbeleid voor dit risico bepaald. Het renterisico wordt gemitigeerd en het huidige beleid is om het renterisico voor 60% (o.b.v. UFR-curve) af te dekken. Aangezien SPD geen tactische visie heeft ten aanzien van renteontwikkelingen, worden geen actieve (afwijkende) posities ten opzichte van het afdeckingsbeleid ingenomen.

Risicobeheersing

1. Het renterisico wordt gemitigeerd door het renterisico voor 70% van de dekkingsgraad (o.b.v. UFR-curve) af te dekken middels vastrentende waarden (staats- en niet-staatsobligaties en hypotheeklen) en overlayfondsen. Dit wordt op kwartaalbasis bijgestuurd als het afdekkingpercentage buiten de daarvoor vastgestelde bandbreedte valt (op totaal- en looptijdniveau).
2. De beleggingsadviescommissie (BAC) bekijkt periodiek de ontvangen rapportages en beoordeelt of het gehanteerde rente afdeckingsbeleid in lijn is met het gedefinieerde beleid in het beleggingsplan en de beleggingsrichtlijnen. De BAC monitort overschrijdingen van de verschillende karakteristieken zoals gesignaleerd door Achmea IM en bespreekt mogelijke acties. Dit wordt vervolgens door de BAC teruggekoppeld aan Achmea IM en het bestuur.

Marktrisico

Het risico van veranderingen in de waarde van beleggingen binnen de portefeuille als gevolg van wijzigingen in marktprijzen of waarderingen.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico voor een deel. Hieraan ligt de ambitie van SPD ten grondslag om een extra verwacht rendement te halen om een betaalbaar pensioen mogelijk te maken.

Risicobeheersing

1. Dit risico wordt gemitigeerd door diversificatie over verschillende beleggingen (categorieën, regio's, sectoren en valuta's).
2. Bij het sturen op risico wordt op basis van het dekkingsgraadirisico (tracking error vs. verplichtingen) beoordeeld of het risico van SPD binnen de bandbreedtes beweegt. Door middel van een bandbreedte rondom het strategisch vastgestelde risicoprofiel wordt het balansrisico beheerst doordat wordt gesignaleerd wanneer het risicoprofiel op korte termijn significant afwijkt van het beoogde risicobudget. Bij overschrijding van de analyse bandbreedte ontvangt SPD van haar fiduciair beheerder een advies over het (middel)lange termijn risico, de korte termijn vooruitzichten en de mogelijk te nemen acties.
3. Met behulp van een stress indicator wordt het marktrisico gemonitord. SPD heeft een limiet vastgesteld wat als waarschuwingssignaal moet dienen ter indicatie van een hoog marktrisico en krachtige trend in marktbevingen. Het raken van de trigger geeft een signaal dat analyse van de economische situatie en beoordeling van het balans- en beleggingsbeleid gewenst is.
4. SPD monitort de gevoeligheid van de dekkingsgraad in stress scenario's door middel van inzicht in de dekkingsgraadimpact bij marktschokken op zakelijke waarden en rente. Als de dekkingsgraad in een stress scenario onder de kritische ondergrens zakt wordt een waarschuwingssignaal gegeven en ontvangt SPD een advies van de fiduciair beheerder over de mogelijk te nemen acties.
5. De BAC bekijkt periodiek de ontvangen risico- en beleggingsrapportages waar bovengenoemde beheersmaatregelen worden gemonitord en zo nodig aangepast. Jaarlijks in het beleggingsplan beoordeelt de BAC of bijsturing van de portefeuille nodig is.

In de navolgende tabel (opgesteld ultimo 2024) wordt de gevoeligheid van de dekkingsgraad weergegeven door de impact van specifieke marktbevingen. Enerzijds worden zakelijke waarden (aandelen) geschokt, anderzijds de rente. Dit geeft een goed inzicht van het effect van bepaalde marktbevingen op de dekkingsgraad, waardoor eventuele aanpassingen in het beleid of uitvoering hiervan binnen de gestelde bandbreedtes overwogen kan worden.

		Zakelijke waarden						
Rente in bps		-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
150		98	108	118	124	129	139	149
100		97	106	116	120	125	135	144
50		95	104	113	117	122	131	139
0		94	102	110	114	118	126	134
-50		93	100	107	111	115	122	130
-100		91	98	105	108	111	118	125
-150		90	96	102	105	108	114	120

Actief managers risico

Het risico dat de vermogensbeheerder(s) door het voeren van een actief beleggingsbeleid een afwijkend netto portefeuillerendement behaalt in vergelijking met het rendement op de benchmark.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico deels. Vanuit de investment beliefs van SPD gaat de voorkeur uit naar passief beheer, tenzij actief beheer toegevoegde waarde heeft. SPD beoordeelt dit per beleggingscategorie.

Voor de aandelenmandaten en EMD HC is dit passief ingericht. Voor de vastrentende categorieën biedt actief beheer toegevoegde waarde.

Risicobeheersing

1. Actief risico wordt gemitigeerd door restricties in beleggingsrichtlijnen en mandaatrichtlijnen.
2. Het actieve risico wordt beheerst door middel van limieten op de tracking error bij actieve mandaten. Hiermee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark van de betreffende manager gelimiteerd.
3. In de maandrapportages en kwartaalrapportages staan ex-ante en de werkelijke tracking errors van de verschillende mandaten opgenomen en daarnaast rekent Achmea IM met VaR analyses. De BAC monitort overschrijdingen van de verschillende karakteristieken zoals gesignaleerd door Achmea IM en bespreekt mogelijke acties.

Valutarisico

Het risico dat SPD wordt blootgesteld aan verliezen als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva op het gebied van vreemde valuta met als gevolg financieel nadeel.

Risicostrategie en beleid

SPD mitigeert dit risico grotendeels. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat valutarisico op de lange termijn geen extra risicopremie oplevert.

Risicobeheersing

1. Het valutarisico wordt beheerst op het niveau van de modules.
2. De vreemde valuta-exposure van de Beleggingscategorie Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten), High Yield en Obligaties Opkomende Markten HC wordt binnen de Beleggingsinstelling(en) (gedeeltelijk) afgedekt naar Euro's. Het valutarisico van de overige beleggingen in de Module Rendement wordt niet actief beheerst.
3. Valutarisico wordt niet afgedekt binnen de Module Rente, omdat de beleggingen hoofdzakelijk genoteerd zijn in Euro's.

Kredietrisico

Het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor de kredietverstrekker financiële schade oploopt.

Risicostrategie en beleid

In de ALM-studie en portefeuilleconstructie wordt op basis van risicomaten een allocatie naar vastrentende waarden bepaald en een verdeling binnen deze categorie.

Risicobeheersing

1. Door middel van een bandbreedte rondom de creditspread wordt het kredietrisico gemonitord, zodoende wordt gesignaleerd wanneer het kredietrisico in historisch perspectief significant afwijkt van het gemiddelde.
2. Binnen de beleggingsportefeuilles zijn limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren. De rating wordt bepaald conform het geldende ratingbeleid van de fiduciair beheerder, berekend aan de hand van de beschikbare Moody's, S&P en Fitch ratings.
3. Monitoring vindt plaats op basis van de risicorapportage.
4. Kredietrisico wordt in de risicorapportage inzichtelijk gemaakt aan de hand van de ontwikkeling van de creditspread. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de basisportefeuille en de overige vastrentende waarden. De bandbreedte bij de basisportefeuille betreft de afwijking ten opzichte van 'risicovrij', wat een indicatie is van de mismatch tussen vastrentende waarden en de swaprente.

Tegenpartijrisico (collateral)

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen bij derivatencontracten niet nakomt met als gevolg dat SPD financieel nadeel ondervindt.

Risicostrategie en beleid

SPD is risicoavers ten aanzien van dit risico. Er wordt niet bewust extra risico geaccepteerd omdat hier geen verwacht rendement tegenover staat.

Risicobeheersing

Het tegenpartijrisico voor centraal geclearde OTC-Derivaten die betrekking hebben op de afdekking van renterisico wordt beheerst binnen de Overlay Funds en geschiedt conform het tegenpartijbeleid van Achmea IM. Zo worden er limieten gehanteerd met betrekking tot kredietwaardigheid en spreading voor Designated Contract Markets (DCM's).

Liquiditeitsrisico

Het risico dat SPD niet over voldoende liquide middelen beschikt om op korte termijn zonder hoge kosten aan financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico deels doordat er slechts een gedeelte van de portefeuille in illiquide beleggingen belegt. Dit kan SPD doen omdat SPD vanwege de lange horizon een illiquiditeitspremie kan benutten.

Risicobeheersing

1. Het liquiditeitsrisico wordt beheerst door voldoende onderpand beschikbaar te hebben voor OTC-derivaten, zodanig dat een extreme negatieve marktschok opgevangen kan worden.
2. Een liquiditeitstoets wordt iedere maand uitgevoerd. Deze geeft inzicht in de mate waarin de portefeuille over voldoende liquiditeit beschikt om bij extreme marktschokken voldoende onderpand te kunnen storten. Indien SPD niet slaagt voor de toets volgt advies vanuit de fiduciair beheerder.
3. SPD belegt op een verantwoord niveau in illiquide beleggingen.
4. De BAC kijkt periodiek (op maandbasis en op kwartaalbasis) de ontvangen beleggings- en risicorapportages.
5. Analyse waarde participaties binnen de LDI (Liability Driven Investing)-fondsen.

Concentratierisico

Het risico dat als gevolg van ontoereikende diversificatie binnen de portefeuille een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een bovengemiddeld negatief effect heeft op de waarde van de portefeuille. De concentratie kan betrekking hebben op een geografische concentratie, een sectorale concentratie, een concentratie op één specifieke belegging en een concentratie op één specifiek risico.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico in beperkte mate. Diversificatie van de beleggingsportefeuille is belangrijk voor SPD.

Risicobeheersing

1. Het belegde vermogen wordt gespreid over verschillende beleggingscategorieën. Dit wordt binnen de beleggingsportefeuille verder uitgerold naar verschillende valuta, regio's en kredietwaardigheid.
2. Jaarlijks wordt de portefeuille geherbalanceerd naar de afgesproken gewichten zodat opgelopen concentraties van beleggingscategorieën worden teruggebracht.
3. Ter beheersing van het concentratierisico worden concentratielimieten voor landen en sectoren gehanteerd, wat als waarschuwingssignaal dient.
4. De BAC bekijkt periodiek de ontvangen risico- en beleggingsrapportages. Hierin neemt de fiduciair manager overzichten op van de verschillende karakteristieken van diversificatie (o.a. kredietwaardigheid, sector, valuta en uitgevers). De BAC monitort en signaleert allocaties naar bepaalde sectoren/regio's. Hierover wordt discussie gevoerd met Achmea IM tijdens de BAC-vergaderingen en mogelijk actie ondernomen.

Modelrisico

Het risico dat gehanteerde kwantitatieve risicomodellen (bv. ALM) ten onrechte voor juist en toereikend worden aangezien met als gevolg dat:

- deze leiden tot een verkeerde premie, een foutieve beleggingsmix, een onjuiste verwachting van rendementen;
- deze leiden tot verkeerde vaststelling van verplichtingen en/of de waarde van de beleggingen, met als mogelijk gevolg verkeerde beslissingen, onjuiste informatieverstrekking, reputatieschade of aanmerkingen van de toezichhouders.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico. SPD heeft geen expliciet beleid gedefinieerd ten aanzien van de modellen die gehanteerd worden.

Risicobeheersing

1. Periodiek zal SPD een toetsing uitvoeren op de gehanteerde modellen. Hier wordt voor de ALM gevraagd naar de resultaten van de ALM-validatie die is uitgevoerd. Daarnaast geeft SPD input tijdens de doorrekening van de ALM-studie: denk hierbij aan vragen stellen ten aanzien van de gehanteerde rendementen, correlaties en aan kwalitatieve filtering van de ALM-output aan de hand van de uitgangspunten van SPD.
2. Voor de hypotheekportefeuille en de vastgoedportefeuille wordt de valuation manual opgevraagd om te toetsen of de gehanteerde methodieken aansluiten bij de verwachtingen van SPD.
3. Het bestuur toetst of de modellen achter de ALM-studie zijn gevalideerd door een externe partij (voor uitvoering van elke ALM-studie).
4. De uitvoering voor bovenstaande toetsing ligt bij de risicoadviescommissie van SPD.
5. In de review van de ISAE 3402 verklaringen wordt getoetst of de validatie van de verschillende modellen opgenomen is in de scoping van deze ISAE 3402 documentatie.
6. De adviserende actuaris toetst elk jaar of het standaardmodel ten aanzien van de berekening van het vereist eigen vermogen nog past bij SPD.

Actuarieel risico

Het risico dat uitkeringen (nu of in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premieopbrengsten of beleggingsopbrengsten als gevolg van onjuist of onvolledige technische aannames en grondslagen bij de ontwikkelingen premiestelling van SPD met als mogelijk gevolg financiële en reputatieschade.

Het langlevens risico maakt ook onderdeel uit van het actuarieel risico (risico dat pensioenuitkeringen langer gedaan moeten worden dan werd voorzien).

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico en past waar nodig maatregelen toe.

Risicobeheersing

1. Bij onderwerpen die impact hebben op het actuarieel risico wordt altijd de adviserend actuaris van Willis Towers Watson geraadpleegd. De adviserend actuaris is vaste deelnemer van de reguliere bestuursvergaderingen. Hij geeft zowel gevraagd als ongevraagd advies.
2. De werkzaamheden ten aanzien van actuarieel advies, actuariële uitvoering en actuariële certificering zijn gescheiden en belegd bij verschillende personen en bedrijven.
3. Dit risico wordt geëvalueerd tijdens de jaarlijkse (risico)evaluatie van het bestuur.
4. Het bestuur bepaalt op welke manier de aanbevelingen van de certificerend actuaris worden opgevolgd. De status van de aanbevelingen wordt continu bijgehouden en elke bestuursvergadering besproken.
5. Meerdere analyses door de adviserend actuaris inzake betreffende grondslagen.
6. Sleutelfunctiehouder actuarieel met bijbehorende werkzaamheden.

Inflatierisico

Het risico dat SPD onvoldoende in staat is om (toenemende) verplichtingen als gevolg van (verwachte aanpassing aan) inflatie te financieren waardoor SPD niet volledig kan indexeren. Hiertoe behoort ook het risico dat andere pensioenfondsen wel indexatie verlenen en SPD dit niet doet.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico. SPD heeft een voorwaardelijk doel tot behoud van koopkracht door het volgen van de prijsindex.

Risicobeheersing

1. De indexatie ambitie wordt in de ALM getoetst.
2. De kans op indexatie wordt per kwartaal inzichtelijk gemaakt in de risicorapportage.
3. SPD heeft beleggingscategorieën in de portefeuille waarvan het rendement gevoelig is voor scherpe toenames van de inflatie.
4. Het inflatierisico wordt niet actief afgedekt.
5. SPD communiceert over de inflatie, de indexatieambitie en de indexatieverwachtingen in het Pensioen123 en via het Uniform Pensioenoverzicht.

ESG-risico

Het risico dat SPD nadeel ondervindt omdat het beleggingsbeleid onvoldoende stilstaat bij kenmerken die impact hebben op de maatschappij, het klimaat of de omgeving.

Risicostrategie en beleid

SPD accepteert dit risico, gegeven het huidige MVB-beleid van SPD.

Risicobeheersing

1. SPD heeft een maatschappelijk verantwoord beleggen beleid.
2. SPD voldoet aan de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector en de EU Taxonomie, beter bekend als Sustainable Finance Disclosure Regulation ('SFDR'). SPD classificeert als artikel 8 fonds.
3. Bij het aanstellen van nieuwe vermogensbeheerders worden ESG-criteria meegenomen als onderdeel van het selectieproces door SPD.
4. De fiduciair manager van SPD maakt op continue basis aanpassingen aan de rapportages om aan de ESG-richtlijnen onder IORP 2 te voldoen en SPD te informeren over ESG-karakteristieken in de beleggingsportefeuille.
5. SPD kan middels de ESG-meter de ESG karakteristieken van de portefeuille inzien en monitoren.
6. SPD heeft een MVB-beleid.
7. Periodieke ESG-studiedag voor het gehele bestuur van SPD.

8. TOEKOMSTPARAGRAAF 2025

De wereldeconomie is relatief rustig van start gegaan in 2025 maar werd vervolgens flink opgeschud door de importtarieven die Trump begin april 2025 heeft voorgesteld op "Liberation Day". De financiële situatie van SPD gaat gelukkig met een solide uitgangspositie het jaar tegemoet. De kans dat de minimale dekkinggraad van 105,0% benodigd voor het moment van de WTP transitie op 1 juli 2025 gehaald wordt, blijft hiermee voldoende.

In 2025 neemt de WTP transitie opnieuw een centrale rol in. De transitie naar de nieuwe regeling, waar gelijktijdig ingevaren wordt en de IT-migratie naar nieuwe systemen plaatsvindt, staat gepland op 1 juli 2025. De nieuwe regeling vergt ook een herziening van de missie, visie en strategie van SPD. Het bestuur van SPD heeft de missie en visie in afstemming met DPD en het VO opgesteld en hieruit de nieuwe strategie voor de vijf jaar na het invaarmoment beschreven.

De bouw en het testen van de IT omgeving om alle processen die nodig zijn om per 1 juli 2025 opgeleverd te krijgen zijn nog in volle gang en komen steeds verder in de afrondende fase. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt met de betrokken partijen en deze zijn vastgelegd in go/no go momenten met bijbehorende acceptatiecriteria. Hierbij worden ook de stand van de rente en de dekkinggraad meegenomen. Het bestuur stelt het belang van de deelnemers steeds centraal in de besluitvorming rondom de transitie. Vanzelfsprekend gaat het bestuur zeer zorgvuldig om met de pensioenen van deelnemers.

Inmiddels sturen we de deelnemers steeds meer gerichte informatie over de situatie vanaf de transitie zodat het duidelijk is hoe de tijdlijn er uit ziet en wanneer een deelnemer zelf actie moet ondernemen. Ook vertellen we op welke manier SPD hier ondersteuning aan geeft. Na de transitie kunnen deelnemers meer keuzes maken dan in de huidige situatie, dit zal mogelijk worden vanaf drie maanden na het overgangsmoment. SPD heeft in kaart gebracht op welke manier deelnemers begeleid willen worden bij het maken van deze keuzes en biedt verschillende opties aan die naar eigen voorkeur ingezet kunnen worden; van fysieke brochure tot e-module en van interactief persoonlijk portaal tot 'vraag maar raak' sessies.

Op 8 mei 2025 heeft de toezichthouder DNB een positieve beschikking afgegeven ten aanzien van de invaarmelding. Deze beschikking bevat, net als bij alle pensioenfondsen die gaan invaren, ook een aantal voorschriften. SPD en DNB monitoren tot de invaardatum of SPD aan deze voorschriften voldoet. Ook zijn de laatste contactmomenten met de AFM met betrekking tot de transitie-communicatie naar tevredenheid verlopen.

Het bestuur kijkt ernaar uit om de laatste fase van de transitie voorbereidingen succesvol af te ronden en met een goede startpositie de nieuwe regeling in te gaan. Boven alles hoopt het bestuur op een gezond jaar voor iedereen.

Houten, 30 mei 2025

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Het bestuur

Mevrouw D.C Sonneveld
Voorzitter

De heer M.H.J.J. Westerhof
Secretaris

De heer B.A. Sloots

Mevrouw C.G. Rijpkema-Hoekert

De heer J.A.M. van Gils

De heer F.P. Zwanenburg

C VERSLAG VAN VERANTWOORDINGSORGAAN EN VISITATIECOMMISSIE

VERANTWOORDINGSORGAAN

Verslag verantwoordingsorgaan over het jaar 2024

Algemeen

Alvorens in te gaan op de verschillende onderwerpen waarover het VO een advies dient te geven dan wel een oordeel dient te hebben of een aanbeveling wenst te doen, wil het VO zijn algemene waardering uitspreken over de wijze waarop het bestuur van SPD (Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen) in dit jaar heeft gefunctioneerd. Wij vinden dat het bestuur in dit jaar kundig, gemotiveerd en adequaat geopereerd heeft en goed rekening heeft gehouden met de in de ABTN vastgelegde missie, visie en strategie. Hetzelfde geldt voor de wijze waarop het VO gedurende het gehele proces is ondersteund door de medewerkers van APS.

Samen met de besturen van SPD en DPD en medewerkers van APS (Achmea Pensioen Services) hebben wij deelgenomen aan alle vergaderingen van de Werkgroep Wet Toekomst Pensioenen (WG WTP over het nieuwe pensioenakkoord en alles wat daarbij komt kijken. De heer Bodó van APS had een plan van aanpak voor dit traject opgesteld waarin alle gemaakte en toekomstige stappen voor alle gremia zorgvuldig werden bijgehouden. Het VO werd hier ook continu bij betrokken en over geïnformeerd. Het bestuur begeleidde deze stappen op de voet en droeg er actief aan bij.

Het VO heeft al zijn vragen kunnen stellen aan het bestuur en heeft toegang gekregen tot alle relevante documenten op grond waarvan het bestuur tot zijn besluitvorming is gekomen. Om als VO in algemene zin goed geïnformeerd te blijven over de ontwikkelingen in de pensioenwereld hebben wij diverse cursussen, webinars en congressen gevolgd.

Het bestuur had zich voorgenomen om de transitie per 1 januari 2025 te laten ingaan. Het bestuur heeft zich hier erg voor ingespannen maar mede door oponthoud bij APS, AIM (Achmea Investment Management) en DNB (De Nederlandse Bank) is dit helaas niet gelukt. Het bestuur heeft wel weer voortvarend de draad opgepakt om de transitie alsnog per 1 juli 2025 te laten plaatsvinden.

Inhoud van het verslag

Overeenkomstig onze wettelijke opdracht hebben wij als VO van SPD over het door het SPD bestuur uitgevoerde beleid en de beleidsvoornemens met de daarbij behorende belangenafwegingen verantwoording afgenomen namens alle deelnemers (punt 2) en adviezen uitgebracht (punt 3) over die vraagstukken, waarover het bestuur ons advies verplicht moest inwinnen. Verder hebben we, de opvolging van de aanbevelingen van vorig jaar beoordeeld (punt 4), in 2024 ook weer aanbevelingen aan het bestuur gedaan (punt 5) en voegen we nog een paar nieuwe aanbevelingen voor de toekomst toe (punt 6).

Verantwoording van het bestuur

Met ondersteuning van onze bestuursadviseur, de heer Harts van APS heeft het VO twee vergaderingen belegd over een aantal punten waarop we de verantwoording van het bestuur wilden vernemen. Wij hebben het bestuur vragen gesteld over:

- Vaste en/of variabele uitkering
- Risicodelingsreserve
- Spreiding en spreidingstermijn in de uitkeringsfase
- Overhedenbeleid
- Overbruggingsplan
- Operationele reserve
- Compensatie pensioenopbouw en uitkeringen in het kader van WTP
- Spreiding bij invaren
- Beleid op potentieel verschillende dekkingsgraden bij invaren
- Invulling van de life-cycles aan de hand van het risicopreferentie onderzoek
- Administratie- en transformatieprogrammatuur en datakwaliteit

- Contracten en kosten van de dienstverlening met name van APS
- Communicatie met alle (gewezen-) deelnemers en pensioengerechtigden
- Beleggingsbeleid
- Maatschappelijk verantwoord beleggen en de kosten hiervoor
- Parameters voor inkooptarieven en evenwichtige belangenafweging
- Keuzebegeleiding
- Begroting en kosten van WTP
- Vermogenstransitieplan
- Plausibiliteit van netto profijt van de uitkering na de transitie

Deze vragen zijn naar ons oordeel goed beantwoord. Het bestuur gaf ook blijk van een zorgvuldige afweging alvorens het tot de besluiten was gekomen. Een exacte weergave van de vragen en antwoorden staat in de verslagen van de vergaderingen SPD-VO d.d. 09-04-2024 en 8-10-2024.

Adviezen

Het VO heeft in 2024 naar aanleiding van twee adviesaanvragen twee adviezen uitgebracht over:

- Het beloningsbeleid
- De klachten- en geschillenprocedure

In beide gevallen hebben wij positief geadviseerd.

Opvolging aanbevelingen van het VO uit 2023

1. "Communicatie over WTP naar deelnemers helder en tijdig uitvoeren voorafgaand aan de transitie." Dit proces is inmiddels goed in gang gezet.

2. "MVB adviesdienstverlening van Achmea doelstellingen formuleren om dit nieuwe instrument te evalueren." Exacte doelstellingen hebben wij nog niet ontvangen. Maar we hebben wel gezien dat het bestuur dit onderwerp goed oppakt aan de hand van "The MSCI World Climate Paris Aligned Benchmark Select Index".

3. "Gemaakte en toekomstige kosten WTP doorgeven aan VO ter beoordeling." Gemaakte kosten zijn inmiddels goed doorgegeven. Er is blijk gegeven van goed zicht op de kosten. Gedurende het proces is men zich continu bewust geweest van de gemaakte kosten en is er steeds aandacht geweest om deze kosten zo veel mogelijk te beperken. Het bestuur heeft echter ook de keuze gemaakt dat sommige kosten onvermijdelijk zijn en dat de kwaliteit van het proces niet mag lijden onder de kosten. Doorgeven van de toekomstige kosten was veel lastiger. Het VO heeft daar alle begrip voor.

Aanbevelingen in 2024

Het VO heeft in 2024 de volgende aanbevelingen gedaan:

- De zoekfunctie op de website te verbeteren
- De opties voor beleggen in dierenwelzijn te onderzoeken

Aan beide aanbevelingen is inmiddels al goed gevolg gegeven. Helaas bleken de mogelijkheden voor beleggen in dierenwelzijn erg beperkt. Verder zijn er gedurende het gehele traject mondeling diverse aanbevelingen gedaan. Hier is ook goed gehoor aangegeven, wat dan ook mede tot ons algemene positieve oordeel heeft bijgedragen.

Nieuwe aanbevelingen

Het VO beveelt het bestuur aan om:

- De "going concern zaken" niet uit het oog te laten verliezen door alle drukte rondom de transitie
- Gezien de lage interesse bij de deelnemers de keuzebegeleiding ook na de transitie zorgvuldig voort te zetten

Tot slot

Ook in 2024 hadden we als VO een uitstekende, prettige samenwerking met het SPD-bestuur, het DPD-bestuur, de medewerkers van APS en de adviseurs Peter Harts en Ruud Kruijff. Het VO dankt allen hartelijk hiervoor en hoopt deze samenwerking in het komende jaar zo voort te kunnen zetten.

Ineke Wisse, secretaris
Bregje Witlox
Bas van Haaften, voorzitter.

Reactie van het bestuur

Het bestuur bedankt het Verantwoordingsorgaan voor de constructieve en prettige samenwerking in de afgelopen periode en voor het uitbrengen van zijn verslag over 2024. Het bestuur zal aandacht blijven besteden aan de door het VO aangedragen aanbevelingen over de going concern zaken en de vormgeving van keuzebegeleiding aan deelnemers. Het VO heeft in 2024 wederom vragen gesteld aan het bestuur. Deze vragen worden twee keer per jaar schriftelijk naar het bestuur gestuurd. De bespreking van de antwoorden op deze vragen tijdens de gezamenlijke vergadering heeft, naast het afleggen van verantwoording door het bestuur aan het VO en de deelnemers, een positieve bijdrage aan discussies over de beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben. Het bestuur hecht grote waarde aan de vragen van het VO.

Hiernaast wil het bestuur de leden van het verantwoordingsorgaan nogmaals bedanken voor hun vertrouwen, inzet, betrokkenheid en de prettige manier van interactie en samenwerking gedurende het traject ten aanzien van de Wet toekomst pensioenen. De verschillende vormen van interactie, zowel schriftelijk als mondeling, hebben positief bijgedragen aan het besluitvormingsproces. SPD is een pensioenfonds van, voor en door dierenartsen: het SPD-bestuur vindt de input namens de deelnemers en pensioengerechtigden erg belangrijk.

VERSLAG VAN DE VISITATIECOMMISSIE

Samenvatting visitatierapport

De taak van de Visitatiecommissie (hierna VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (hierna het fonds, of SPD), op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

De VC heeft de periode januari 2024 tot en met december 2024 onderzocht. De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichhouders Pensioensector (hierna VITP), die per 1 januari 2024 is opgegaan in de nieuwe Code Pensioenfonds.

De VC is door het bestuur benoemd, nadat het verantwoordingsorgaan (hierna VO) een bindende voordracht heeft gedaan voor de benoeming van de leden van de VC. De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO en aan het bestuur.

Het functioneren van de governance

Oordeel

De VC is van oordeel dat de verschillende organen van het fonds thans goed zijn bemenst en dat de inrichting en verantwoordelijkheden van de verschillende organen op juiste wijze zijn vastgelegd respectievelijk gereguleerd. De VC is van oordeel, dat op basis van de geconsulteerde documenten & de gevoerde gesprekken, de fondsorganen voldoende goed functioneren en dat sprake is van een respectvolle samenwerking binnen de verschillende organen.

De VC is van oordeel dat het fonds haar reglementen en diverse beleidsdocumenten met voldoende aandacht (periodiek) actualiseert. Ook is de VC van oordeel dat het paritair bestuursmodel naar tevredenheid functioneert.

Tot slot, de VC is van oordeel dat het Verantwoordingsorgaan zich in voldoende mate bewust is van haar kwetsbaarheid qua bemensing en de VC juicht het toe dat het VO dit onderwerp later dit jaar zegt te zullen adresseren.

Aanbevelingen:

De VC beveelt het bestuur aan om opvolging te geven aan de kwantitatieve uitbreiding van het Verantwoordingsorgaan.

Het functioneren van het bestuur

Oordeel

De VC is van oordeel dat het bestuur goed functioneert. De attendance van de verschillende bestuursleden is conform hetgeen daarvan verwacht mag worden. Het bestuur laat zich adviseren door experts en vergaderingen zijn gebaseerd op onderbouwde en kwalitatief goede presentaties. De VC is van oordeel dat verslaglegging van goed niveau is en mitsdien voldoet aan de eisen van inzichtelijk- en begrijpelijkheid.

Aanbevelingen:

Geen.

Het beleid van het bestuur

Oordeel

Het bestuur geeft blijk van een geïntegreerde en coherente aanpak & uitwerking van haar missie, visie en strategie. De VC is van oordeel dat dit geschiedt op een gestructureerde wijze met voldoende aandacht voor procedures, vastlegging & detail.

De VC is voorts van oordeel dat ook ten aanzien van het (doen) actualiseren en au courant houden van (beleids)documenten het fonds, het bestuur zich in positieve wijze onderscheidt.

Ten aanzien van het Uitbestedingsbeleid is de VC van oordeel dat dit ten gronde aan de daaraan te stellen eisen voldoet. Ook de update van het ICT beleid en de inbedding van de "Dora-vereisten" geeft blijk van een professionele en geïntegreerde aanpak.

De VC is voorts van oordeel dat enig noodzakelijk of gewenst migratietraject ten behoeve van het fonds (van : "as is" naar "change") mogelijk nog beter beheersbaar zou kunnen worden gemaakt door het inrichten van migratieprotocol, met daarin een beschrijving van onder andere de governance.

Aanbevelingen:

De VC beveelt aan om ten aanzien van gewenste cq. noodzakelijke verandertrajecten bij uitbestedingspartners (lees: van een "as is" naar een beoogd "change") de pertinente governance te evalueren respectievelijk (opnieuw) vast te stellen.

Algemene gang van zaken in het fonds

Oordeel

De VC is van oordeel dat het bestuur 'in control' is. De fondsdocumentatie wordt op gestructureerde wijze bijgehouden en geactualiseerd waar nodig. Het bestuur wordt in haar vergaderingen ondersteund met voldoende informatie, hetzij voorleggers en onderliggende analyses van betrokken adviseurs en sleutelfunctiehouders. Enig aandachtspunt is hooguit de grote hoeveelheid informatie die tijdens bestuursvergaderingen verwerkt moet worden.

Echter, deze situatie is deels toe te schrijven aan de voorbereiding inzake Wtp en maakt dat er op dit moment weinig ruimte is om deze situatie te veranderen.

De VC is van oordeel dat de bestuursondersteuning van goede kwaliteit is en voldoende van omvang is. Dit is bijzonder vanwege de grote hoeveelheid werkzaamheden die op het fonds afkomen, nu DNB het verzoek tot invaren in Wtp nog niet heeft geaccordeerd en continue met extra vragen en verzoeken komt.

Aanbevelingen:

Geen.

Beleggingsbeleid

Oordeel

Het fonds heeft in 2024 naast de reguliere beleggingszaken uitgebreid aandacht gehad voor de beoogde transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De (extra) aandacht voor de Wtp heeft er niet toe geleid dat reguliere ontwikkelingen onvoldoende aandacht hebben gekregen. De VC oordeelt positief over het effectief behandelen van zowel de reguliere beleggings-gerelateerde zaken als de extra activiteiten in het kader van de implementatie van de Wtp.

Dit geldt tevens voor de door-ontwikkeling van het MVB-beleid, waarbij met name kenmerken die hoog op de agenda en belangstelling van deelnemers staan, een plek hebben gekregen in het geüpdatete MVB-beleid.

Aanbevelingen:

Geen.

Adequate risicobeheersing en ERB

Oordeel

De VC is van oordeel dat het bestuur een goed overzicht heeft van risico's en een effectieve structuur heeft ingericht om deze te beheersen. Ook de Wtp risico's hebben uitgebreid de aandacht gekregen. Het uitvoeringsrisico bij APS blijft kritisch.

Aanbevelingen:

De VC beveelt aan om zowel rechtstreeks als via het samenwerkingsverband tussen diverse fondsen die APS als uitvoerder hebben, de uitvoeringsrisico's nauwgezet te volgen, om de kans op een succesvolle en tijdige transitie te maximeren.

Evenwichtige belangenafweging

Oordeel

Uit de verslagen van de bestuursoverleggen blijkt dat het bestuur voldoende aandacht besteedt bij besluitvorming aan de belangen van de verschillende groepen deelnemers. Op onderwerpen waarop evenwichtige belangenafweging relevant is, wordt daar ruim aandacht aan besteed en wordt ook aan individuele leden expliciet gevraagd wat hun opinie/visie is.

Het indexatiebeleid en premiebeleid (premiedekkingsgraad) zijn standaard onderwerpen waarbij de evenwichtige belangenafweging aan bod wordt gesteld. Ook bij de bespreking om al dan niet gebruik te maken van het transitie-FTK stond evenwichtige belangenafweging centraal. De VC ziet dat bij de evenwichtige belangenafweging expliciet rekening wordt gehouden met de voorgenomen overgang naar Wtp. De VC vindt deze benadering begrijpelijk. Wel is de VC van oordeel dat het bestuur goed zicht moet houden op deze gang van zaken. Mocht de overgang naar Wtp uitgesteld moeten worden door omstandigheden, dan is enige reflectie over eerder gepleegde besluitvorming die mede was gemotiveerd door de ophanden zijnde overgang naar Wtp, op z'n plaats.

Aanbevelingen:

Geen.

Communicatie

Oordeel

De VC is van oordeel dat de Commissie Communicatie gestructureerd te werk gaat in het opstellen en de uitvoering van de communicatieplannen.

Aanbevelingen:

De VC beveelt aan om:

- In de SLA met de PUO een toegesneden rapportage inzake de prestaties betreffende keuzebegeleiding op te nemen; en
- Een hiërarchie aan te brengen in verantwoordelijkheid tussen de 2 betrokken commissies inzake communicatie-rapportages vanwege de PUO.

Naleving Code Pensioenfondsen

Oordeel

De VC is van oordeel dat het bestuur de naleving van de nieuwe Code Pensioenfondsen 2024 zeer methodisch en systematisch heeft opgepakt. De door het fonds gebruikte checklist geeft duidelijk inzicht aan het al dan niet voldoen aan een norm en geeft een motivatie in die gevallen waarin niet voldaan wordt aan de norm.

Aanbevelingen:

Geen

Cultuur en gedrag

Oordeel

De VC oordeelt positief over de open, deskundige en constructieve manier waarop het bestuur functioneert. Voornamelijk door het Wtp traject was 2024 een zeer intensief jaar voor alle bestuursleden, maar in een positieve sfeer bleef de focus en aandacht gericht op het resultaat. De VC is van oordeel dat de relatie tussen bestuur en VO professioneel en goed is.

Aanbevelingen:

Het VO zou nog meer initiatief kunnen tonen en vrijheid kunnen nemen om gespreksonderwerpen pro-actief met het bestuur of anderen op te brengen.

Opvolging van eerdere aanbevelingen van het interne toezicht

Oordeel

De VC is van oordeel dat het bestuur op zeer gestructureerde wijze opvolging geeft van de aanbevelingen van de VC en andere partijen. Opvolging van aanbevelingen vinden niet alleen gestructureerd plaats, maar ook heel gedegen waarbij het bestuur er naar streeft om tot een juiste opvolging te komen.

Aanbevelingen:

Geen.

De Visitatiecommissie:

Mr. J.B.L.M. van Besouw

Drs. J.P.B. Brand

Drs. H.J.W.M. Peters RBA, voorzitter

8 april 2025

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2024	2023
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)	1.736.739	1.596.757
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(2)	2.558	2.881
Vorderingen en overlopende activa	(3)	78	255
Overige activa	(4)	2.328	2.030
		<u>1.741.703</u>	<u>1.601.923</u>
PASSIVA			
Algemene reserve	(5)	216.935	147.501
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(6)	1.521.266	1.450.772
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	3.502	3.650
		<u>1.741.703</u>	<u>1.601.923</u>
		2024	2023
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad in %		114,3	110,2
Beleidsdekkingsgraad		113,8	112,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2024	2023
BATEN			
Bijdragen van deelnemers inclusief opslag termijnbetaling	(8)	47.593	46.323
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(9)	143.413	113.334
		<u>191.006</u>	<u>159.657</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	45.422	42.896
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	4.725	3.439
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(12)		
Pensioenopbouw		37.710	34.299
Rentetoevoeging		49.871	44.509
Pensioenuitkeringen		-45.357	-42.785
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-335	-361
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.294	455
Wijziging marktrente		29.236	45.829
Wijziging actuariële uitgangspunten		-2.922	872
Toeslagen		4.521	10.011
Overige wijzigingen		<u>-936</u>	<u>215</u>
		70.494	93.044
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(13)	323	343
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	(14)	985	-291
Herverzekeringen	(15)	-377	-461
		<u>121.572</u>	<u>138.970</u>
Saldo van baten en lasten		<u>69.434</u>	<u>20.687</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2024	2023
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>69.434</u>	<u>20.687</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico pensioenfonds	47.838	45.985
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	79	833
Betaalde pensioenuitkeringen	-45.391	-42.825
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	360	422
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-1.128	-474
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.224	-3.009
	-2.466	932
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	2.537.254	3.965.756
Betaald inzake aankopen beleggingen	-2.533.828	-3.977.807
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	7.638	7.363
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-5.921	5.870
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-2.379	-1.933
	2.764	-751
Mutatie liquide middelen	298	181
Samenstelling geldmiddelen		
	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari	2.030	1.849
Mutatie liquide middelen	298	181
Liquide middelen per 31 december	2.328	2.030

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41178388, statutair gevestigd te Utrecht en kantoorhoudende aan de Spoorlaan 298 te Tilburg, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en dan in het bijzonder RJ 610 pensioenfondsen. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, waarbij het bestuur van het fonds op basis van een impactanalyse concludeert dat het hanteren van deze veronderstelling op basis van de huidige inzichten waaronder de hoogte van de (beleids)dekkinggraad voor de komende 12 maanden gerechtvaardigd is.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. Vanaf boekjaar 2024 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2024, startjaar 2025 (2023: Prognosetafel AG2022, startjaar 2023) zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG), met een voor hoofdverzekerden en medeverzekerden pensioenspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het Willis Towers Watson 2024 (2023: Willis Towers Watson 2022) ervaringssterftemodel-individueel. De algemene sterftekansen die volgen uit de tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. De overgang op de Prognosetafel AG2024, startjaar 2025 heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024 van € - 2.231. De overgang op de Willis Towers Watson 2024 ervaringssterftemodel-individueel heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024 van € 2.198. Samen heeft dit geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024 van in totaal € -33.

Gehuwdheidsfrequentie

Vanaf 2024 wordt de gehuwdheidsfrequentie afgeleid uit CBS data 2024 (2023: afgeleid uit CBS data 2020). Het betreft "CBS uitgebreid", zoals door WTW afgeleid uit de CBS data. De partnerfrequentie voor mannelijke deelnemers is op basis van fondskarakteristieken vermenigvuldigd met 115% (2023: 125%). Na ingang van het pensioen wordt het bepaalde-man/vrouw-systeem toegepast op basis van de werkelijke situatie. Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024 van € -485.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Ultimo 2024 is de voorziening voor uitgesteld wezenpensioen gewijzigd naar 0,5% (2023: 3%) op de netto technische voorzieningen voor opgebouwd nabestaandenpensioen van niet-ingegane. Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting per 31 december 2024 van € -2.404.

De hiervoor genoemde wijzigingen hebben per saldo geleid tot een positief effect op het resultaat van € 2.922 en zijn in de Staat van Baten en Lasten verwerkt als onderdeel van de Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds / "Wijziging actuariële uitgangspunten". Het effect op de actuele dekkingsgraad per 31 december 2024 is 0,3 procentpunt positief.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2024	31-12-2023
US Dollar	1,04	1,10
Britse Pond	0,83	0,87
Japanse Yen	162,74	155,73
Zwitserse Frank	0,94	0,93
Deense Kroon	7,46	7,45
Noorse Kroon	11,76	11,22
Zweedse Kroon	11,44	11,13

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte beroepspensioenregeling worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van rekenmodellen.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het pensioenfonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende intrest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het pensioenfonds laatste afgegeven intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen reële waarde. Indien de waarde van een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige activa

De overige activa bestaan uit de liquide middelen. Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta.

Algemene reserve

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de actuariële en bedrijfstechnische nota wordt gesproken van het vereist eigen vermogen en een vrij vermogen. Het vereist eigen vermogen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen, tegenwoordig technische voorzieningen genoemd, vermeerderd met de benodigde buffer om te voldoen aan de wettelijke zekerheidsmaat van 97,5%. Deze buffer wordt aangeduid als vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toezeggingen van toeslagverlening. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Bij de berekening van de technische voorziening is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of een toeslag wordt verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken. Alle per balansdatum bestaande besluiten van toeslagverlening (ook voor besluiten van toeslagverlening na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt rekening gehouden met premievrije toekomstige pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De technische voorzieningen zijn vastgesteld met de volgende actuariële berekeningsgrondslagen:

Rekenrente

Rentetermijnstructuur op basis van de rentetermijnstructuur die door DNB per deze datum is gepubliceerd. Per 31 december 2024 was de gemiddelde rekenrente voor de vaststelling van de verplichtingen 2,12% (31 december 2023: 2,31%).

Sterftekansen

Conform de Prognosetafel AG2024, startjaar 2025 (2023: Prognosetafel AG2022, startjaar 2024), met een voor hoofdverzekerden en medeverzekerden pensioenfondsspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het Willis Towers Watson 2024 ervaringssterftemodel-individueel (2023: Willis Towers Watson 2022 ervaringssterftemodel-individueel).

Gehuwdheidsfrequentie

"CBS uitgebreid", zoals door WTW afgeleid uit de CBS data 2024 (2023: 2020 data). De partnerfrequentie voor mannelijke deelnemers is op basis van fondskarakteristieken vermenigvuldigd met 115% (2023: 125%).

Na ingang van het pensioen wordt het bepaalde-man/vrouw-systeem toegepast op basis van de werkelijke situatie.

Leeftijden

De leeftijd wordt in maanden nauwkeurig bepaald. De vrouwelijke partner/deelnemer wordt verondersteld drie jaar jonger te zijn dan haar mannelijke deelnemer/partner.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 0,5% (2023: 3%) op de netto technische voorzieningen voor opgebouwd nabestaandenpensioen van niet-ingegane(n).

Excassokosten

Voor het dekken van toekomstige kosten die samenhangen met het uitkeren van pensioen wordt de technische voorziening verhoogd met een opslag van 3,5% van de netto technische voorzieningen.

IBNR-voorziening

Ter dekking van nog niet ingegane arbeidsongeschiktheidsschades wordt een voorziening arbeidsongeschiktheidsrisico's (IBNR) aangehouden om de verwachte schades te dekken voor deelnemers die op balansdatum ziek zijn en aan wie naar verwachting ná balansdatum premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zal worden verleend. De hoogte van deze voorziening is gelijk aan de over de laatste 2 jaar betaalde risicopremie voor deze vrijwillige arbeidsongeschiktheidsdekking.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Herverzekering

Het aandeel van de herverzekeraar in de voorziening pensioenverplichtingen heeft betrekking op de wegens arbeidsongeschiktheid van deelnemers van de herverzekeraar te ontvangen uitkeringen. Het bedrag wordt berekend op 100% (2023: 100%) van de netto contante waarde van de in de toekomst te ontvangen uitkeringen van de herverzekeraar. De contante waarde wordt berekend tegen dezelfde grondslagen als van toepassing op de voorziening pensioenverplichtingen (echter zonder opslag voor toekomstige excasso kosten). Verder wordt rekening gehouden met een onvoorwaardelijke stijging van de uitkeringen met respectievelijk 3% en 5%.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Bijdragen van deelnemers

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan alle aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen, zijnde dividend van aandelen en de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen van vastrentende beleggingen. Onder indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de verandering in de waarde van beleggingen. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies en valutaverschillen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer vallen alle kosten die het pensioenfonds maakt voor het beheer van de beleggingen, met uitzondering van transactiekosten. Transactiekosten zijn de externe kosten die gemaakt zijn om een (beleggings-)transactie tot stand te brengen en uit te voeren.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op de overgang naar prognosetafel AG2024 met een voor hoofdverzekerden en medeverzekerden pensioenspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het Willis Towers Watson 2024 ervaringssterftemodel-individueel. Daarnaast zijn hieronder verantwoord de overgang naar gehuwdheidsfrequentie 2024 en de aanpassing voor uitgesteld wezenpensioen naar 0,5% op de netto technische voorzieningen voor opgebouwd nabestaandenpensioen van niet-ingegane.

Toevoeging in verband met kosten

De toevoeging aan de technische voorziening in verband met de benodigde excasso-opslag over de pensioenopbouw.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdracht van rechten voor risico pensioenfonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

TOELICHTING KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten*	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	202.410	388.204	688.403	289.257	27.825	1.596.099
Aankopen	15.043	386.087	537.741	1.403.107	191.850	2.533.828
Verkopen	-26.956	-532.800	-410.527	-1.366.825	-200.146	-2.537.254
Overige mutaties	-147	-	228	5.751	90	5.922
Waardemutaties	13.395	76.909	23.867	23.246	727	138.144
Stand per 31 december 2024	203.745	318.400	839.712	354.536	20.346	1.736.739
	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten*	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	299.995	325.214	631.130	198.438	27.228	1.482.005
Aankopen	-	58.142	421.521	3.301.444	196.700	3.977.807
Verkopen	-76.996	-52.952	-405.820	-3.234.063	-195.925	-3.965.756
Overige mutaties	-581	-	620	-5.762	-147	-5.870
Waardemutaties	-20.008	57.800	40.952	29.200	-31	107.913
Stand per 31 december 2023	202.410	388.204	688.403	289.257	27.825	1.596.099
Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden						658
						1.596.757

*De hoge omvang van de aan- en verkopen van derivaten wordt veroorzaakt door de afdekking van het valutarisico. Hiervoor worden valuta forwards (derivaten) gebruikt die iedere 3 maanden worden doorgerold.

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties en wel betrekking hebben op mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen beheerd door de vermogensbeheerder.

De hoge omvang van aan- en verkopen van categorieën aandelen en vastrentende waarden in 2024 zijn onder meer het gevolg van de invoering van een beschermingsconstructie voor de invaardekkingsgraad.

Medio 2024 is de portefeuillestructuur omgezet naar een module-inrichting (unitisering van de beleggingen) ter voorbereiding op het invaren.

Reële waarde

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor een gedeelte van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen.

Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, opgave reële modellen, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het fonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde (NAV) zoals bepaald door de vermogensbeheerders.

Op basis van de Richtlijn 290 inzake de toelichting op gehanteerde waarderingsmethodiek is onderstaande tabel opgenomen.

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode	Totaal
Per 31 december 2024				
Vastgoedbeleggingen	-	-	203.745	203.745
Aandelen	271.792	-	46.608	318.400
Vastrentende waarden	230.309	-	609.403	839.712
Derivaten	-	354.479	57	354.536
Overige beleggingen	-	-	20.346	20.346
Totaal	502.101	354.479	880.159	1.736.739

De liquide middelen, beleggingsdebiteuren en -crediteuren zijn opgenomen onder andere methode.

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode	Totaal
Per 31 december 2023				
Vastgoedbeleggingen	-	-	202.410	202.410
Aandelen	326.945	-	61.259	388.204
Vastrentende waarden	322.158	-	366.245	688.403
Derivaten	-	294.951	-5.694	289.257
Overige beleggingen	-	-	27.825	27.825
Totaal	649.103	294.951	652.045	1.596.099

De derivaten met een negatieve waarde ad € 658 zijn in deze opstelling gesaldeerd met de derivaten met een positieve waarde. De liquide middelen, beleggingsdebiteuren en -crediteuren zijn opgenomen onder andere methode.

Schatting van reële waarde

Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van financiële instrumenten is voor de vastrentende waarden en derivaten de rentevoet per 31 december.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie vastgoed beleggingen naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	203.745	202.263
Beleggingsdebiteuren	-	147
	<u>203.745</u>	<u>202.410</u>

De vastgoedbeleggingen betreffen participaties in vastgoedmaatschappijen.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	1	1
Aandelenbeleggingsfondsen	317.694	387.167
Private equity	705	1.036
	<u>318.400</u>	<u>388.204</u>

Per balansdatum zijn er geen effecten uitgeleend (bruikleen/security lending).

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Obligaties	208.070	112.778
Credit funds	-	90.742
Covered fondsen	-	25.494
Obligatiebeleggingsfondsen	400.011	233.505
Hypotheekfondsen	231.057	225.508
Beleggingsdebiteuren	574	376
	<u>839.712</u>	<u>688.403</u>

Per balansdatum zijn er geen effecten uitgeleend (bruikleen/security lending).

Derivaten

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Derivaten	354.479	294.951
Beleggingscrediteuren	-	-5.883
Liquide middelen	57	99
Beleggingsdebiteuren	-	90
	<u>354.536</u>	<u>289.257</u>

De derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Renteswaps	835.127	354.479	-
Futures	-1.400	-	-
Liquide middelen	-	57	-
		<u>354.536</u>	<u>-</u>

De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

Margin calls op derivaten worden dagelijks dan wel wekelijks door middel van kasgelden of kasgeld-equivalenten afgerekend.

Ultimo 2024 is geen collateral ontvangen of verstrekt (2023: € 8,7 miljoen collateral ontvangen en ad € 0,1 miljoen call money verstrekt).

De derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaforward	338.193	7.953	656
Renteswaps	742.648	287.654	-
Futures	7.200	2	2
Beleggingsdebiteuren	-	90	-
Liquide middelen	-	99	-
Beleggingscrediteuren	-	-5.883	-
		<u>289.915</u>	<u>658</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie naar soort:		
Infrastructuur	1.257	1.691
Geldmarktbeleggingsfondsen	18.904	26.039
Liquide middelen	185	95
	<u>20.346</u>	<u>27.825</u>

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2024	2023
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	2.881	3.224
Benodigde interest	92	97
Wijziging marktrente	3	90
Vrijval uitkeringen	-398	-491
Overige	-20	-39
	<u>2.558</u>	<u>2.881</u>

Nagenoeg de gehele vordering heeft een looptijd langer dan één jaar.

3. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Belastingdienst inzake teruggevorderde omzetbelasting	64	54
Vooruitbetaalde kosten	14	201
	<u>78</u>	<u>255</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	<u>2.328</u>	<u>2.030</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

5. Algemene reserve

Stand per 1 januari 2024	147.501
Uit bestemming saldo van baten en lasten	69.434
Stand per 31 december 2024	<u>216.935</u>

Stand per 1 januari 2023	126.814
Uit bestemming saldo van baten en lasten	20.687
Stand per 31 december 2023	<u>147.501</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	1.738.201	114,3	1.598.273	110,2
Af: technische voorzieningen	1.521.266	100,0	1.450.772	100,0
Eigen vermogen	216.935	14,3	147.501	10,2
Af: vereist eigen vermogen	254.446	16,7	241.536	16,6
Vrij vermogen	-37.511	-2,4	-94.035	-6,4
Minimaal vereist eigen vermogen	63.893	4,2	60.932	4,2
Actuele dekkingsgraad		114,3		110,2
Beleidsdekkingsgraad		113,8		112,2
Reële dekkingsgraad		85,4		83,3

Conform artikel 126 en 127 van de Wvb stelt het pensioenfonds het minimaal vereist eigen vermogen en vereist eigen vermogen vast.

Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Sinds het ontstaan van de financiële crisis in 2008 verkeert SPD in een tekort.

Per 31 december 2024 was de beleidsdekkingsgraad van SPD 113,8% en lag daarmee boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%, maar onder de vereiste dekkingsgraad van 116,7%. SPD heeft daarom in maart 2025 opnieuw een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. Op 14 mei 2025 heeft DNB ingestemd met het herstelplan. Uit het verloop van het herstelplan blijkt dat SPD binnen de gestelde termijnen (10 jaar) uit herstel zal zijn. Het uitgangspunt bij het herstelplan 2024 is de financiële positie per 31 december 2024. Bij de berekening worden de maximale parameters voor verwacht rendement gehanteerd.

Indien de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds op zes achtereenvolgende meetmomenten lager is dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen én voorts de actuele dekkingsgraad op dat moment eveneens lager is dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist vermogen dient het fonds op grond van artikel 135 van de Wvb een korting door te voeren. Aangezien het fonds uit het dekkingstekort is, is deze maatregel voorlopig niet van toepassing.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2024	2023
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	110,2	109,3
Premie	0,2	0,4
Uitkeringen	0,3	0,3
Toeslagverlening	-0,3	-0,8
Verandering van de rentetermijnstructuur	-2,2	-3,6
Rendement op beleggingen	5,9	4,6
Overig	0,2	-0,1
Kruiseffecten	-	0,1
Dekkingsgraad per 31 december	114,3	110,2

Onder categorie overig is onder meer het effect van de wijziging grondslagen verantwoord.

6. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2024	1.450.772
Mutatie boekjaar	70.494
Stand per 31 december 2024	1.521.266
	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2023	1.357.728
Mutatie boekjaar	93.044
Stand per 31 december 2023	1.450.772

De specificatie van de mutatie van de technische voorzieningen is toegelicht in de staat van baten en lasten (13).

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	31-12-2024		31-12-2023	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	4.725	689.371	4.651	666.304
Gewezen deelnemers	1.512	136.634	1.430	128.567
Gewezen deelnemers met uitstel ingang pensioen	110	38.412	96	34.855
Pensioengerechtigden	2.080	656.849	1.987	621.046
	8.427	1.521.266	8.164	1.450.772

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 30 januari 2024. De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb.

Deelnemer is iedere dierenarts die als zodanig - hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband -praktijk uitoefent in een in Nederland gevestigde praktijk, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was, en de vijfenzestigjarige leeftijd nog niet heeft bereikt. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer. De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het pensioenfonds nieuwe pensioeninkooppactoren vastgesteld op grond van een advies van de actuaris van het pensioenfonds. Deze pensioeninkooppactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De pensioeninkooppactoren worden door de actuaris berekend. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het pensioenfonds.

Toeslagverlening

SPD heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie om de pensioenen waardevast te houden. Indien het bestuur een toeslag toekent, wordt deze per 1 januari van het jaar toegekend. De daarbij gehanteerde maatstaf is de prijsinflatie op basis van de consumenten prijsindex (afgeleid) over de direct voorafgaande periode juli - juli.

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Voor de toeslag per 1 januari van het jaar wordt gekeken naar de financiële positie ultimo september van het daaraan voorafgaande jaar. Er bestaat geen recht op toeslagen en er wordt hiervoor geen reserve aangehouden. Er zal alleen toeslagverlening plaats kunnen vinden, voor zover dit toekomstbestendig is. Dat wil zeggen dat de financiële positie van het pensioenfonds zodanig is dat het te verlenen toeslagpercentage ook naar verwachting in de toekomst uitgekeerd zal kunnen worden.

7. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Uitkeringen	5	16
Derivaten met een negatieve waarde, verantwoord onder overige schulden	-	658
Inhoudingen uitkeringen	936	894
Vooruitontvangen premie	877	632
Verzekeringsmaatschappijen	89	106
Te betalen kosten	1.585	1.270
Nog te verwerken inkomende waarde-overdrachten	10	74
	<u>3.502</u>	<u>3.650</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Uit het navolgende overzicht blijkt dat het pensioenfonds over minder vermogen beschikt dan vereist.

	31-12-2024	31-12-2023
Het tekort op FTK grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	1.521.266	1.450.772
Buffers:		
S1 Renterisico	61.037	52.207
S2 Risico zakelijke waarden	180.202	171.404
S3 Valutarisico	51.212	68.557
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	53.840	48.532
S6 Verzekeringstechnisch risico	43.508	40.927
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie effect	-135.353	-140.091
Totaal S (vereiste buffers)	254.446	241.536
Vereist vermogen (art. 127 Wvb)	1.775.712	1.692.308
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	1.738.201	1.598.273
Tekort	-37.511	-94.035

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de buffers is uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

De risico's S4 en S10 zijn beoordeeld en dermate gering geacht, dat deze op nihil zijn gesteld. S7, S8 en S9 moeten op basis van wettelijke regels in deze formule op 0 gesteld worden.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- hervverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Marktrisico / Balansrisico

Waardefluctuaties van beleggingen kunnen elkaar versterken of werken juist diversifiërend. Om die reden wordt het risico van marktwaardebewegingen op totaalniveau getoetst.

S1 Renterisico

Een pensioenfonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen van het pensioenfonds anders op renteveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen.

Beheersmaatregelen:

- Op basis van het risicoprofiel wordt het renterisico gedeeltelijk afgedekt;
- De netto impact van renteveranderingen op de dekkingsgraad wordt in kwartaal- en risicorapportages inzichtelijk gemaakt.
- Het renterisico wordt gemonitord als onderdeel van markt-/balansrisico

De duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties en is gevoelig voor vier factoren, met name de looptijd, aflossing en couponbetalingen en het intrest niveau. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	31-12-2024		31-12-2023	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	839.712	4,5	688.403	4,4
Duration van de totale portefeuille (na derivaten)	1.736.739	13,0	1.596.099	11,3
Technische voorzieningen	1.521.266	18,0	1.450.772	17,6

Op balansdatum is de duration van de beleggingen (voor derivaten) korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt en hierdoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit gebeurt binnen het pensioenfonds door middel van een combinatie van renteswaps of swaptions, de hierboven toegelichte dynamische afdekkingsstrategie. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt.

Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het pensioenfonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	175.459	20,9	174.486	25,4
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	224.756	26,8	185.572	27,0
Resterende looptijd > 5 jaar	439.497	52,3	328.345	47,6
	<u>839.712</u>	<u>100,0</u>	<u>688.403</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Dit is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die worden veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt door het pensioenfonds gemitigeerd door diversificatie.

Beheersmaatregelen:

- Het zakelijke waarden risico wordt in de ALM vastgesteld door middel van de gewenste allocatie naar zakelijke waarden aan de hand van het risicoprofiel.
- De allocatie naar zakelijke waarden(risico) wordt in de portefeuilleconstructie verder verfijnd.
- Het zakelijke waardenrisico wordt gemonitord als onderdeel van markt-/balansrisico.

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	58.674	28,8	58.090	28,7
Noord-Amerika	9.684	4,8	144.172	71,2
Wereld (global)	132.498	65,0	-	-
Azië Pacific	1.893	0,9	-	-
Australazië	987	0,5	-	-
Opkomende markten	9	-	-	-
Beleggingsdebiteuren	-	-	148	0,1
	<u>203.745</u>	<u>100,0</u>	<u>202.410</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	ln %		ln %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Basismaterialen	10.178	3,2	16.040	4,1
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	55.813	17,5	64.895	16,7
Industrie	27.882	8,6	34.940	9,0
Handel	54.192	17,0	68.591	17,7
Telecommunicatie	27.549	8,7	30.156	7,8
Energie	11.621	3,7	16.259	4,2
Technologie	87.303	27,4	94.063	24,2
Gezondheidszorg	31.370	9,9	44.064	11,4
Nutsbedrijven	5.292	1,7	6.256	1,6
Diversen	7.200	2,3	12.940	3,3
	318.400	100,0	388.204	100,0
	31-12-2024		31-12-2023	
	ln %		ln %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	39.274	12,3	62.656	16,1
Noord-Amerika	212.357	66,8	237.776	61,2
Wereldwijd	705	0,2	1.036	0,3
Opkomende markten	40.547	12,7	52.605	13,6
Azië Pacific	21.133	6,6	28.095	7,2
Australazië	4.384	1,4	6.036	1,6
	318.400	100,0	388.204	100,0

S3 Valutarisico

SPD belegt in verschillende beleggingen die in buitenlandse valuta genoteerd zijn. Hierdoor loopt SPD valutarisico. Valutarisico is het risico dat de buitenlandse valuta's dalen en de beleggingen omgerekend in euro in waarde dalen. De belangrijkste buitenlandse valuta waarin belegd wordt, zijn de Amerikaanse dollar, Japanse yen en Britse pond. Het valuta risico van de volgende beleggingscategorieën wordt actief beheerst: Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten), High Yield en Obligaties Opkomende Markten HC. De vreemde valuta-exposure binnen de genoemde beleggingscategorieën wordt binnen de Beleggingsinstelling(en) (gedeeltelijk) afgedekt naar Euro's. Het valutarisico van overige beleggingen wordt niet actief beheerst.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2024	Nettopositie na afdekking 2023
EUR	1.054.899	396.079	1.450.978	1.303.086
AUD	5.483	-4.517	966	20.969
CHF	6.360	-6.125	235	9.981
HKD	10.199	-1.190	9.009	19.274
GBP	12.335	-12.327	8	1.553
JPY	16.527	-14.596	1.931	5.304
NOK	387	-374	13	9
USD	483.128	-342.509	140.619	62.967
Overige	146.430	-14.441	131.989	163.710
	<u>1.735.748</u>	<u>-</u>	<u>1.735.748</u>	<u>1.586.853</u>

S5 Kredietrisico

Het risico dat een verlies optreedt als een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt.

Beheersmaatregelen:

- Kredietrisico wordt in de risicorapportage inzichtelijk gemaakt aan de hand van de ontwikkeling van de creditspread. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de basisportefeuille (staatsobligaties, niet-staatsobligaties en hypotheeklen) en de overige vastrentende waarden. Het pensioenfonds krijgt een waarschuwingssignaal wanneer de spreads zich buiten de vastgestelde bandbreedte begeven.
- Het kredietrisico wordt gemonitord als onderdeel van markt-/balansrisico.
- Binnen beleggingsportefeuilles zijn (in fonds- of mandaatrichtlijnen) limieten opgenomen op kredietwaardigheidsratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	60.885	7,3	24.662	3,6
Basismaterialen	6.090	0,7	5.458	0,8
Energie	9.577	1,1	9.416	1,4
Financiële instellingen	298.727	35,6	299.531	43,5
Handel	37.095	4,4	35.481	5,2
Andere instellingen	12.664	1,5	20.249	2,9
Industrie	17.822	2,1	18.336	2,7
Buitenlandse overheidsinstellingen	359.441	42,8	240.824	34,9
Nutsbedrijven	12.683	1,5	11.044	1,6
Technologie	5.768	0,7	6.331	0,9
Gezondheidszorg	11.497	1,4	11.075	1,6
Telecommunicatie	6.888	0,8	5.620	0,8
Beleggingsdebiteuren	575	0,1	376	0,1
	839.712	100,0	688.403	100,0

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	670.757	79,8	533.599	77,5
Emerging markets	168.380	20,1	154.428	22,4
Beleggingsdebiteuren	575	0,1	376	0,1
	839.712	100,0	688.403	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
AAA	239.281	28,5	141.114	20,5
AA	171.650	20,4	134.145	19,5
A	179.421	21,4	180.047	26,2
BBB	106.128	12,6	96.059	14,0
BB	71.246	8,5	61.725	9,0
B	32.810	3,9	34.437	5,0
CCC	18.529	2,2	15.155	2,2
CC	728	0,1	871	0,1
C	309	-	140	-
D	781	0,1	1.343	0,2
Not rated	18.829	2,3	23.367	3,3
	839.712	100,0	688.403	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico waren tot eind 2024 via een stop-loss-verzekering ondergebracht bij Zwitserleven.

S7 Liquiditeitsrisico

Het risico dat het pensioenfonds niet op korte termijn aan zijn betalingsverplichting en onderpand-verplichting uit hoofde van derivatencontract kan voldoen.

Beheersmaatregelen:

- Ieder maand wordt een liquiditeitstoets uitgevoerd om te beoordelen of het Pensioenfonds over voldoende staatsobligaties binnen de Module Rente beschikt om te voldoen aan de onderpandbehoefte na een stress scenario. Het stressscenario bestaat uit de volgende marktschok: rentestijging van 100bp.
- Indien het Pensioenfonds niet slaagt voor de liquiditeitstoets, volgt er een advies vanuit de fiduciair beheerder.
- Het pensioenfonds belegt op een verantwoord niveau in illiquide beleggingen.

S8 Concentratierisico

Door gebrekkige spreiding kan concentratierisico ontstaan waarbij verliezen optreden doordat een te grote gevoeligheid bestaat naar één regio, sector of marktpartij.

Beheersmaatregelen:

- Het belegde vermogen wordt gespreid over verschillende beleggingscategorieën. Dit wordt binnen de beleggingsportefeuille verder uitgerold naar verschillende valuta's, regio's en kredietwaardigheid.
- Jaarlijks wordt de portefeuille gerebalanced naar de afgesproken gewichten zodat opgelopen concentraties van beleggingscategorieën worden teruggebracht.
- Ter beheersing van het concentratierisico worden concentratielimieten van 20% naar landen en sectoren gehanteerd. Voor de beleggingscategorie staatsobligaties geldt geen limiet van 20%. De concentratielimiet dient als signaleringsgrens.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
ING Bank fonds	-	-	144.172	9,0
Nederland	163.362	9,4	126.005	7,9
Intertrust N.V.	112.463	6,5	112.287	7,0
Aegon N.V.	-	-	58.243	3,6
Achmea Vastgoed	-	-	54.848	3,4
ING Bank N.V.	-	-	39.564	2,5
Frankrijk	37.161	2,1	-	-
CBRE Global Investors	155.867	9,0	-	-
Stad Keulen	36.477	2,1	-	-
Achmea Bank N.V.	96.354	5,5	-	-
Duitsland	38.037	2,1	-	-
	639.721	36,7	535.119	33,4

De concentratieposities van 2023 zijn gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2023. Dit is gedaan voor een verbeterd inzicht. Vanaf 2024 worden de posten per debiteur op basis van looktrough gepresenteerd.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur door middel van de SLA- en ISAE-3402-rapportages.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voor de volgende doeleinden:

- voor de afdekking van renterisico worden centraal geclearde OTC-Derivaten gebruikt binnen de Overlay Funds.

Binnen de beleggingsfondsen Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten), High Yield en Obligaties Opkomende Markten HC wordt het valutarisico afgedekt middels derivaten. Dit geschiedt binnen de fondsvoorwaarden van de betreffende beleggingsinstellingen.

S10 Actief beheerrisico

Met actief risico wordt bedoeld de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de strategische benchmark.

Beheersmaatregelen:

- Het actief beheer risico wordt beheerst door middel van limieten op de tracking error bij actieve mandaten. Hiermee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark gelimiteerd.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds en haar bestuurders.

Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Met Achmea Pensioenservices N.V. heeft het pensioenfonds een administratieovereenkomst afgesloten voor de periode tot en met 31 december 2025 of Wtp transitiedatum (als dit eerder is). De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt circa € 2,1 miljoen. De totale toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt circa € 2,1 miljoen.

Per Wtp transitiedatum zal een nieuwe administratieovereenkomst met Achmea Pensioenservices N.V. ingaan voor de duur van minimaal 5 jaar, ingaande op de Wtp transitie datum. Het fonds en Achmea Pensioenservices N.V. treden nader in overleg over de voorwaarden van deze overeenkomst.

Met Achmea Pensioenservices N.V. heeft het pensioenfonds per 2024 een projectovereenkomst Wtp afgesloten voor de periode 2024 tot en met uiterlijk 1 januari 2028 (de uiterste Wtp transitiedatum). De vergoeding in 2024 bedraagt circa € 1,2 miljoen. De totale toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt circa € 0,1 miljoen.

Met Achmea Investment Management heeft het fonds per 1 januari 2015 een vermogensbeheerovereenkomst en een fiduciair pensioenmanagement overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten (opzegtermijn 3 maanden). De toekomstige, jaarlijkse verplichting die hieruit voortvloeit wordt geschat op € 1,7 miljoen. Deze kosten zijn afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen.

Met Achmea Investment Management heeft het fonds per 2024 een Wtp addendum afgesloten voor de periode 2024 tot en met Wtp transitiedatum. De vergoeding in 2024 bedraagt circa € 0,5 miljoen. De totale toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt circa € 0,2 miljoen.

Verder staat eind 2024 nog een bedrag uit van € 1,6 miljoen uit aan toegezegde beleggingen in het Interpolis Pensioenen Private Equity Fund en Achmea Infrastructure Pool (eind 2023 was dit € 1,6 miljoen).

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2024 dan op grond van dit jaarrapport kan worden verkregen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

8. Bijdragen van deelnemers inclusief opslag termijnbetaling

	2024	2023
Feitelijke premie	47.122	45.864
Opslag termijnbetaling	471	459
	<u>47.593</u>	<u>46.323</u>

De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wvb zijn als volgt:

	2024	2023
Kostendeekkende premie	46.787	42.568
Gedempte kostendeekkende premie	40.128	45.927
Feitelijke premie	47.122	45.864

Op grond van artikel 123 lid 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling mag de kostendeekkende premie worden gedempt. Het pensioenfonds maakt met ingang van 1 januari 2012 gebruik van deze mogelijkheid. De gedempte kostendeekkende premie wordt vanaf 2016 vastgesteld op basis van een disconteringscurve die gebaseerd is op de maximale rendementen zoals vermeld in de regeling pensioenwet.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	38.962	35.435
Opslag voor uitvoeringskosten	1.357	1.357
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	6.468	5.776
	<u>46.787</u>	<u>42.568</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	20.715	25.373
Opslag voor uitvoeringskosten	1.357	1.357
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	3.439	4.136
Voorwaardelijke onderdelen	14.617	15.061
	<u>40.128</u>	<u>45.927</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2024	2023
Premie volgens beschikbare premiestaffel	45.438	44.246
Premie voor vrijwillige verzekering PVI	1.684	1.618
	<u>47.122</u>	<u>45.864</u>

9. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2024	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer*	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-133	13.395	-	13.262
Aandelen	527	76.909	-65	77.371
Vastrentende waarden	7.360	23.867	-49	31.178
Derivaten	-	23.246	-4	23.242
Overige beleggingen	-310	727	-111	306
Overige opbrengsten en kosten	194	-	-2.140	-1.946
	<u>7.638</u>	<u>138.144</u>	<u>-2.369</u>	<u>143.413</u>
2023	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer*	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-194	-20.008	-	-20.202
Aandelen	85	57.800	-108	57.777
Vastrentende waarden	6.147	40.952	-88	47.011
Derivaten	-	29.200	-5	29.195
Overige beleggingen	1.197	-31	-68	1.098
Overige opbrengsten en kosten	128	-	-1.673	-1.545
	<u>7.363</u>	<u>107.913</u>	<u>-1.942</u>	<u>113.334</u>

*In tegenstelling tot de in het bestuursverslag opgenomen paragraaf "kostentransparantie" zijn hier alleen de kosten van vermogensbeheer opgenomen die SPD op factuurbasis heeft betaald. Deze kosten bestaan onder andere uit kosten vermogensbeheerder, beheerkosten en kosten beleggingscommissie.

10. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	38.209	35.982
Partnerpensioen	7.178	6.859
Wezenpensioen	35	37
Afkopen	-	18
	<u>45.422</u>	<u>42.896</u>

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 592,51 (2023: € 594,89) per jaar overeenkomstig de Wvb (artikel 77-80).

De toeslag van de uitkeringen per 1 januari 2024 zoals vastgesteld door het bestuur is 0,7% voor alle deelnemersgroepen (1 januari 2023: 9,9%). Het bestuur heeft in 2024 besloten de aanspraken per 1 januari 2025 met 0,3% te verhogen voor alle deelnemersgroepen. Bij de vaststelling van de technische voorziening per 31 december 2024 is rekening gehouden met deze verhoging.

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2024	2023
Administratiekosten	3.402	2.202
Accountantskosten	68	68
Advieskosten	394	268
Bestuurskosten en kosten verantwoordingsorgaan	370	489
Porti- en drukwerkkosten	37	31
Bijdrage toezicht	81	81
Overige kosten	373	300
	<u>4.725</u>	<u>3.439</u>

De bijdrage aan toezichtskosten van DNB en AFM in 2024 is 149 (2023: 148). Bovenstaande bijdrage aan toezicht van 81 is lager omdat 50% van de DNB toezichtskosten worden toebedeeld aan vermogenskosten.

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt gemeld dat de honoraria betaald aan het BDO-netwerk als volgt zijn samengesteld:

	2024	2023
Controle van de jaarrekening en DNB staten	68	68
Andere niet-controlediensten	-	33
	<u>68</u>	<u>101</u>

BDO Audit & Assurance B.V. treedt op als onafhankelijke externe accountant van het pensioenfonds. Het honorarium van de accountantscontrole bedraagt € 68. In 2023 heeft BDO Audit & Assurance B.V. werkzaamheden verricht voor datakwaliteit. Het honorarium voor datakwaliteit in 2023 bedraagt € 33 en is opgenomen onder andere niet-controlediensten.

Overeenkomstig artikel 104 van de Wvb wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Bezoldiging Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn evenals vorig jaar geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

In 2024 is voor een totaalbedrag van € 335.670 (2023: € 417.395) aan presentiegelden en onkostenvergoedingen aan de bestuurders en de leden van het verantwoordingsorgaan uitgekeerd.

Het onder uitvoeringskosten opgenomen bedrag van € 370.000 (2023: € 489.000) is hoger omdat hierin ook andere kosten zoals kosten voor zaalhuur en opleidingen zijn opgenomen.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Pensioenopbouw	37.710	34.299
Rentetoevoeging	49.871	44.509
Pensioenuitkeringen	-45.357	-42.785
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-335	-361
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.294	455
Wijziging marktrente	29.236	45.829
Wijziging actuariële uitgangspunten	-2.922	872
Toeslagen	4.521	10.011
Overige wijzigingen	-936	215
	<u>70.494</u>	<u>93.044</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de technische voorzieningen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele ontwikkeling van het beroepsinkomen.

Toeslagen

Het bestuur heeft in 2024 besloten de aanspraken per 1 januari 2025 met 0,3% te verhogen voor alle deelnemersgroepen. Bij de vaststelling van de technische voorziening per 31 december 2024 is rekening gehouden met deze verhoging.

Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het pensioenfonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B. De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het pensioenfonds.

Het bestuur beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of en hoeveel toeslag er in een jaar wordt toegekend. Onder meer zal het bestuur zich in deze beslissingen baseren op de financiële positie van het pensioenfonds, de behaalde rendementen en de vooruitzichten daaromtrent.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 3,439% (2023: 3,264%), zijnde de éénjaarsrente van de rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen (inclusief excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van deze herrekening is onder deze post opgenomen.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Toevoeging in verband met kosten

De toevoeging aan de technische voorziening in verband met de benodigde excasso-opslag over de pensioenbouw.

Overige wijzigingen

	2024	2023
Resultaat op sterfte	-588	925
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	213	-87
Resultaat op mutaties	-561	-603
Resultaat op overige technische grondslagen	-	-20
	<u>-936</u>	<u>215</u>

Het resultaat op mutaties bestaat o.a. uit het resultaat op flexibilisering en het resultaat op pensionering.

13. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2024	2023
Mutatie waarde herverzekeringspolissen	<u>323</u>	<u>343</u>

14. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	143	765
Uitgaande waardeoverdrachten	-1.128	-474
	<u>-985</u>	<u>291</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2024	2023
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	251	981
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-1.545	-526
	<u>-1.294</u>	<u>455</u>

	2024	2023
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-108	-216
- overgedragen pensioenverplichting	417	52
	<u>309</u>	<u>-164</u>

15. Herverzekeringen

	2024	2023
Premies risicokapitaal	-22	-20
Premies arbeidsongeschiktheidsrisico	-11	-10
Totaal premies	<u>-33</u>	<u>-30</u>
Premiedervingsuitkeringen	410	491
	<u>377</u>	<u>461</u>

Het pensioenfonds heeft het risico van overlijden en koopsomvrijstelling op een stop-loss-basis herverzekerd bij Zwitserleven. De looptijd van het contract is van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2024.

Daarnaast ontvangt het pensioenfonds uitkeringen van de Algemene Levensherverzekering Maatschappij N.V. en Aegon N.V. voortvloeiende uit premievrije contracten.

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voorstel resultaatbestemming

In de statuten van het pensioenfonds zijn geen nadere bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten. Het bestuur heeft besloten het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld in de vergadering van 30 mei 2025.

Houten, 30 mei 2025

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Het bestuur

Mevrouw D.C. Sonneveld
Voorzitter

De heer M.H.J.J. Westerhof
Secretaris

De heer J.A.M. van Gils

Mevrouw C.G. Rijpkema-Hoekert

De heer F.P. Zwanenburg

De heer B.A. Sloots

OVERIGE GEGEVENS

1 STATUTAIRE RESULTAATBESTEMMING

In de statuten van het pensioenfonds zijn geen nadere bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten.

2 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht is aan Sprenkels & Verschuren B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Sprenkels & Verschuren B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.691.000.

Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 434.550 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 30 mei 2025

drs. D.H. Kleinloog AAG
verbonden aan Sprenkels & Verschuren B.V.

3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen op 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.691.000. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds en de mogelijkheid om aan de verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 434.550 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking (het vereist eigen vermogen) aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen op pagina 94 in de jaarrekening is het aanwezig eigen vermogen lager dan het vereist eigen vermogen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2024: 113,8%.

Zoals toegelicht op pagina 18 van het jaarrapport en pagina 94 van de jaarrekening, heeft het bestuur een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank waarin is uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur.

Omdat het pensioenfonds de ultieme mogelijkheid heeft om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en daarmee de continuïteit van het pensioenfonds te allen tijde te waarborgen heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Op pagina 68 van het jaarrapport besteedt het bestuur aandacht aan de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur heeft op pagina 81 van de jaarrekening toegelicht, dat de jaarrekening is opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Het verkrijgen van controle-informatie over het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen;
- Overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur en het herstelplan dat is ingediend bij De Nederlandsche Bank alle relevante elementen bevat en consistent is met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de bepaling van het vereist eigen vermogen en de dekkingsgraden;
- Het nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- Overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de renteterminstructuur) aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling;
- Het inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties;
- Bespreken met het bestuur wat de impact is van de Wet Toekomst Pensioenen op het pensioenfonds.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen zijn een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties opgeleverd dat de continuïteitsveronderstelling van het bestuur niet passend is en hebben niet geleid tot identificatie van continuïteitsrisico's.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het verantwoordingsorgaan toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 60 van het jaarrapport, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en bestaan van de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd waaronder bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie en in het bijzonder de frauderisicoanalyse. Voor zover wij noodzakelijk achten hebben wij de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Significante tekortkomingen inzake de interne beheersing hebben wij schriftelijk gecommuniceerd met het bestuur.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Beschrijving:	Vanwege het schattingselement in het bepalen van de grondslagen voor de berekening van de technische voorzieningen, de omvang van de technische voorzieningen en de impact van de technische voorzieningen op de beleidsdekkingsgraad en daarmee op de besluitvorming onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.
Onze controleaanpak:	Dit frauderisico is tevens een van de kernpunten van onze controle. Daarom verwijzen wij naar het kernpunt 'Schattingen in de waardering van de technische voorzieningen'.

PREMIEBIJDRAGEN EN BELEGGINGSRESULTATEN

Beschrijving:	Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Op basis van onze risicoanalyse onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording in de niet-routinematige / handmatige journaalboekingen in de opbrengstverantwoording.
Onze controleaanpak:	Wij hebben, vanuit de memoriaalboekingen, eerst de boekingen met betrekking tot reguliere, periodieke, premie- en beleggingsopbrengsten aangesloten met de ontvangen premie-inkomsten of de door de vermogensbeheerder verantwoorde beleggingsopbrengsten. Voor de resterende, en dus niet-routinematige / handmatige journaalposten, hebben wij per journaalpost de juistheid van de journaalpost vastgesteld aan de hand van de onderliggende brondocumentatie.

DOORBREKEN VAN DE INTERNE BEHEERSING DOOR HET BESTUUR

Beschrijving:	Bij onze controlewerkzaamheden hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een evaluatie van aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, hetgeen een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude kan betekenen. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij vastgesteld op welke manieren het bestuur de aanwezige interne beheersing kan doorbreken. Wij zien het risico op het doorbreken van de interne beheersing in het doorvoeren van handmatige journaalboekingen en in het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening.
Onze controleaanpak:	Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd, zijnde data-analyses op de grootboekmutaties, inclusief de memoriaalboekingen en de werkzaamheden zoals in de kernpunten beschreven. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctionarissen (actuarieel, risicobeheer, interne audit) doorgenomen. Hieruit hebben wij geen indicaties op het doorbreken van de interne beheersing en hieruit volgende afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of non-compliance geconstateerd. Ten aanzien van het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening verwijzen wij naar de sectie 'kernpunten van onze controle' in onze verklaring.

Controleaanpak niet-naleven van wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. Onze inschatting en de daarop volgende controlewerkzaamheden zijn in lijn met NBA-handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen' en onze ervaring in de sector. Deze werkzaamheden bestaan uit: afstemming met het bestuur, het lezen van notulen en het kennisnemen van rapporten van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen. Wij hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert geweest op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Reikwijdte

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

Het pensioenfonds heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan Achmea Investment Management (hierna: 'vermogensbeheerder'). De pensioenadministratie is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (hierna: 'pensioenuitvoeringsorganisatie'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door de vermogensbeheerder en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor het pensioenfonds relevante interne beheersingsmaatregelen van de dienstverleners in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE-3402 Type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de dienstverleners.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht op onder andere de beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen gecontroleerd aan de hand van brondocumentatie bij het pensioenfonds.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede processen en de aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	
Beschrijving:	De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen. De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door De Nederlandsche Bank ('DNB') gepubliceerde rentetermijnstructuur, kostenopslagen en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds. De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva' op pagina 85 en 86 van de jaarrekening. In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.
Onze controleaanpak:	Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfonds'. Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde rekenrente, overlevingstafel, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld. Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde

	waarderingsgrondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaaris. De gehanteerde grondslagen en veronderstellingen, zoals vermeld op pagina 85 en 86 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen op pagina 95 en 96 hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
--	---

WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN

Beschrijving:	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door het pensioenfonds wordt voornamelijk belegd via Achmea Investment Management. Voor een groot gedeelte van de beleggingen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs) genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers. Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze controle. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen beschreven in het hoofdstuk 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' op pagina 83 en 84 van de jaarrekening.
Onze controleaanpak:	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2024. Tevens hebben wij de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen bij de vermogensbeheerder beoordeeld op basis van de ontvangen ISAE-3402 Type II-rapportages. Wij hebben controle-instructies gestuurd naar de accountant van de vermogensbeheerder waar het pensioenfonds via belegt. Wij hebben de ontvangen rapportages getoetst aan onze instructies en hebben de controlebevindingen op basis van onze eigen materialiteitsgrenzen geëvalueerd. De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds ten opzichte van die van de fondsen waarin wordt belegd alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- het bestuursverslag;
- Verslag van Verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen vanaf de controle van het boekjaar 2021 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 30 mei 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

W.J.P. Hoeve RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2024		2023	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		4.651		4.561
Toetreding / hertoetreding	489		471	
Ingang pensioen	-4		-2	
Overlijden	-5		-1	
Ontslag met premievrije aanspraak	-382		-366	
Revalidering	-19		-10	
Andere oorzaken	-5		-2	
		74		90
Stand einde boekjaar		4.725		4.651
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.526		1.395
Toetreding/ hertoetreding	-159		-129	
Ingang pensioen	-112		-95	
Overlijden	-		-2	
Ontslag met premievrije aanspraak	382		366	
Waardeoverdrachten	-34		-20	
Revalidering	19		10	
Andere oorzaken	-		1	
		96		131
Stand einde boekjaar		1.622		1.526
Pensioengerechtigden				
Stand vorig boekjaar		1.987		1.924
Ingang pensioen	116		97	
Overlijden	-61		-58	
Toekenning nabestaandenpensioen	40		29	
Andere oorzaken	-2		-5	
		93		63
Stand einde boekjaar		2.080		1.987
		8.427		8.164

2 PENSIOENREGELING

De SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 30 januari 2025.

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb.

Deelnemerschap

Deelnemer is iedere dierenarts die als zodanig - hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband - praktijk uitoefent in een in Nederland gevestigde praktijk, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was en de vijfenzestigjarige leeftijd nog niet heeft bereikt. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Pensioenregeling 2024

De SPD-pensioenregeling is een zogenoemde 'beschikbare premieregeling'. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer. De hoogte van de jaarpremie wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de pensioengrondslag van de deelnemer. Voor de berekening van de pensioengrondslag geldt een maximum beroepsinkomen en een franchise. Deze bedragen worden in principe jaarlijks op 1 januari verhoogd. De basis voor de verhoging van het maximum beroepsinkomen en de franchise is de stijging van het prijspeil. Hiervoor wordt aangesloten bij de stijging van het consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid' tussen oktober van het voorlaatste en oktober van het laatste jaar voorafgaand aan het moment van verhoging van het maximum beroepsinkomen.

De deelnemer draagt een percentage van zijn/haar pensioengrondslag in dat jaar af aan het pensioenfonds. Genoemd percentage hangt af van de leeftijd van de deelnemer per 1 januari van het betreffende jaar. Met de leeftijd loopt dit percentage via vijfjaars cohorten op van minimaal 18,1% tot maximaal 34,7%.

De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar). Verder wordt de premie aangewend ter dekking van de kosten en de risico's bij overlijden en indien daarvoor gekozen arbeidsongeschiktheid.

Pensioenopbouw

De pensioenregeling kent een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen. Daarnaast hebben deelnemers de mogelijkheid om op vrijwillige basis premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid te verzekeren en zijn er diverse keuzemogelijkheden voor de deelnemers op de pensioendatum.

Hierna worden deze pensioenen en de keuzemogelijkheden kort toegelicht.

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de op risicobasis te verzekeren pensioenen worden op basis van bereikte leeftijd bepaald aan de hand van de bij het pensioenreglement gevoegde tabellen. Deze tabellen zijn opgesteld op basis van actuariële grondslagen aangeleverd door de adviserende actuaaris.

Ouderdomspensioen

Door jaarlijks pensioenpremie te betalen, bouwt een deelnemer elk jaar verder op aan het ouderdomspensioen. Een deelnemer kan op de pensioendatum het pensioen aanpassen aan de eigen situatie en wensen van dat moment.

Partnerpensioen

De jaarlijkse opbouw van het partnerpensioen is gelijk aan 70% van de jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen. Wanneer een actieve deelnemer onverhoopt komt te overlijden, is er voor de partner een extra partnerpensioen beschikbaar ten bedrage van 1,225% van de laatst voor overlijden vastgestelde pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal jaren gelegen tussen de datum van overlijden en de pensioendatum. Het "extra" partnerpensioen wordt door SPD op risicobasis in herverzekering gegeven.

Onder partner wordt verstaan de echtgenoot of echtgenote, de geregistreerde partner of degene die met de deelnemer ongehuwd samenwoont. Ongehuwd samenwonenden moeten de partner wel zelf aanmelden bij het pensioenfonds en een notariële samenlevingsovereenkomst overleggen en ten minste een half jaar aantoonbaar een gezamenlijke huishouding hebben gevoerd.

Bijzonder partnerpensioen

Wanneer het huwelijk van de deelnemer vóór de pensioendatum is ontbonden of een samenlevingsovereenkomst met partnerpensioen is beëindigd, krijgt de gewezen partner een recht op bijzonder partnerpensioen. De hoogte van dit bijzonder partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als de deelname zou zijn geëindigd op het tijdstip van scheiding. Als de deelname al is geëindigd, is het bijzonder partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelname, inclusief de daarop inmiddels verleende toeslagen.

Wezenpensioen

Bij overlijden van de deelnemer, de gewezen deelnemer of de gepensioneerde deelnemer hebben de kinderen (tot 21 jaar) recht op een wezenpensioen. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Voor de deelnemer die op objectief medisch vast te stellen gronden ongeschikt is tot het uitoefenen van het beroep van dierenarts als gevolg van een ongeval of ziekte (hierbij geldt een wachttijd van twee jaar), kan door het pensioenfonds gehele respectievelijk gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling worden verleend terwijl de pensioenopbouw voor de betreffende deelnemer voortgang vindt indien de deelnemer gekozen heeft voor de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. De vrijgestelde premie betreft de premie op het niveau per de datum van intrede van arbeidsongeschiktheid, waarbij deze premie jaarlijks met 3% stijgt. De oplopende premiepercentages, met de leeftijd als van toepassing voor actieven, worden voor arbeidsongeschikten niet langer gevolgd. De verzekering voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is vrijwillig en geldt alleen voor deelnemers die hiervoor bij aanvang deelname of bij het afsluiten van een inkomensverzekering voor arbeidsongeschiktheid hebben gekozen.

Keuzemogelijkheden bij pensioeningang

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de te verzekeren pensioenen worden bepaald aan de hand van de tabellen in het pensioenreglement. De pensioenleeftijd is 'standaard' 65 jaar. Een deelnemer heeft de mogelijkheid om op zijn pensioendatum zijn pensioen aan te passen aan zijn situatie en zijn wensen van dat moment. Bij pensioeningang informeert het pensioenfonds de deelnemer over de uitkomsten van de diverse mogelijkheden, dit aan de hand van individuele berekeningen.

Vervroegen of uitstellen van de pensioeningang

Het ouderdomspensioen gaat standaard in op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer of gewezen deelnemer de 65-jarige leeftijd bereikt. Het ouderdomspensioen eindigt op de laatste dag van de maand van zijn overlijden. De deelnemer kan ervoor kiezen de pensioenleeftijd maximaal vijf jaar te vervroegen. Bij vervroeging van de pensioeningang worden de pensioenaanspraken (het ouderdomspensioen) lager dan dat deze zouden zijn geweest als de deelnemer zijn pensioen zou laten ingaan op 65-jarige leeftijd. Uitstel van de ingangsdatum is mogelijk tot de 70-jarige leeftijd. Het ouderdomspensioen wordt in dat geval hoger.

Ruilen ouderdomspensioen in partnerpensioen

De deelnemer heeft op de pensioendatum de mogelijkheid het opgebouwde partnerpensioen (gedeeltelijk) in te ruilen voor een hoger ouderdomspensioen. Als de deelnemer daarvoor kiest, betekent dit dat zijn partner geen of een lager partnerpensioen krijgt als de deelnemer komt te overlijden. Inruil kan alleen als de partner van de deelnemer daar schriftelijk toestemming voor geeft.

Wanneer op de pensioendatum geen partnergegevens bij de administrateur bekend zijn dan wordt de aanspraak op het partnerpensioen automatisch omgezet in een hoger ouderdomspensioen.

Het partnerpensioen dat de deelnemer tijdens zijn huwelijk, geregistreerd partnerschap of notariële samenlevingsverband voor zijn eventuele ex-partner heeft opgebouwd komt niet voor uitruil in aanmerking.

Hoog/laag-constructie

Een deelnemer kan kiezen voor een hoog/laag-constructie. Dit betekent dat de deelnemer de eerste vijf of tien jaar een verhoogd ouderdomspensioen krijgt en vervolgens een verlaagd ouderdomspensioen. De lage uitkering is altijd 75% van de hoge uitkering. Toepassing van deze keuze heeft geen invloed op de hoogte van het partner- en wezenpensioen.

Alle omzettingen van de pensioengelden vinden plaats op basis van sekseneutrale factoren.

Deeltijdpensioen

Een deelnemer kan zijn ouderdomspensioen gedeeltelijk vervroegd laten ingaan indien hij minder gaat werken en geen intentie heeft in de toekomst meer te gaan werken. Het gedeelte van het ouderdomspensioen dat vervroegd kan ingaan is evenredig met het percentage dat de deelnemer minder is gaan werken. Van deze mogelijkheid kan op z'n vroegst op 60-jarige leeftijd gebruik worden gemaakt.

Begripsomschrijvingen en afkortingen

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

Pensioenfondsen moeten op basis van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) een nota opstellen waarin wordt ingegaan op:

- * interne beheersingssysteem;
- * administratieve organisatie en interne controle;
- * procedures en criteria voor aansluiting bij SPD;
- * aanspraken van deelnemers;
- * risico's;
- * financiële opzet en
- * financiële sturingsmiddelen.

Achmea IM

Achmea Investment Management B.V.

AFM

Autoriteit Financiële Markten

AG

Koninklijk Actuarieel Genootschap

ALM (asset en liability management)

Het managen van activa en verplichtingen met het doel de marktrisico's qua niveau en beweeglijkheid te begrenzen en tegelijkertijd een zo hoog mogelijk rendement te behalen binnen deze grenzen. In een ALM-studie wordt op basis van een veelvoud aan economische scenario's onderzocht wat de financiële gevolgen zijn van verschillende (beleggings)beleidsvarianten. Het strategische beleggingsbeleid van het pensioenfonds wordt op deze ALM-studie gebaseerd.

AOW

De AOW (Algemene Ouderdomswet) is een basispensioen van de overheid. Iedereen die de AOW-leeftijd heeft bereikt en in Nederland woont of heeft gewoond, heeft hier recht op. De AOW wordt uitgekeerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) vanaf de dag dat de AOW-leeftijd is bereikt. De AOW-leeftijd hangt af van de geboortedatum.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden.

Beschikbare premieregeling

Een beschikbare premieregeling (defined contribution of DC-regeling) is een regeling waarbij een overeengekomen premie beschikbaar wordt gesteld om pensioenrechten voor te verzekeren. Er worden hierbij geen toezeggingen gedaan over de hoogte van de te verzekeren pensioenuitkeringen.

Bestuur

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Code Pensioenfondsen

Overzicht met normen voor Goed Pensioenfondsbestuur, eind 2013 gepubliceerd door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid en gewijzigd in 2018.

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Voor de bepaling van de hoogte van het pensioen na uitruil of vervroeging wordt voor mannen en vrouwen uitgegaan van dezelfde factoren. Er wordt dus geen verschil gemaakt tussen de levenskansen van een mannelijke en een vrouwelijke deelnemer.

Deelnemer

Iedere dierenarts die als zodanig - hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband - praktijk uitoefent in een in Nederland gevestigde praktijk, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was, en de vijfenzestigjarige leeftijd nog niet heeft bereikt.

Deelnemersvereniging (DPD)

De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid genaamd Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen, gevestigd te Utrecht. De deelnemersvereniging is een beroepspensioenvereniging als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad wordt berekend door het aanwezige vermogen te delen door de verplichtingen. Het vermogen is de waarde van alle bezittingen (beleggingen e.d.) minus de schulden van het pensioenfonds. De verplichtingen zijn de opgetelde waardes van alle pensioenen die nu en in de toekomst worden uitgekeerd.

Derivaten

Een financieel instrument waarvan de waarde is afgeleid van één of meer onderliggende waarde(s).

DNB

De Nederlandsche Bank

Duration

De duration is de gewogen gemiddelde looptijd van kasstromen waarbij het gewicht van elke kasstroom wordt bepaald door het relatieve belang van die kasstroom. Maatstaf voor de rentegevoeligheid van bijvoorbeeld obligaties.

Feitelijke premie

In het financieel toetsingskader gehanteerde term. Dit betreft de ontvangen deelnemersbijdragen.

Franchise

Bij de opbouw van het pensioen wordt al rekening gehouden met de AOW-uitkering door het gebruik van een franchise. De franchise is het deel van het inkomen waarover geen pensioen wordt opgebouwd in verband met de vanaf AOW-leeftijd te ontvangen AOW-uitkering.

FTK

Financieel Toetsingskader. Het FTK is het onderdeel van de Wvb waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsden zijn vastgelegd. Het is opgebouwd rond de principes van marktwaaording, risico-gebaseerde financiële eisen en transparantie.

FPR

Flexibele premieregeling op basis van beschikbare premie.

Kostendekkende premie

Pensioenfondsen zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het pensioenfonds in rekening brengt. Het premiebeleid is een van de belangrijke sturingsmiddelen van een pensioenfonds. Door een adequate prijsstelling wordt voorkomen dat het pensioenfonds op voorhand te maken krijgt met tekorten.

Langlevensrisico

Het risico waarbij een afname van de sterftekans lager is dan de sterftekans volgens het tarief en een verslechtering van het resultaat laat zien.

NCW

Netto contante waarde. De som van de contante waarden van toekomstige kasstromen en de initiële kasstroom die daarmee verband houdt (bijvoorbeeld een uitgaande kasstroom op het moment van een investering). Op deze manier kunnen de effecten van inkomsten en uitgaven, die op verschillende tijdstippen plaatsvinden, met elkaar worden vergeleken.

Ouderdomspensioen

Maandelijkse uitkering die de deelnemer vanaf de pensioendatum of pensioeningangsdatum tot zijn overlijden ontvangt.

Partnerpensioen

Periodieke uitkering aan de partner van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde die wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Partner

De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde gehuwd is; of

De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap is aangegaan; of

De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde samenwoont, mits:

- de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde; en
- de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde; en
- de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner gedurende ten minste een half jaar aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst hebben getekend.

Pensioenfederatie

De overkoepelende belangenbehartiger van de Nederlandse pensioenfondsen.

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Pensioengerechtigde

De persoon die op grond van de pensioenregeling een pensioen van het pensioenfonds ontvangt.

Pensioengrondslag

De basis voor de berekening van de hoogte van de pensioenen: het beroepsinkomen minus de franchise.

Pensioenoverzicht

Jaarlijks overzicht van alle pensioenrechten en -bedragen die de deelnemer tot dan toe heeft opgebouwd en nog gaat opbouwen binnen de pensioenregeling.

PFG (Pension Fund Governance)

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen).

Premie

Het bedrag dat een deelnemer jaarlijks moet betalen op basis van de pensioenregeling.

PVI

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

PW

Pensioenwet.

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële graad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig kan indexeren met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig indexatiebeleid. Een toekomstbestendig indexatiebeleid houdt in: er mag geïndexeerd worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.

Indexatie is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze indexatie ook in de toekomst te kunnen verlenen.

RTS

Rentetermijnstructuur. De RTS is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale RTS laat een stijgend verloop zien omdat de korte (spaar-)rente doorgaans lager is dan de langere (kapitaalmarkt-)rente. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

SPD

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Statuten

De statuten van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

SZW

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

UFR

Ultimate Forward Rate. De UFR is een berekende rekenrente na het laatste liquide punt in de rentemarkt. Het is daarmee een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarvoor wegens de lange looptijd onvoldoende handel in bestaat.

VO

Verantwoordingsorgaan

Wezenpensioen

Uitkering die de kinderen van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde ontvangen na het overlijden van deze deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wtp

Wet toekomst pensioenen

Wvb

Wet verplichte beroepspensioenregeling

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

BIJLAGE IV

Periodieke informatieverstrekking voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: **Pensioenregeling Stichting pensioenfonds voor de Dierenartsen** Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): **7245001TIF29FKON3223**

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van ecologisch duurzame economische activiteiten. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: %

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: %

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 12,44% duurzame beleggingen

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

Uitsluitingsbeleid. De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds <https://www.pensioenfondsdierenartsen.nl/-/media/sites/dierenartsen/downloads/ond-mub-beleid.pdf>

- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Overige opmerkingen bij de ecologische of sociale kenmerken van deze Pensioenregeling:
De Pensioenregeling belegt met name in beleggingsinstellingen. Enkele beleggingsinstellingen (zoals Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten) hanteren een uitsluitingsbeleid ten aanzien van:

- Controversiële wapens
- Ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie
- Bepaalde fossiele brandstoffen zoals steenkolen en teerzandolie

Bij de selectie van beleggingsinstellingen houdt het pensioenfonds rekening met de uitsluitingscriteria die van toepassing zijn. Deze rapportage meet mogelijke exposures naar de uitsluitingscriteria zoals deze zijn opgenomen in het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds.

• Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

• **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.
Met het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. Er hebben zich geen breaches voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionair beheerde mandaten. Binnen andere beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen.

Indicator	2024	2023	2022
Exposure naar normschenders (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,66	0,00	n.v.t.

Duurzaamheidsindicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

• ... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd:

- Uitsluitingsbeleid. Sinds 2023 worden ook beleggingsfondsen van andere vermogensbeheerders meegenomen. Er is een beperkte exposure naar de uitsluitingscriteria van het pensioenfonds.

• Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatievoorziening, heeft de Pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Pensioenregeling heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen, zowel in green bonds als in duurzame aandelen en bedrijfsobligaties.

Green bonds

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen zijnde green bonds volgens het beoordelingskader van de ESG dienstverlener, hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermijden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatmitigatie. De Beheerder baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van het Fonds bedroeg over 2024 6.564 ton.

Duurzame aandelen en bedrijfsobligaties

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- Adaptatie aan klimaatverandering. Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investeringsbedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. Het pensioenfonds heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Winning steenkolen en teerzandolie, met een omzetsgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten

Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Uitsluiten van landen met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Dynamic Credit Dutch Mortgage Fund inzake SPD	Overig	6,7	Nederland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	5,0	Nederland
Netherlands government 0% 15/01/2026	Overheden	4,9	Nederland
CBRE GLOBAL ALPHA FUND CT3 TPI DIS	Overig	4,4	Luxemburg
CBRE GLOBAL ALPHA QFPF PARALLEL FD CT3 TP1 DIS	Overig	3,7	Luxemburg
AeAM Dutch Mortgage Fund	Overig	1,9	Nederland
Stadt Koeln	Overig	1,6	Duitsland
CBRE Dutch Residential Fund	Overig	1,4	Nederland
Dutch Urban Living Venture	Overig	1,2	Verenigd Koninkrijk
Land Rheinland-Pfalz	Overig	1,1	Duitsland
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,0	Verenigde Staten
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,9	Verenigde Staten
Stadt Bonn	Overig	0,9	Duitsland
Stadt Leverkusen	Overig	0,9	Duitsland
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	0,9	Verenigde Staten

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 12,44% van de totale beleggingsportefeuille.

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● Hoe zag de activa-allocatie eruit?

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	21,4
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	2,3
Software & Diensten	2,1
Financiële diensten	1,9
Consumenten diensten	1,8
Banken	1,7
Door onderpand gedekt	1,7
Financiële instellingen	1,7
Technologie Hardware & Apparatuur	1,7
Overig	63,8

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor fossiel gas emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 5,05% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie.

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,93% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie

eind 2035. Voor kernenergie bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

- 0,06% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,01% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,07% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,06% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,01% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

De ESG-dienstverlener beoordeelt voor de green bonds in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

■ **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

☒ Ja:

☐ In fossiel gas ☒ In kernenergie

☐ Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

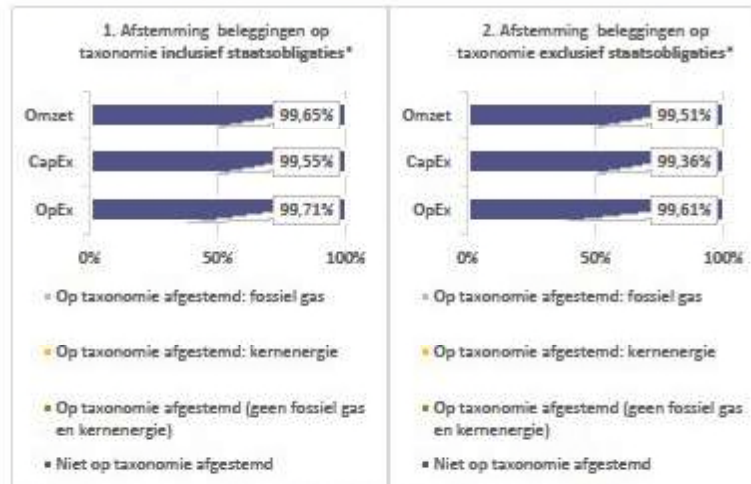
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de omzet die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de kapitaaluitgaven (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de operationele uitgaven (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,16%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 94,95%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO2-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld. Bonds worden afgekeurd indien de algemene strategie van het bedrijf inconsistent is met het uitgeven van een green bond, het milieuvoordeel discutabel is (niet conform CBI taxonomie) en niet alle te financieren activiteiten kwalificeren als 'duurzame belegging' conform SFDR. Daarnaast is data omtrent taxonomie alignment op dit moment nog beperkt beschikbaar.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	36,9
Alternatieve beleggingen	26,2
Overig	23,9
Fondsen	17,0
Derivaten	-4,1

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement; de vermogensbeheerder van het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het Normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij Thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen; daarnaast hebben de vermogensbeheerders van het pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.